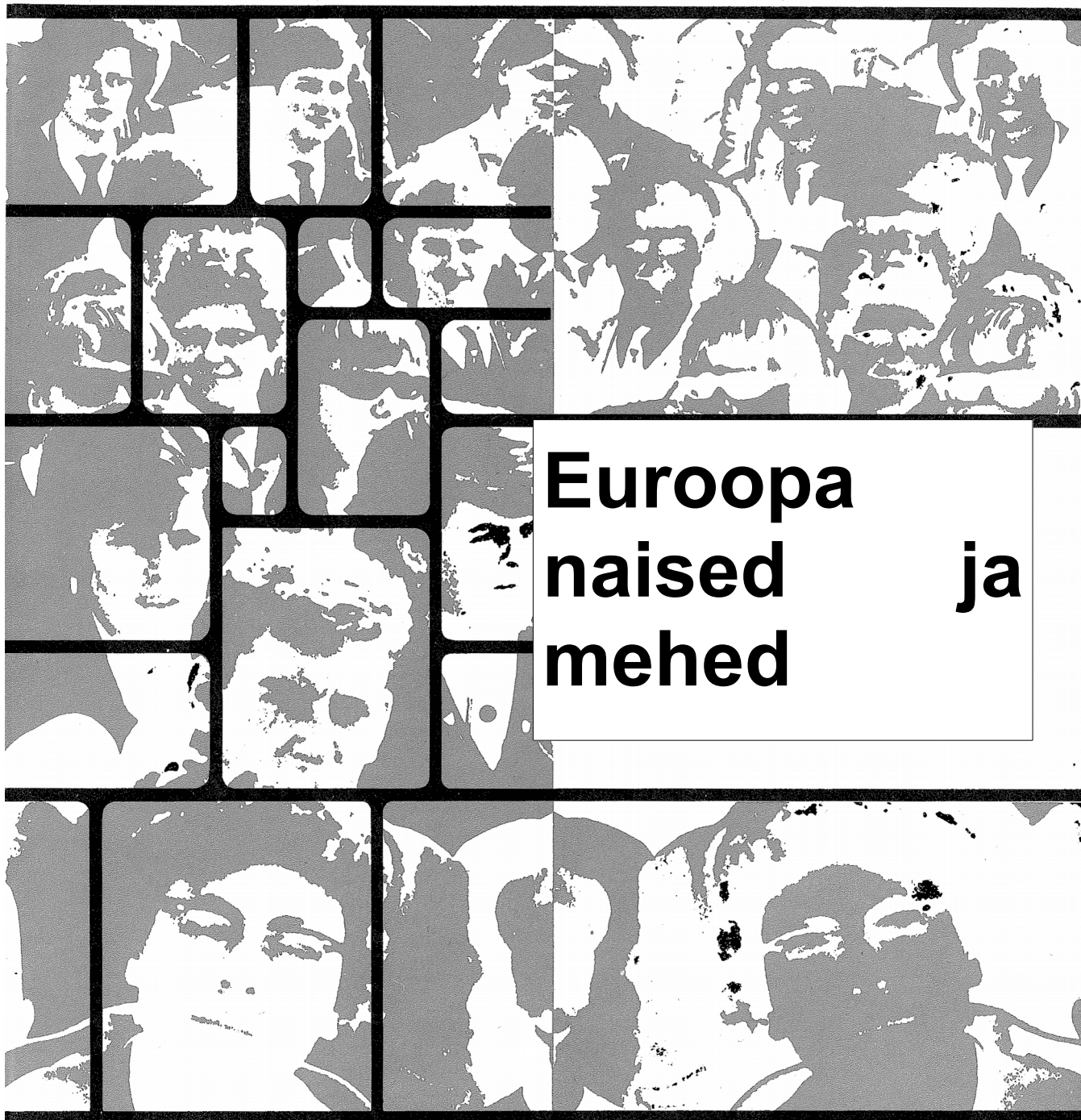

Euroopa naised ja mehed

**Mitmesugused võtted
mõningatest
ühiskondlikest
probleemidest**

**EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON
RUE DE LA LOI 200 • 1049 BRUSSELS**

Euroopa naised ja mehed

Võrdlev suhtumine mõnedesse ühiskondlikesse probleemidesse

Rahvusvahelise naisteaasta raames
ühendas Euroopa Ühenduse riigis läbi
viidudvalikuuringu tulemused ja analüüsid

Pierre Dieumegardi koostatud dokument „[Europe-Democracy-Esperanto](#)” jaoks

Selle ajutise dokumendi eesmärk on võimaldada rohkemal inimestel Euroopa Liidus tutvuda Euroopa Liidu koostatud dokumentidega (mida rahastatakse nende maksudest).

Kui tõlget ei ole, jäetakse kodanikud arutelust välja.

See dokument „Eurobarometer“ oli olemas ainult inglise, [prantsuse ja saksa keeles](#), „image“ tüüpi PDF-failis. Algsest failist lõime teksti-tüüpi ODT-faili, mille valmistas Libre Office'i tarkvara masintõlkeks teistesse keeltesse. Tulemused on nüüd [kättesaadavad kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes](#).

On soovitatav, et ELi administratsioon võtaks vastutuse oluliste dokumentide tõlkimise eest. Olulised dokumendid ei ole mitte ainult seadused ja määrused, vaid ka oluline teave, mida on vaja teadlike otsuste tegemiseks koos.

Et arutada koos meie ühist tulevikku ja võimaldada usaldusväärseid tõlkeid, oleks esperanto rahvusvaheline keel oma lihtsuse, regulaarsuse ja täpsuse tõttu väga kasulik.

Võtke meiega ühendust:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
osa: uuringu peamised tulemused.....	8
I Naiste staatuse probleem: probleemi tähtsus, muutuste tajumine ja hindamine.....	9
1. Probleemi tähtsus.....	9
2. Muutuse tajumine ja hindamine.....	12
II Naiste ja meeste chances enne elu.....	22
1. Üldine kohtuotsus.....	22
2. Miks on naised vähem tõenäolised?.....	26
3. Diskrimineerimisvaldkonnad.....	30
III Naiste ja meeste püüdlused leevendada erinevusi sotsiaalsetes rollides.....	36
1. Mida enamus tahab?.....	36
2. "Feminism"	39
3. Kolm situatikohtas igapäevaelus.....	43
IV Naiste ja meeste vastavad ja vastastikused hoiakud ametialase töö suhtes.....	46
1. Tööhõive ja mittetööhõive.....	47
2. Rahulolu oma tööga.....	50
3. Abikaasa rahulolu tööga, mida ta teeb.....	56
4. Naiste tööalane tegevus.....	58
V. Naiste staatuse parandamiseks oluliseks peetavad sotsiaalsed vormid.....	69
VI Suhtumine poliitikasse ja ühiskonnaelus osalemise vormidesse.....	72
1. Poliitik, mis peab olema eelkõige inimeste asi?	74
2. Vastavad poliitilised rollid.....	78
3. Usalduse aste mehe või naise vastu poliitilise esindajana parlamendis.....	81
4. Sotsiaalne osalemine.....	85
VII Rahulolu või rahulolematuse.....	99
1. Üldine rahulolutunne.....	99
2. Rahulolutunde eriaspektid.....	103
VIII Õnnetunne.....	108
IX Suhtumine Euroopa Ühendusse ja Euroopa ühendamisse.....	112
1. Ühisturg.....	112
2. Euroopa ühendamine.....	118
3. Euroopa Ühendus ja naiste staatuse muutumine.....	124
II osa Selgitav essee suhtumise kujunemise kohta naiste seisundisse.....	129
I Sissejuhatus meetodikasse.....	130
II Üldsuse suhtumise tüpoloogiline analüüs naiste seisundisse.....	130
III Faktoranalüüs ja vastuste mitme kriteeriumi analüüs.....	137

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

1. Sotsiaalsete muutuste poolt või vastu.....	140
2. Optimism ja pessimism.....	150
Järeldused.....	156
Märkused.....	157
Tehnoloogia areng: see oli aeg kirjutusmasinad ja šabloonid.....	157
Muutused redaktsioonilises stiilis: See oli aeg, mil toimetajad mõtlesid (ja näitasid oma mõtteid).....	157
Mõned graafikud, mis võimaldavad 1975. aasta andmeid visualiseerida.....	158
Muutuste kiirus.....	158
Muutuse tähendus ja tähendus.....	158
Konkreetsetes olukordades on ka riikide arvamused laialt hajutatud.....	159
LISAD.....	161
I. Uuringuinstituutide nimed ja intervjuude kuupäevad.....	161
II. Tehnilised märkused.....	161

Euroopa naised ja mehed

Võrdlev suhtumine mõnedesse ühiskondlikesse probleemidesse

Sissejuhatus

Naisteaasta puhul ja eelkõige selleks, et paremini mõista naiste ja meeste suhtumist meie ühiskonna teatavatesse probleemidesse, tellis Euroopa Komisjon 1975. aasta kurjuse kuul ühenduse üheksas riigis näidisuuringu.

See oli esimene kord, kui seda teemat rahvusvahelisel tasandil uuriti. Kaheksa eriinstituudi uurijad küsitlesid suuliselt ligikaudu 9500 vähemalt 15-aastast meest ja naist, kes olid jagatud riiklikeks esinduslikeks valimiteks, küsimustiku alusel, mis koosnes ligikaudu 50 küsimusest, sealhulgas EUROBAROMETER 3 küsimustele vastavatest küsimustest.¹

Vastajate arv igas riigis on järgmine:

	Mehed	Naised	Kokku
Belgia	728	779	1507
Danmark	505	568	1073
Deutschland	483	556	1039
Prantsusmaa ²	563	593	1156
Ühendkuningriik ³	622	703	1325
Iirimaa	475	521.	996
Italia	526	517	1043
Luksemburg	151	160	311
Madalmaad	539	554	1093
ÜHENDUS	4592	4951	9543

1 Eurobaromeeter on arvamusküsitlus, mis viiakse Euroopa Ühenduse riikides läbi iga kuue kuu tagant. Tulemused nr 3 avaldati juuli alguses '75. Vestluste täpsed kuupäevad ja muu tehniline teave on esitatud käesoleva dokumendi lisas koos töö eest vastutavate asutuste loeteluga.

2 Võttes arvesse maapiirkondade osakaalu (155 juhtumit).

3 Y compris Põhja-Iirimaa (300 juhtumit).

Selle uuringu peamised tulemused, mis mingil moel eeldasid rahvusvahelise naisteaastamaailmakonverentsil (Mehhiko, 19. juuni - 2. juuli 1975) vastu võetud soove, on esitatud võimalikult lihtsal viisil. Selle konverentsi lõpus vastu võetud ülemaailmsestegevuskavas on märgitud, et „suurt tähelepanu pööratakse riiklikule, piirkondlikule ja rahvusvahelisele teadustegevusele ning andmete kogumisele ja analüüsimisele naiste staatuse kõigi aspektide kohta“ (punkt 161); Eelkõigerõhutatakse selles, kui kasulik on koguda andmeid „elukvaliteedi, näiteks kutsealaga rahulolu, sissetuleku, perekondlikeomaduste ja vaba aja veetmise võimaluste kohta“ (punkt 167).

Selle uuringu eesmärk ei ole teema ammendamine; kuigi universum on eriti suur, hõlmatespeaaegu 200 miljonit 15-aastast ja vanemat naist ja meest, piirduti küsimustikus teadlikult mõne Euroopa Komisjonile ja selle talitustele erilist huvi pakkuva teemaga:

- naiste staatuse probleemile omistatud tähtsus, st naiste koht ühiskonnas võrreldes meestega; naiste staatuse muutumise tajumine ja hindamine; naiste võimaluste hindamine seosesmeestega;
- naiste ja meeste vastavad püüdlused leevendada erinevusi mõlema soo sotsiaalsete rollide vahel;
- naiste ja meeste vastavad ja vastastikused hoiakud ametialase töö suhtes;
- naiste olukorra parandamiseks esmatähtsaks peetavad sotsiaalreformid; suhtumine poliitikasse ja ühiskonnaelus osalemise vormidesse;
- rahulolu ja rahulolematuse tunde tasemed ja komponendid;
- õnnetunne;
- suhtumine Euroopa Ühendusse ja Euroopa ühendamisse.

Euroopa Komisjoni eesmärk selle aruande avaldamisel, mille sisu - andmed, analüüsid, eeldused - ei täida mingil moel tema vastutust, on ergutada kõige laiemat arutelu naiste koha üle Euroopas ja algatuste üle, mida tuleks teha kõigil tasanditel ja kõigis valdkondades, nii et ühendatud Euroopa ülesehitamine oleks ka naiste küsimus.

Käesolev aruannekoosnebkahest osast:

- käesolevapeatüki esimeses osas kümnes peatükis igale teemale ja lepingule vastavad peamised tulemused, st vastuste jaotus kogu Euroopa Ühenduse ja iga liikmesriigi kohta vastavalt soole, vanusele, haridustasemele jne.
- teises osas püütakse saadud tulemusi selgitada mõne põhjalikuma analüüsi abil: nn tüpoloogiline analüüs (klastrianalüüs), faktorianalüüs ja mitmekordse klassifitseerimise analüüs ().¹

Lugejad, kes soovivad kohe selgituste ja järelduste juurde tulla, võivad alustada aruande lugemist teises osas, kui nad ei naase hiljem esimese juurde.

¹ Tüpoloogia töötas välja Hélène RIFFAULT (Pariis), nternationaalneadusuuringute koordinaator; Faktorianalüüsi ja MCA viisid läbi Margaret ja Ronald INGLEHART (Michigani ülikool). Käesoleva raporti autor, Euroopa Komisjoni nõunik Jacques-René RABIER soovib neid väärtuslikke kaasautoreid soojalt tänada.

osa: uuringu peamised tulemused

I Naiste staatuse probleem: probleemi tähtsus, muutuste tajumine ja hindamine

1. Probleemi tähtsus

Eelküsimus – mida alati ei küsita – on arvamusuuringus see, kas ja mil määral on vastajad teadlikud probleemist, mille kohta neilt küsitakse:

„Praegu on meie riigis palju arutelusid naiste staatuse üle, st naiste koha üle ühiskonnas võrreldes meestega. Kas teie arvates on meie ühiskonnas praegu probleeme naistega või pa? (Ümber suunatud leheküljelt WATCH CARD) Kui oluline on see probleem: 0 märki, kuiie, et see ei ole probleem, 10 tähendab, et see on väga oluline probleem.“¹

Kui vastused on rühmitatud kolme kategooriasse, mis vastavad vastavalt punktidele 0–2 (väike tähtsus), 3–7 (keskmine tähtsus) ja 8–10 (suur tähtsus), saadakse riikide ja kogu ühenduse kohta järgmine tabel (tabel 1):

Tabel 1. Naiste staatuse probleemile omistatud tähtsus (riikide kaupa)

	Suur tähtsus (punktid 8–10)	Keskmine tähtsus (punktid 3–7)	Vähetähtis (punktid 0–2)	Keskmine punktisumma ²
Prantsusmaa	48	45	7	6,93
Italia	45	44	11	6,72
Luksemburg	49	31	19	6,45
Iirimaa	42	41	17	6,11
Belgia	29	52	18	5,53
Deutschland	23	58	19	5,13
Danmark	26	43	28	4,92
Sulatatata kuningriik	20	51	27	4,57
Madalmaad	11	52	34	3,95
Kogukond ³	32	50	17	5,68

Selle tabeli lugemisel ilmneb esimene tähelepanek. Neljas riigis (Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg ja Iirimaa) omistavad kõik vastajad – naised ja mehed – naiste staatuse probleemile oluliselt suuremat tähtsust kui teistes riikides. Kahel äärmuslikul ametikohal on ühelt poolt Prantsusmaa ja Itaalia (keskmiselt 6,93 ja 6,72) ning teiselt poolt Madalmaad (keskmiselt 3,95). Veel parem: on umbes neli korda rohkem prantslasi, itaallasi, luksemburglasi ja iirlasikui hollandlasi, kes omistavad sellele probleemile suurt tähtsust (punktid 8–10).

1 Selle asemel, et esitada küsimuslihtsal verbaalsel skaalal („väga oluline“, „oluline“ jne), mis oleks võinud leevendada vastuste nüansse, eelistati numbrilist skaalat, mis on skaalal 0–10, kus keskne punkt on seega 5.

2 Igale hindele vastavate protsentide kaalutud keskmine: 10, 9, 8...0. Keskpunkt on 5.

3 Kaalutud keskmine 15aastaste ja vanemate elanike arvu järgi igas riigis.

Loogiliselt võib järeldada, et riikides, kus probleemi peetakse lahendamata, peetakse seda eriti oluliseks. Need on katoliikliku traditsiooniga riigid.¹

Tuleb siiski märkida, et kuigi Belgia on katoliikliku traditsiooniga riik, on ta rohkem nende riikide poolel, kus probleemi ei peeta väga oluliseks, olles ühenduse keskmise lähedal.

Tervikuna käsitledes leiavad naised – nagu võib eeldada – sagedamini kui mehed, et naiste staatuse probleem on märkimisväärne (keskmised punktisummad on 6,00 ja 5,41). Vanus onoluline muutuja: nooremad inimesed (alla 25-aastased) on probleemi suhtes tundlikumad kui nende vanemad, eriti naised. Kõige olulisem muutuja on aga haridustase, mida mõõdetakse siin õpingute kestusega, st vanusega, mil vastaja lõpetas õpingud täiskiirusel.

Nagu on näidatud tabelis 2, on probleemile suurt tähtsust omistavate inimeste osakaal 15–24-aastaste naiste seas 39%, vanuses 25–54 kuni 28 aastat pärast seda vanust 37%. Haridustasemeosas (mõlema soo puhul) varieerub osakaal 30 %-st madalaima taseme puhul 40 %-ni kõrgeima taseme puhul.

Tabel 2. Naiste staatuse probleemile omistatud tähtsus soo,sooja haridustaseme järgi² (kogu ühendus tervikuna)

	Suur tähtsus (punktid 8–10)	Keskmine tähtsus (punktid 3–7)	Vähetähtis (punktid 0–2)	Keskmine punktisumma
Üheskoos	32 %	50 %	17 %	5,68
Mehed	29	51	19	5,41
selest: 15–24 aastat	30	54	15	5,69
25–54 aastat	29	52	18	5,46
55-aastased ja vanemad	28	49	22	5,31
Naised	35	48	16	6,00
selest: 15–24 aastat	39	47	14	6,30
25–54 aastat	37	47	15	6,05
55-aastased ja vanemad	28	50	19	5,35
Haridustase ³				
- väike	30	49	20	5,46
- keskmine	32	52	16	5,68
- kõrge	40	49	11	6,43

1 Kultuuri mõju hoiakutele ja käitumisele ei tähenda tingimata, et üksikisikute tasandil esineb seos kahe muutuja vahel (nt siin usuline kuuluvus või tava ja naiste probleemile omistatud tähtsus). Kuigi kahjuks ei küsitud käesolevas uuringus usulise kuuluvuse ja tavaga seotud küsimusi, on hüpotees väga usutav, et traditsiooniliselt katoliku religioonile soodne suhtumine on positiivses korrelatsioonis arusaamaga naiste staatuse probleemist, mis Euroopas näib objektiivselt intensiivsemalt tekkivat katoliikliku traditsiooniga riikides.

2 Välja arvatud vastamata jätmised (0,9% koguarvust).

3 Mõõdetuna õppeaja lõpu vanuse järgi: 15 aastat e+ alla, 16–19 aastat, 20 aastat et pärast.

Suhteline suhe, mida mõõdetakse vastavalt kolmele valitud muutujale – soole, vanusele ja haridustasemele – on riigiti mõnevõrra erinev:

- riikides, kus suur osa elanikkonnast peab probleemi väga oluliseks (Prantsusmaa, Itaalia, Iirimaa, rääkimata Luksemburgist, kus vastajaid on vaid 311), peavad naised probleemi meestest proportsionaalselt suurema tõenäosusega oluliseks kui mujal; Teisisõnu onnad teadlikumad sellest probleemist, mis neid otseselt puudutab;

kõigis riikides peab seda probleemi teistest naistest väga oluliseks suhteliselt vähem 55-aastaseid ja vanemaid naisi;

- meeste puhul on Iirimaa, Taani, Prantsusmaa ja Itaalia ainsad riigid, kus vanus toob kaasa märkimisväärse erinevuse;

- haridustase mõjutab mõlemast soost isikute puhul koos vaadelduna Itaalias, Saksamaal, Belgias ja Ühendkuningriigis uuritud suhtumist; Kui Itaalias ja Belgias jääb piir alumise ja ülemise keskmise taseme vahele, siis Saksamaal ja Ühendkuningriigis jääb see alumise ja ülemise keskmise taseme vahele. Prantsusmaal on kõige teadlikumad keskmise haridustasemega inimesed, mis vastab tõenäoliselt 25–54-aastaste naiste arvule; Haridus on nõrk või olematu määrav tegur Taanis, Madalmaades ja Iirimaa.

Kõik need andmed on loetletud tabelis 3.

Tabel 3

Nende vastajate osakaal, kes omistavad suurt tähtsust naiste soole, vanusele ja hariduslikule seisundile¹ (riikide kaupa)

	Kokku	Mehed			Kokku	Naised			Haridustase		
		-25	25/54	55+		-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Prantsusmaa	43%	40%	42%	47%	52%	48%	56%	43 %“	47%	50%	45%
Italia	42	43	44	38	49	55	49	42	41	53	52
Luksemburg ²	48	pm	pm	pm	49	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Iirimaa	38	30	37	44	46	44	48	43	42	41	43
Belgia	26	25	26	27	31	41	33	24	24	33	32
Deutschland	18	17	17	20	27	34	28	22	23	19	32
Danmark	27	33	27	23	25	32	26	19	25	24	29
Ainited kuningriik	18	16	19	15	22	23	24	19	19	20	27
Madalmaad	11	6	13	9	10	12	9	11	10	10	13

1 Suur tähtsus = hinded 8-10. Riigid on järjestatud probleemile omistatud keskmiste punktisummade järgi kahanevas järjekorras.

2 Vastajate suhteliselt väikese arvu tõttu ei ole Luksemburgi kohta teatatud tulemusi esitatud.

Kogukond ³	29	30	29	28	35	39	37	28	30	32	40
-----------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

2. Muutuse tajumine ja hindamine

Kui naiste staatuseprobleemile omistatud tähtsust oli mõõdetud, jäi üle vaadata, kas arengut tajuti ja kuidas seda kvalifitseeriti nii muutuste tähenduse kui ka kiiruse osas.

„Kui rääkida alati naiste kohast ühiskonnas, sellest, mida te enda ümber näete ja mis toimus kümme või viisteist aastat tagasi, siis kas asjad toimuvad? Ja kui see on nii, siis kas need muutuvad õiges või vales suunas?”

Peaaegu üheksa inimest kümnest ühenduses tervikuna on muutustest teadlikud (86%, kellest 88% on mehed ja 85% naised) ning valdav enamik vastanutest leiab, et muutused liiguvad õiges suunas.

Mehed ja naised väljendavad end paljuski samamoodi, kusjuures 55-aastastel ja vanematel naistel on kerge kalduvus tajuda muutust vähem (või täpsemalt reageerida vähem, kui nad seda tajuvad) ja haritumatel inimestel on kerge kalduvus end positiivselt väljendada.

3 Kaalutud keskmine, sealhulgas Luksemburg.

Tabel 4

Naiste staatuse muutumise tajumine ja selle muutuse tähenduse hindamine vastavalt soole, vanusele ja haridustasemele

(Üheskoos)

	Kokku	Taju muutust		Ära taju muutusi	Vastuseta
		Õiges suunas	Vales suunas		
Üheskoos	86%	76%	10%	8%	6%
Mehed	88	78	10	7	5
Millest 15–24 aastat	86	79	7	7	7
25–54 aastat	89	81	8	7	4
55-aastased ja vanemad	86	72	14	7	7
Naised	85	74	11	9	6
Millest 15–24 aastat	85	78	7	10	5
25–54 aastat	88	78	10	8	4
55-aastased ja vanemad	79	65	14	11	10
Haridustase					
- väike	84	72	12	9	7
- keskmine	88	79	9	8	4
- kõrge	90	85	5	6	4

Riigi tasandil puudub seos naiste staatuse küsimusele omistatud tähtsuse ja muutuste tajumise vahel. Nagu eespool nägime, on Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburgi ja Iirimaa rühmas teadlikkus probleemist märkimisväärselt suurem kui teistes riikides; Muutust tajuvate inimeste osakaal on aga peaaegu sama Taanis (86%) ja Prantsusmaal (89%).

Samuti ei näi otsus muudatuse tähenduse kohta olevat seotud probleemile omistatud tähtsusega: Näiteks itaallased, iirlased, taanlased ja sakslased ütlevad sama ja kaheksa kümnest arvab, et muutus liigub õiges suunas.

Tabel 5

Naiste staatuse muutumise tajumine ja selle muutuse tähenduse hindamine¹

(riigi järgi)

	Taju muutust			Ära taju muutusi	Vastuseta
	Kokku	Õiges suunas	Vales suunas		
Italia	93 %	81 %	12 %	4 %	3 %
Iirimaa	91	82	9	6	3
Prantsusmaa	89	75	14	6	5
Danmark	86	80	6	6	8
Ühendkuningriik	85	73	12	7	8
Madalmaad	82	69	13	4	14
Deutschland	81	78	3	16	3
Belgia	79	67	12	9	12
Luksemburg	78	65	13	10	12
Kogukond ²	86	76	10	8	6

Üksikisikute endi tasandil näitab probleemi tähtsuse küsimusele ja muutuse tähendusele antud vastuste ristumiskoht ainult seda, nagu oleks osanud oodata, et need, kelle jaoks probleem on väike, kalduvad muutust vähem positiivselt kirjeldama.

1 Riigid on järjestatud kahanevas järjekorras nende vastuste protsentides, mis väljendavad tajutavat muutust (õiges või vales suunas).

2 Kaalutud keskmine

Tabel 6

Arusaam muutustest õiges suunas vastavalt naiste staatuse probleemile omistatud tähtsusele (Üheskoos)

	Muutus liigub õiges suunas	Muutused lähevad vales suunas
Vähetähtis	67 %	14 %
Keskmise tähtsusega	78	9
Väga oluline	78	9

Sedamuutust, mida nii mehed kui ka naised üldiselt tajuvad ja positiivselt hindavad, ei peeta liiga kiireks:

Kas see on see, et asjad selles valdkonnas muutuvad liiga kiiresti, mitte piisavalt kiiresti või kas ma kasutaks seda õigesti?

Enamik vastanutest kogu ühenduses (43%) usub, et asjad muutuvad õigesti, 28% leiab, et muutused ei ole piisavalt kiired ja 19% leiab, et need on piisavalt kiired.

Naised – eriti noored – tunnevad meestest veidi suurema tõenäosusega, et muutused ei ole piisavalt kiired: 41% 15-24-aastastest. Mehed vanuserühmades tunnevad suhteliselt tõenäolisemalt kui naised, et asjad muutuvad just õigesti, väljendades tõenäoliselt tagasihoidlikumat suhtumist muutustesse.

Oluline roll on ka haridustasemel, mida siin vaadeldakse mõlema soo puhul: Mida haritumad inimesed on, seda rohkem nad tunnevad, et muutused on liiga aeglased.

Tabel 7

Naiste staatuse muutumise kiiruse hindamine vastavalt soole, sooleja haridustasemele
(Üheskoos)

		Liiga kiiresti	Taju muutust Ei ole piisavalt kiire	Õige tee	Vastuseta
Üheskoos		19 %	28 %	43 %	10 %
Mehed		19	26	46	9
selest:	15–24 aastat	16	30	43	11
	25–54 aastat	18	27	48	7
	55-aastased ja vanemad	23	21	45	11
Naised		19	30	39	12
selest:	15–24 aastat	13	41	38	8
	25–54 aastat	19	32	41	8
	55-aastased ja vanemad	24	18	38	20
Haridustase					
	- väike	22	23	43	12
	- keskmine	16	31	44	9
	- kõrge	16	38	40	6

Üksikasjalikum uuring vanuse mõju kohta muutuste kiiruse hindamiselenäitab, et nii meeste kui ka naiste puhul väheneb püüdlus kiiremate muutuste poole vanusega, kuid naiste puhul tugevamalt:

Tabel 8

Püüdlus naiste staatuse kiiremaks muutmiseks vastavalt soole ¹ jasoole
(Üheskoos)

	15/24 aastat	25/34 aastat	35/44 aastat	45/54 aastat	55/64 aastat	65-aastased ja vanemad
Mehed	33 %	33 %	27 %	25 %	22 %	21 %
Naised	40	38	32	27	26	19
Erinevus	7	5	5	2	4	2

¹ Vanuseprotsent, mis on arvutatud küsimusele vastanud isikute arvu alusel.

Riigi tasandil on tulemuste põhjal tehtud järgmised tähelepanekud:

Taanis ja Ühendkuningriigis, mis on kaks riiki, kus naiste staatuse probleem – mida peetakse tõenäoliselt suures osas lahendatuks – ei tundu olevat väga oluline, usub absoluutne enamik vastanutest (vastavalt 57 % ja 52 %), et asjad lähevad „õigesti õigeks”. Kuigi Taanis ei ole meeste ja naistevastuste vahel mingit erinevust, väljendavad Ühendkuningriigi mehed sagedamini „konservatiivset” seisukohta, et asjad lähevad „üsna kiiresti” kui naised.

Saksamaal, Iirimaa ja Prantsusmaal vastavad vastajad veidi sagedamini kui mujal, et asjad ei kulge piisavalt kiiresti (vastavalt 37%, 35% ja 33%). Saksamaal väljendavad seda arvamust rohkem kui Iirimaa naised, samas kui Prantsusmaal ei ole kahe soo vastuste vahel mingit erinevust.

3° Itaalias on 30% meestest ja naistest nõus, et asjad lähevad liiga kiiresti kui mujal, kuid loomulikult ütlevad seda kõige tõenäolisemalt vanemad ja vähem haritud inimesed.

Tabel 9

Naiste seisundi muutumise kiiruse hindamine soo alusel¹

(Maksab s)

	Tunne, et asjad muutuvad								
	Liiga kiiresti			Ei ole piisavalt kiire			Õige tee		
	H+F	H	F	H+F	H	F	H+F	H	F
Italia	30 %	30 %	31 %	26 %	24 %	28 %	37 %	40 %	34 %
Iirimaa	16	18	15	35	32	38	42	44	40
Prantsusmaa	22	18	27	33	33	32	39	43	36
Danmark	13	16	11	15	14	15	57	57	57
Ühendkuningriik	16	16	18	19	17	21	52	56	47
Madalmaad	21	22	22	16	17	14	46	47	45
Deutschland	9	13	7	37	30	42	42	48	37
Belgia	18	19	17	25	24	26	38	38	38
Luksemburg	26	28	25	25	20	29	34	39	30
Kogukond ²	19	19	19	28	26	30	43	46	39

Vastuste uurimine soo ja vanuserühmade kaupa näitab, et peaaegu kõigis riikides on soov kiiremate muutuste järele suurem noorte meeste ja veelgi enam noorte naiste kui eakate hulgas; vanuse mõju on eriti tugev Prantsusmaal.

Kategooriad, mis seda soovi kõige sagedamini väljendavad, on:

Saksa naised vanuses 15-34 62%

- 15-34-aastased prantslased 49%

- Iirinaised vanuses 15-34 aastat 47%

1 Eelmise küsimuse kohaselt on riigid järjestatud muutuste tajumist väljendavate vastuste protsentides kahanevas järjekorras. Siia ei kuulu vastamata jätmise protsent.

2 Kaalutud keskmine

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

- Prantsuse naised vanuses 15 kuni 34 45%
- 15–34-aastased belglased (naised) 44%
- Iirinaised vanuses 35-54 aastat 42%

		15–35- aastased	35–54- aastased	55-aastased ja vanemad
Deutschland	Mehed	37 %	30 %	35 %
	Naised	62	43	40v
Iirimaa	Mehed	38	32	28
	Naised	47	42	33
Prantsusmaa	Mehed	49	33	26
	Naised	45	35	11
Italia	Mehed	32	23	22
	Naised	35	28	23
Belgia / België	Mehed	32	31	24
	Naised	44	27	23
Luksemburg	Mehed	21	30	18
	Naised	33	39	31
Ühendkuningr- iik	Mehed	22	19	15
	Naised	34	25	11
Madalmaad	Mehed	26	22	12
	Naised	18	18	17
Danmark	Mehed	23	14	11
	Naised	24	16	9

Tabel 10

Püüdlus naiste staatuse kiiremaks muutmiseks vastavalt soole¹ jasoole
(Par riik)

		15–35-aastased	35–54-aastased	55-aastased ja vanemad
Deutschland	Mehed	37 %	30 %	35 %
	Naised	62	43	40v
Iirimaa	Mehed	38	32	28
	Naised	47	42	33
Prantsusmaa	Mehed	49	33	26
	Naised	45	35	11
Italia	Mehed	32	23	22
	Naised	35	28	23
Belgia / België	Mehed	32	31	24
	Naised	44	27	23
Luksemburg	Mehed	21	30	18
	Naised	33	39	31
Ühendkuningr- iik	Mehed	22	19	15
	Naised	34	25	11
Madalmaad	Mehed	26	22	12
	Naised	18	18	17
Danmark	Mehed	23	14	11
	Naised	24	16	9

Kokkuvõtteks võib öelda, et vastused esimestele küsimustele näitavad, et Euroopa Ühendus jaguneb siin käsitletud probleemide osas kaheks riikide rühmaks: ühelt poolt katoliikliku traditsiooniga riigid, kus pool avalikkusest peab naiste staatuse probleemi väga oluliseks; teiselt poolt Belgia ja teised riigid, kus see ei ole väga oluline probleem.

Peaaegu kõigis riikides, kuid eriti neis, kus probleemi peetakse väga oluliseks, omistavad naised sellele suuremat tähtsust kui mehed. Üldiselt on noored ja keskealised naised teadlikumad kui vanemad naised.

Arenguid tervitab seitse või kaheksa inimest kümnest.

1 Protsendimäärad, mis on arvutatud küsimusele vastanud inimeste arvu alusel. Riigid on järjestatud kahanevas järjekorras nende vastuste osakaalu järgi, mis väljendavad soovikiiremate muutuste järel.

Otsus selle arengu kiiruse kohta on diskrimineeriv. Kümnest inimesest neli – ja veidi rohkem mehi kui naisi – usuvad, et muutused arenevad nõuetekohaselt; See on isegi kuue taanlase ja kuue briti mehe arvamus kümnest. Saksamaal ja Iirimaa sooviks neli naist kümnest ja kolm meest kümnest, et asjad läheksid kiiremini; Prantsusmaal on see kolmemõlemast soost inimese arvamus. Itaalias arvab peaaegu kolmandik elanikkonnast, et see toimub liiga kiiresti.“

Seetõttu on võimalik lühidalt eristada kolme tüüpi de pays vastavalt valitsevale suhtumisele muutustesse:

1° Riigid, kus muudatusi aktsepteeritakse tavapäraselt (Taani, Ühendkuningriik, Madalmaad, Belgia ja Luksemburg).

2° Riigid, kus püüdlus kiiremate muutuste poole on üsna laialdaselt väljendatud (Saksamaa, Iirland, Prantsusmaa).

3° Lõpuks riik, kus vastuseis muutustele on suur (Itaalia).

II Naiste ja meeste chances enne elu

1. Üldine kohtuotsus

Naiste ja meeste vastavaid rolle ja staatust meie ühiskonnas käsitleva aruteluarengut on üsna hästi uuritud. Näiteks Ameerika Ühendriikides näitasid 1972. ja 1975. aastal läbi viidud uuringud, et naiste seas on kasvav rahulolematuse, mis peegeldab nende ootuste tasemetõusu, hoolimata edusammudest või isegi nende tõttu. Muutused meeste suhtumises vastavad muutustele naistesuhtumises.

1972. aastal arvas 32 % USA naistest, et meestel on parem elu kui naistel, samas kui 34 % väljendas vastupidist seisukohta; 1975. aastal oli see näitaja 35 % ja 26 %. Meeste poolel arvas 1972. aastal 26%, et meestel on parem elu kui naistel, samas kui 36% arvas teisiti. 1975. aastal jagati ka arvamusi: 30% versus 30%.

Selles uuringus esitati esimene küsimus, et mõõta selle üldise hinnangu eelistamist vastavalt naiste ja meeste eluvõimalustele:

„Kellel on parem elu: Mehed või naised?”				
1. Naiste arvamus				
	Mehed	Naised	Erinevus puudub	Arvamus puudub
1975	35 %	26 %	31 %	8 %
1972	32	34	29	5
2. Meeste arvamus				
1975	30 %	30 %	31 %	9 %
1972	26	36	31	7

Allikas: Gallupi arvamused; No. 118, aprill 1975, lk. 18-23.

„Mida te enda ümber näete, kas naised saavutavad elus edu sama suure tõenäosusega kui mehed, suurema või väiksema tõenäosusega 20–30-aastaste inimeste puhul?”

Peaaegu pooled vastanutest – ja sama palju mehi kui naisi – usuvad, et naised on sama tõenäolised kui mehed (49%). Veidi üle kolmandiku (36%) usub, et naised on vähem tõenäolised. Üks kümnest inimesest arwab isegi, et naised on tõenäolisemad.

Negatiivne arvamus („väiksemad võimalused”) on veidi ülekaalus ainult noorte naiste (15–24aastased) ja kõige haritumate sugupoolte seas.

Võrdlevaderinevused naiste ja meeste vahel elu jooksul vastavalt soole,sooleja haridustasemele (Üheskoos)

Üheskoos	Naistel on:			Vastuseta 6 %
	Nii palju võimalusi 49 %	rohkem võimalusi 9 %	vähem võimalusi 36 %	
Mehed	49	10	36	5
sellest: 15–24 aastat	46	7	41	6
25–54 aastat	50	10	36	4
55-aastased ja vanemad	49	12	31	8
Naised	49	9	36	6
sellest: 15–24 aastat	43	7	46	4
25–54 aastat	49	10	37	4
55-aastased ja vanemad	51	10	28	11
Haridustase:				
- väike	51	12	29	8
- keskmine	47	7	42	4
- kõrge	44	7	47	2

Riigi tasandil puudub selge seos probleemi olulisena tajumise ja tunde vahel, et naised on vähem tõenäolised kui mehed. On tõsi, et just lirmaal,kus naiste staatuse probleemi peetakse oluliseks, kaalub vastus „vähem võimalusi“ üles vastuse „nii palju võimalusi“, kuid ainult naiste seas. Itaalias, kus suurem osa elanikkonnast peab probleemi oluliseks, kaalub nii naiste kui ka meeste vastus „nii palju võimalusi“ selle palju üles. Viimases riigis on ka suur osa vastustest – mehed ja naised –, mis annavad naistele rohkem võimalusi kui mehed: see näitab selgelt suhtumise jagamist elanikkonnas, kesonprobleemist väga teadlik ja üsnahiljuti muutunud tavadega silmitsi seistes.

Tabel 12

Võrdlev chancesnaiste ja meeste nägu elu vastavalt soole
(riigi järgi) ¹

	Naistel on:								
	Nii palju võimalusi			Rohkem võimalusi			Vähem võimalusi		
	H+F	H	F	H+F	H	F	H+F	H	F
Iirimaa	44 %	45 %	43 %	6 %	10 %	4 %	47 %	44 %	49 %
Deutschland	49	52	47	6	6	5	41	38	43
Prantsusmaa	55	55	54	5	5	6	36	37	35
Luksemburg	46	57	35	3	3	3	36	30	42
United Kingdom	48	47	49	8	8	8	35	36	34
Madalmaad	49	48	50	6	7	5	35	35	34
Danmark	55	56	55	3	2	3	32	31	32
Belgia	53	55	51	6	7	6	32	30	33
Italia	42	41	44	23	23	23	31	32	30
Ühendus (kaalutud keskmine)	49	49	49	10	10	9	35	35	36

Lõppkokkuvõttes on kõige levinumad järgmised kategooriad, kus rahulolematust seisukohaga, et naised saavutavad oma elus edu vähem kui mehed:

- Iirimaa kõrge haridustasemega mehed ja naised	59 %
- Alla 25-aastased iiri naised	58 %
Alla 25-aastased saksa naised	56 %
- Alla 25-aastased prantslased	55 %
Kõrge haridustasemega prantsuse mehed ja naised	54 %
- Iiri naised vanuses 25-54 aastat	53 %
- Alla 25-aastased iiri naised	50 %

Me võimeüllatuda, et me ei näe selles nimekirjas itaallasi. Selgitus on lihtne. Kategooriates, kus „vähemate võimaluste“ vastus ei ole enamuses, on ilmselgelt ülekaalus vastused „rohkem võimalusi“ ja „rohkem võimalusi“ koos vägaväheste vastamata jätmistega. Need „rahulolevad“ vastused võivad siiski vastata kahele väga erinevale hoiakule: kas rahulolu lahendamiseks peetava probleemiga (Taani, Madalmaad, Ühendkuningriik) või rahulolu olukorraga, mida ei taheta üldse muuta või ei tahetakiiresti muuta (Itaalia).

¹ Riigid on järjestatud kahanevas järjekorras vastavalt sellele, kui suur osa vastanutest on „vähemate võimalustega“ (mehed ja naised koos).

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Teistes põllumajandusettevõtetes on negatiivne vastus („naised on vähem tõenäolised“) hea märk rahulolematusest naiste praeguse staatusega, samas kui teised vastused on ebaselged.

Kõik need andmed on kogutud järgmisesse tabelisse:

Tabel 13

Nende vastajate protsent, kes tunnevad, et naistel on soo,sooja haridustaseme järgi vähem chances kui meestel

(P-aasade järgi)

	Kokku	Mehed			Kokku	Naised			Haridustase		
		-25	25/54	55+		-25	25/54	55+	-25	25/54	55+
Iirimaa	44 %	50 %	43 %	42 %	49 %	58 %	53 %	35 %	44 %	46 %	59 %
Deutschland	38	33	36	42	43	56	39	42	35	48	46
Prantsusmaa	37	55	36	31	35	45	38	18	23	39	54
Luksemburg	30	23	28	39	41	40	47	35	35	43	30
Ühendkuningriik	36	38	41	28	34	43	38	22	32	40	44
Madalmaad	35	44	40	27	34	40	38	22	28	43	42
Danmark	31	40	34	21	32	47	34	423	25	38	49
Belgia	30	35	31	25	33	41	35	26	24	34	42
Italia	32	37	33	26	30	40	28	23	26	35	44
Ühendus (kaalutud keskmine)	35	41	36	31	36	46	37	28	29	42	47

2. Miks on naised vähem tõenäolised?

Naiste vähimatki võimalust võib seostada mitmesuguste põhjustega, nagu vältimatud põhjused, mis on osa „asjade muutumatust korrast“, või sotsiaal-kultuuriliste põhjustega, mis on seotud ühiskonna korraldusega. Selleks, et selgitada globaalsete hoiakute kujunemist, esitati veel üks küsimus:

Kui naised on vähem tõenäolised, siis mis on teie arvates peamine põhjus? Ja teisel kohal? ¹

Esiteks on kõige sagedamini antud vastus „perekonnakohustused“. Siis tuli: „meeste suhtumine“, „harjumused tööelus“ ja „perekondades antav haridus“.

Kombineerides esimeses või teises järjekorras antud vastuseid, võib näha, et naiste diskrimineerimine on pigem seotud sotsiaalset laadi põhjustega. Selliseid vastuseid nagu "naiste iseloom" või "naiste füüsiline põhiseadus" antakse harva. Kuid 43% neist, kes väljendasid arvamust, et naised on vähem tõenäolised kui mehed, ei suuda öelda, miks nad on vähem tõenäolised, mis võib tähendada, et nende jaoks peetakse tajutavat olukorda omamoodi surmajuhtumiks, millel on mitu ja eristamatut põhjust. ²

Naiste ja meeste vastused on üldiselt vägasarnased. Äärmisel juhul võib märkida, et naistepuhul on mõnevõrra tõenäolisem, et nad „käsitlevad meeste hoiakuid“ või ei reageeri neile, samas kui mehed viitavad mõnevõrra tõenäolisemalt „tööelu harjumustele“ ja „naiste füüsilisele vormile“.

Tabel 14

Naisteväikseimavõimaluse põhjused vastavalt soole

(Ühenduses tervikuna ainult need, kes tunnevad, et naised on vähem tõenäolised kui mehed) ³

	Mehed ja naised	Mehed	Naised
1. Naiste perekondlikud kohustused (enfants, abikaasa, maja, mida tuleb hoida jne)	43 %	42 %	44 %
2. Meeste suhtumine	31	28	32
3. Harjumused tööelus	22	25	20
4. Haridus peredes	19	19	18
5. Õigusaktid, näiteks abielu kohta	11	11	11
6. Naiste füüsiline konstitutsioon	11	13	9
7. Naiste iseloom	10	11	10
8. Õpetamine koolides	7	7	7
9. Muud põhjused	3	4	3
Vastuseta	43	40	46

Nagu võib eeldada, toob vastajate vanus ja haridustase vähemal määral kaasavastuste teatava varieeruvuse. Selleks et võtta arvesse ainult kolme kõige sagedamini antud vastust – ⁴ alla 25-aastased mehed ja naised –

1 Intervjueeritavale esitati kaart üheksa vastusega, mille hulgas valida. Loomulikult esitati küsimus ainult inimestele, kes vastasid eelmisele küsimusele „vähem tõenäoliselt kui mehed“ või kes ei olnud üldse vastanud.

2 Pidades silmas, et ainult 42 %-le vastanutest esitati küsimus naiste madalamate võimaluste põhjuste kohta ja 43 % ei saa vastata, tähendab see, et vähem kui 20 % vastanutest on teadlikud naiste madalamast staatusest ja suudavad põhjuseid eristada.

3 42% vastanutest, sealhulgas 7%, kes ei vastanud eelmistele küsimustele. Protsendimäärad (t) vastavad esimese või teise vastuse väärtusele (t otal).

4 Siia on lisatud ainult vastused, mille on andnud vähemalt 20 % andmesubjektidest.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

väljendavad neid suurema tõenäosusega, tuleb märkida, et kõige sagedamini tuginevad „naiste perekondlikele kohustustele“ 25–54-aastased naised.

Tabel 15

Kolm peamist põhjust, miks naiste võimalused on soo,sooja haridustaseme järgiväiksemad ¹

(Üheskoos)

	Mehed			Naised			Haridustase		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
1. Naiste perekondlikud kohustused	45 %	46 %	32 %	45 %	50 %	33 %	41 %	47 %	42 %
2. Meeste suhtumine	34	29	24	36	35	24	28	3	35
3. Harjumused tööelus	28	28	18	22	22	15	17	25	33

¹ Esimese või teise vastuse annavad inimesed, kes tunnevad, et naised on vähem tõenäolised kui mehed või kes sellele küsimusele ei vastanud.

Erinevused riikide vahel on väikesed. Naiste perekondlikele kohustustele viidatakse esimeses ja teises järjekorras kõigis riikides, välja arvatud Luksemburgis, kus neile pannakse kõige sagedamini kohustusomandada pereharidust(millele järgnevad kohe meeste hoiakud ja õpetamine koolides).

Meeste suhtumist nimetas lirimaaal teisel kohal 48% vastanutest, Ühendkuningriigis(37%), Prantsusmaal (35%), Luksemburgis ja Itaalias(27%) ning Saksamaal(26%).¹

Kõigist kategooriatest ja riikidest kriminaliseerivad alla 25-aastased liri naised kõige sagedamini meeste hoiakuid (60 % asjaomastest isikutest); neile järgnevad samas vanuses iirlased (56 % asjaomastest inimestest).²

1 Arvutatud kõigi vastajate põhjal igas kategoorias, on protsendid järgmised: lirimaa 24%, Ühendkuningriik 16%, Prantsusmaa 14%, Luksemburg 14%, Itaalia 10%, Saksamaa 12%.

2 37% ja 31% vastanute koguarvust igas kategoorias.

Tabel 16

Naistepoolsüdamelisuse peamised põhjused

(Klassifikatsioonid igas riigis vastavalt vastuste sagedusele) ¹

Iirimaa (47%) 1. Perekondlikud kohustused (51%) 2. Meeste suhtumine (48%) 3. Haridus (21%) 4. Õigusaktid (20%)	Saksamaa (41%) 1. Perekondlikud kohustused (29%) 2. Meeste suhtumine (26%) 3. Tööelu (21%)	Prantsusmaa (36%) 1. Perekondlikud kohustused (55%) 2. Meeste suhtumine (35%) 3. Tööelu (28%) 4. Haridus (23%)
Luksemburg (36%) 1. Haridus (29%) 2. Meeste suhtumine (27%) 3. Haridus (25%) 4. Perekonnaga seotud kohustused (20%)	Ühendkuningriik (35%) 1. Perekondlikud kohustused (46%) 2. Meeste suhtumine (37%)	Madalmaad (35%) 1. Perekondlikud kohustused (37%) 2. Tööelu (31%) 2. Meeste suhtumine (23%) 3. Haridus (23%)
Taani (32%) 1. Perekondlikud kohustused (46%) 2. Tööelu (30%) 3. Haridus (22%)	Belgia (32%) 1. Perekonnaga seotud kohustused (41%) 2. Tööelu (28%) 2. Meeste suhtumine (22%)	Itaalia (31%) 1. Perekondlikud kohustused (48%) 2. Meeste suhtumine (27%) 3. Haridus (24%) 4. Tööelu (22%)

Selle süsteemi struktuur, mis võtab kokku nii riikide pingeread vastavalt kohtuotsusele naiste vähimate võimaluste kohta kui ka sellele olukorrale omistatavate põhjuste järjekorra igas riigis ja ühenduses tervikuna, viitab mõningatele mõtisklustele.

Esiteks näib, et perekondlikud kohustused on kõikjal, olenemata moraali ja seadusandluse muutumise tasemest, domineeriv selgitus - kui mitte põhjendus -, kui väljendatakse arvamust, et naised kui selliseid diskrimineeritakse.

Meeste hoiakuid mainitakse enne tööelu enamikus riikides, kus teadlikkus naiste diskrimineerimisest on laialt levinud: Irlandi juhtum näib selles suhtes tüüpiline.

Vastupidi, tööelule viidatakse meeste hoiakute ees riikides, kus diskrimineerimine on vähem tuntav, arvatavasti seetõttu, et see on suures osas kaotatud (Madalmaad, Taani, Belgia).

Asjaolu, et haridus perekondades ja koolides on Luksemburgis kõrgel kohal, on eriline tunnusjoon, mille arengut tuleb tähelepanelikult jälgida.²

¹ Riigid liigitatakse vastavalt eelmisele küsimusele antud „vähimate võimaluste“ vastuse sagedusele; need protsendid on märgitud riigi nime kõrval. Esile tõstetakse kogu ühenduses kõige sagedamini nimetatud punktid. Punktide kõrval nimetatud protsendid vastavad asjaomaste isikute vastuste sagedusele.

² Luksemburgi tulemusi tuleks tõlgendada ettevaatlikult, arvestades vastajate väikest arvu (N = 311).

3. Diskrimineerimisvaldkonnad

Kriitiliste hoiakute kindlakstegemisel võib astuda uue sammu, küsides vastajatelt, millistes konkreetsetes valdkondades on nende arvates naistel suurem või väiksem tõenäosus:

Täpsemalt öeldes, kas te ütleksite, et naiste praegune olukord teie ümber on meestega võrreldes pigem parem, pigem halvem või mitte parem ega halvem, kui tegemist on...

- A. Võimalus õppida?
- B. Kutseõpe?
- C. Võimalus tööd leida?
- D. Töötingimused (väsimus, kadentsid, sõiduplaanid jne?)
- E. Töökindlus?
- F. Müügiedendusvõimalused?
- G. Palk?

Kogu ühenduses on umbes kuus vastajat kümnest (59%) seisukohal, et naiste palgaolukord on meeste omast pigem halvem; ligikaudu viis kümnest usub, et naised diskrimineeritakse edutamisevõimaluste (52%) ja töö leidmise võimaluse (46%) osas; neli kümnest mainivad töökohakindlust (43%) ja töötingimusi (37%) samal viisil. Teisest küljest leiab vähem kui kolm kümnest vastanust, et esineb diskrimineerimist kutseõppe valdkonnas (26%), ja üks kümnest leiab, et esineb diskrimineerimist hariduse valdkonnas (11%).

Ei tohiks tulla üllatusena, et rohkem kui pooled küsitletutest usuvad, et naiste olukord on teatavates konkreetsetes valdkondades, nagu palga- ja edutamisevõimalused, halvem kui meeste olukord, samas kui, nagu eespool nägime, ainult 36% elanikkonnast arvab, et naised on üldiselt meestest vähem tõenäoliselt oma elus edukad.

On selge, et „võimalused elus edu saavutada“ hõlmavad muid võimalusi kui ametialane edu. Seetõttu ei ole üllatav, et valitseb laialdane üksmeel, et naised kannatavad oma tööelus ebasoodsa olukorra või diskrimineerimise all, samas kui enamik arvab, et sellest hoolimata võivad naised oma elus edu saavutada.

Üllataval kombel on need otsused ühised nii meestele kui ka naistele. Naised on meestest oluliselt kriitilisemad ainult siis, kui tegemist on töökohakindlusega: 46 võrreldes 39 protsendiga. Vastupidi, mehed näivad olevat naiste diskrimineerimise suhtes kutseõppes mõnevõrra tundlikumad kui naised.

Tabel 17

Naiste olukord võrreldes meeste olukorraga eri valdkondades¹

(Üheskoos ühendusest)

		Naiste olukord võrreldes meestega on järgmine:			Vastuseta
		Üsna palju parem	Pigem vähem hea	Ei parem ega halvem	
1. Palk		7 %	59 %	27 %	7 %
	Mehed	7	58	29	6
	Naised	7	60	25	8
2. Müügiedenduse võimalused		8	52	31	9
	Mehed	8	51	33	8
	Naised	7	53	30	10
3. Võimalus leida tööd		13	46	35	6
	Mehed	14	45	36	5
	Naised	12	47	35	6
4. Töökindlus		9	43	40	8
	Mehed	11	39	43	7
	Naised	8	46	37	9
5. Töötingimused		14	37	41	8
	Mehed	17	36	41	6
	Naised	12	38	41	9
6. Kutseõpe		10	26	57	7
	Mehed	10	28	56	6
	Naised	10	25	58	7
7. Võimalus õppida		12	11	72	5
	Mehed	14	10	72	4
	Naised	11	12	72	5

1 Eri valdkonnad on järjestatud „pigem halvema“ vastuse sageduste järgi kahanevas järjekorras.

Vanus ja haridustase põhjustavad nendes tulemustes mõningaid erinevusi, eelkõige seoses töövõimaluste, kutseõppe ja edutamisevõimalustega. Nagu võib eeldada, on noored naised ja üldisemalt tööelised naised palju tundlikumad raskuste suhtes, mis on seotud töö saamise ja tööhõivealase kvalifikatsiooniga; Sama kehtib ka nende kohta, kes on haritumad (mehed ja naised), võrreldes nendega, kes on vähem haritud. Edendamisevõimalusi peetakse peamiselt haridustaseme alusel diskrimineerivaks; Vanus, teiselt poolt, tutvustab vähe erinevust.

Tabel 18

Nende vastajate osakaal, kes leiavad, et naiste praegune olukord on soo,sooja haridustaseme poolest pigem halvem kui meeste olukord

(Üheskoos)

	Mehed			Naised			Haridustase		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
1. Palk	61 %	59 %	54 %	63 %	63 %	54 %	56 %	64 %	64 %
2. Müügiedenduse võimalused	51	55	45	56	55	48	47	58	61
3. Võimalus leida tööd	49	47	41	57	49	38	40	50	61
4. Töökindlus	38	41	37	50	49	39	39	47	48
5. Töötingimused	34	37	34	40	40	32	34	38	40
6. Kutseõpe	33	29	23“	33	26	16	21	31	37
7. Võimalus õppida	14	10	9	15	12	10	10	12	14

Kui erinevused kahe sugupoole vahel on üllatavalt väikesed, nagu me just nägime, on riikidevahelised erinevused märkimisväärsed.

Prantsusmaal ja Saksamaal, millele järgneb Iirimaa, on „vähem heade” vastustekeskmine osakaal seitsme punkti puhul suurim (vastavalt 52, 46 ja 42 %) ning kõige väiksem on see Luksemburgis (22 %).

Kui vaadata riikide järjestust kolmes kõige sagedamini nimetatud valdkonnas kogu ELis, siis on Iirimaa teenäitajaks kahes valdkonnas: palga- ja edutamisevõimalused, samas kui Itaalia on nende kahepühuleelviimasel võiviimasel kohal.

Kuidas saab selgitada, et nendes kahes riigis, Iirimaa ja Itaalias, kus üldsus omistab suurt tähtsust naiste staatuse probleemile, mis on teatud ühiste omadustega riigid (madalam majandusareng, suhteliselt madal toodang elaniku kohta, katoliku traditsioon), tajutakse naiste diskrimineerimist nii erinevalt? Selgitus saab tulla ainult nende kahe riigi ajaloolistest ja kultuurilistest mõjudest, mis on probleem, mida me leiame rohkem.

Tabel 19

Naiste diskrimineerimise peamised valdkonnad

(järjestatud järjestuses, igas pays, vastavalt reaktsioonide sagedusele)¹

Prantsusmaa (52%)	Saksamaa (46%)	Iirimaa (42%)
1.Salary (77%) 2.Leia töö (77%) 3.Edendamine(77%) 4.Töötingimused(77%) 5.Töökindlus (77%) 6.Kutsekoolitus(77%) 7.Uuringud(77%)	1.Salary (75%) 2.Edendamine(64%) 3.Leia töö (52%) 4.Töökindlus (50%) 5.Töötingimused (43%) 6.Kutsekoolitus(30%) 7.Uuringud(12%)	1. Töötasu (78%) 2. Müügiesindus (67%) 3. Töökindlus (48%) 4. Töö otsimine (45%) 5 Töötingimused (24%) 6. Kutseõpe (19%) 7. Uuringud (11%)
Taani (36%)	Belgia (34%)	Itaalia (32%)
1.Edendamine (53%) 2.Salary (52%) 3.Leia töö (38%) 4.Töötingimused (35%) 5.Töökindlus (34%) 6.Kutseõpe (23%) 7.Uuringud(14%)	1.Salary (51%) 2.Edendamine(44%) 3.Töökindlus (40%) 4.Leia töö (38%) 5.Töötingimused(33%) 6.Kutseõpe(18%) 7.Uuringud(12%)	1. Töötasu (41%) 2. Töökindlus (37%) 2. Otsi tööd (37%) 4. Töötingimused (36%) 5. Müügiesindus (34%) 6 Kutseõpe (25%) 7. Uuringud (11%)
Madalmaad (31%)	Ühendkuningriik (30%)	Luksemburg (22%)
1.Edendamine (49%) 2.Salary (45%) 3.Töökindlus (36%) 4.Leia töö (34%) 5.Töötingimused (27%) 6.Kutseõpe(17%) 7.Uuringud(10%)	1.Edendamine49%) 2.Salary (48%) 3.Leia töö (38%) 4.Töökindlus (34%) 5.Kutseõpe(16%) 6.Töötingimused(15%) 7.Uuringud(10%)	1. Palk (40%) 2. Töökindlus (35%) 3. Müügiesindus (34%) 4 Töötingimused (24%) 5. Tööpakkumised (24%) 6. Kutseõpe (20%) 7. Uuringud (12%)

1 Riigid on järjestatud vastavalt seitsmele küsimusele antud „halva olukorra” vastuste keskmisele; need keskmised protsendimäärad on esitatud riigi nime kõrval.

Sugu, vanus ja haridustase on riigiti ja ühenduses tervikuna erinevad: noored naised ja haritud inimesed väljendavad sagedamini arvamust, et naiste olukord on töö taasavamise, kutseõppe ja edutamisevõimaluste osas halvem kui meestel. Õppimise võimalus ei tundu olevat probleem, olenemata vanusest või haridustasemest, kuigi noored prantsuse mehed ja naised on selle suhtes sagedamini kriitilised kui nende vanemad. Diskrimineerimine palkades on laialt tuntav kõikjal, kuid eelkõige Belgia, Madalmaade ja Ühendkuningriigi noorte naiste seas.

Vastajate kategooriad, kes üldiselt väljendavad kõige suuremat osa arvamusest, et naisi diskrimineeritakse, on järgmised:

1. Seoses palgaga:

- Alla 25-aastased iirinaised 86%
- Alla 25-aastased prantslased 84%

2 ... Müügiedendusvõimaluste osas:

Alla 25-aastased saksanaised 77%

Andeanlrls mõlemast soost, kellel on kõrge haridustase 74%

3. Seoses töö leidmise võimalusega:

- Alla 25-aastased prantsuse naised 78%

Kõrge haridustasemega prantsuse mehed ja naised 74%

III Naiste ja meeste püüdlused leevendada erinevusi sotsiaalsetes rollides

Mehed ja naised on seetõttu suures osas teadlikud (ühenduses tervikuna keskmiselt rohkem kui kolm inimest kümnest), et naistel on meestest väiksem tõenäosus oma elus edu saavutada. Mehed ja naised nõustuvad veelgi enam (viis kuni kuus inimest kümnest), et naisikoheldakse töö saamisel, edutamisel ja eelkõige töö tasustamisel meestest vähem. Millised on mõlema soo püüdlused ühiskonna ümberkujundamiseks selles valdkonnas? Kas enamus soovib, et erinevusi oleks vähem ja vähem? Kas naised, kes väidavad, et erinevusi on vähem ja vähem, on õiged või valed? Millised on meeste ja naiste kujutised teatud tüüpilistes igapäevaelu olukordades?

1. Mida enamus tahab?

„Kas arvate, et enamik naisi soovib, et meeste ja naiste rolli vahel ühiskonnas oleks üha vähem erinevusi?”

„Kas arvate, et enamik mehi soovib, et meeste ja naiste rolli vahel ühiskonnas oleks üha vähem erinevusi?”

Kogu ühenduses usub seitse meest kümnest ja seitse naist, et enamik naisi soovib näha ühavähem erinevusi; noored naised väljendavad end veidi tugevamalt (81%). Teisest küljest arvavad ainult kolm meest ja kaks naist kümnest, et enamik mehi soovib sama asja, kusjuures vanuse järgi on väike erinevus. Teisisõnu arvab veidi rohkem kui kaks korda rohkem mehi ja kolm ja pool korda rohkem naisi, et naised, mitte mehed, soovivad erinevuste leevendamist. Naised on seetõttu skeptilisemad kui mehed, kuid mõlemad sugupooled on üsna selged: ühiskonnarühma soosivat olukordamõjutavad palju harvemini need, kes sellest kasu saavad, kui need, kes on selle ohvrid.

Tabel 20

Naiste ja meeste üldised püüdlused leevendada soolisi, soolisijahariduslikke erinevusi
(Üheskoos)

		Mehed				Naised				Haridustase		
Enamik naisi soovib näha vähem ja vähem erinevusi	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge	
Jah	74 %	76 %	75 %	70 %	73 %	81 %	76 %	63 %	73 %	74 %	71 %	
Ei	16	16	16	14	17	12	17	19	15	17	22	
Vastuseta	11	8	9	15	10	7	7	18	12	9	7	

Enamik mehi soovib näha vähem ja vähem erinevusi

Jah	34	38	34	32	21	26	22	17	28	28	26
Ei	52	49	53	51	61	63	62	57	54	59	62
Vastuseta	14	13	13	17	18	11	15	26	18	13	12

Riigi tasandil on vastuste m oylene'ihajuvus mõnevõrra suur seoses küsimusega naiste hoiakute kohta: Mõlemast soost Itaalia, Iirimaa ja Prantsusmaa usuvad suurema tõenäosusega, et enamik naisi soovib näha vähem ja vähem erinevusi. Seda arvamust väljendavad kõige sagedamini prantsuse naised (84%) ja eriti noored prantsuse naised (90%).

Meeste suhtumise küsimuses on esikohal mõlemast soost iirlased ja luksemburglased, eriti üle 25-aastased iirlased (52%).

Need andmed on kokku võetud järgmises tabelis, kust saab lisateavet, võrreldes kahte vastust küsimusele naistele omistatud suhtumise ja meeste omistatud suhtumise kohta: Itaalias ja Prantsusmaal on naiste seas suurim lõhe meeste ja naiste vastavate hoiakute kohta väljendatud arvamustevahel, st naistel on kõige vähem illusioone:

	itaalia	Prantsuse naised
Enamik naisi soovib näha vähem ja vähem erinevusi	79 %	84 %
Enamik mehi soovib näha vähem ja vähem erinevusi	20 %	25 %
Erinevus	59	59

Tabel 21

Naiste ja meeste üldised püüdlused erinevuste leevendamiseks

(vastus p ays, et erinevusi on üha vähem)

	Enamik naisi soovib näha vähem ja vähem erinevusi			Enamik mehi soovib näha vähem ja vähem erinevusi		
	H+F	H	F	H+F	H	F
Italia	80 %	32 %	79 %	24 %	28 %	20 %
Iirimaa	80	50	81	40	51	31
Prantsusmaa	79	75	84	33	43	25
Belgia	74	76	73	32	41	25
Deutschland	74	76	72	25	32	19
Luksemburg	66	66	67	37	40	33
Madalmaad	66	67	64	27	35	20
Ühendkuningriik	64	64	63	26	32	21
Danmark	51	51	53	30	39	23
Kogukond ¹	73	74	73	28	34	21

1 Kaalutud keskmine

2. "Feminism"

„Mis on teie arvates õige või vale naiste jaoks, kes väidavad, et meeste ja naiste rollide vahel ühiskonnas on üha vähem erinevusi?”

Peaaegu seitse inimest kümnest kogu ühenduses on üldiselt nõus nende naiste eesmärkidega, kes väidavad, et erinevusi on üha vähem.¹ Meeste ja naiste hoiakud on väga lähedased. Nagu enamiku eelmiste küsimuste puhul, on naised probleemist teadlikumad kui 55-aastased ja vanemad naised. Vähemalt määral mängib rolli ka haridustase.

¹ Tuleb märkida, et liikumise üldeesmärgid, milleks on meeste ja naiste sotsiaalsete rollide erinevuste leevendamine või kaotamine, on leidnud laialdast toetust. Kuna küsimust ei ole esitatud, ei ole võimalik seda heakskiitu ekstrapoleerida selliste ja selliste feministlike liikumiste konkreetsetele tegevustele või isegi väga põhjalikele käitumismuutustele, nagu allpool näha.

Tabel 22

Suhtumine feminismi soo, sooja haridustaseme järgi
(Üheskoos)

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Naised, kes nõuavad, et erinevusi oleks vähem ja vähem:											
- on õige	65 %	69 %	69 %	58 %	67 %	74 %	70 %	56 %	62 %	70 %	76 %
- on valed	23	18	22	28	20	15	20	23	23	20	17
Vastuseta	12	13	9	14	13	11	10	21	15	10	7

Vastuste jagunemine riikide vahel on väga sarnane vastuste jagunemisega küsimusele, mis käsitleb püüdlusi leevendada soolisi erinevusi rollides: Prantsusmaa, Itaalia ja Iirimaa on taas riigid, kus probleem on kõige rohkem mobiliseeritud, samal ajal kui Madalmaad, Ühendkuningriik ja Taani on kolm riiki, kus probleem ei tundu tekkivat - või tundub olevat tuntav - sama teravalt. Siiski usub enamik vastanutest – mehed ja naised – kõikjal, et naistel on õigus nõuda meeste ja naiste rollide vaheliste erinevuste leevendamist (või kõrvaldamist).

Asjaolu, et üksikisik või rühm ei tunne probleemi subjektiivselt, ei tähenda, et see ei tekiks objektiivselt. Kuid asjaolu, et see on liitmise tunne, on siiski hea näitaja selle kohta, kuidas üksikisikud ja rühmad tajuvad elavaid olukordi, sealhulgas neid kirjeldavaid sotsiaalseid diskursusi.

Ei ole kahtlust, et see muutuste püüdlus muutub aja jooksul tugevamaks. Meil puuduvad võrdluspunktid Euroopas minevikus, kuid meil on võrdluspunktid Ameerika Ühendriikides, kus sama küsimus esitati 1971., 1972. ja 1975. aastal: „Viimastel aastatel on palju räägitud naiste staatuse muutumisest tänapäeva ühiskonnas. Kas üldiselt pooldate või olete vastu jõupingutustele tugevdada ja muuta naiste staatust ühiskonnas?”

Siin on vastused:

	1971	1972	1975
	%	%	%
Poolt	42	48	59
Vastu	41	36	28
Ebakindel	17	16	13

Seetõttu näib, et enamikus ühenduse riikides on „naiste liikumisel” Ameerika Ühendriikide elanikkonna seas veelgi suurem toetus. Teine erinevus on see, et Ameerika Ühendriikides pooldavad mehed liikumist rohkem (63% poolt ja 24% vastu) kui naised (55 ja 32%).¹

¹ Harrise uuring. aprill 1975. Vt käesolev arvamus, III kd, 7. juuli 1975.

Tabel 23

Suhtumine feminismi vastavalt soole ja soole

(P-aasade järgi)¹

Naised, kes nõuavad vähem ja vähem erinevusi, on õiged

	Kokku	Mehed			Kokku	Naised		
		-25	25/54	55+		-25	25/54	55+
Prantsusmaa	77 %	75%	80%	74 %	75 %	81 %	80%	59%
Itaalia	65	75	69	52	73	79	74	64
Iirimaa	65	59	67	64	72	77	75	62
Belgia	69	78	72	55	66	80	68	55
Deutschland	63	71	66	56	69	73	72	63
Luksemburg	60	65	62	52	62	84	64	48
Madalmaad	65	69	68	57	56	67	56	52
Ühendkuningriik	59	53	63	53	56	67	60	43
Danmark	49	54	54	41	48	56	52	37
Kogukond ²	65	69	69	58	67	74	70	56

1 Riigid on järjestatud kahanevas järjekorras vastavalt päringutabamuste osakaalule igas riigis (mehed ja naised).

2 Kaalutud keskmine.

3. Kolm situatikohtas igapäevaelus

„Nüüd võib igapäevaelus ette tulla mitmeid olukordi. Kas see on normaalne või mitte:

A. Qunaine läheb välja ilma oma abikaasa õhtulkoosolekul?

B. Et naine julgustab oma abikaasat töökohta vahetama, sest talle pakutakse paremat olukorda muus piirkonnas kui see, kusta elab?

C. Et vanemad, kes saavad maksta hariduse eest ainult ühele oma lapsele, otsustavad tüdruku kasuks, kui tal läheb koolispareminikui poisil? »

Kogu ühenduses peavad seitse inimest kümnest (mehed või naised, ilma märkimisväärse erinevuseta) normaalseks, et naine läheb õhtul ilma oma abikaasata välja, ja kuus kümnest lapsevanemast otsustavad, et tüdruk jätkab oma haridust, kui ta õnnestub paremini kui poiss. Teisest küljestarvaks vaid kolm inimest kümnest tavaliselt, et naise tööalane karjäär kaalub üles abikaasa karjääri. Mis puudutab elukoha valikut, siis on olemas vastavate rollide alam-jac ente, i mage, mis tähendab, et abielus naise kutseala peetakse leibkonnas teisejärguliseks (isegi kui „täiendav“ palk ei ole tühine). See mageon mõlemale soole ühine, kuid see erineb vastavalt riigile, vanusele jaharidustasemele.

Kaheksa või üheksa inimest kümnest Iirimaa(94%), Ühendkuningriigis (85%), Taanis (82%), Prantsusmaal ja Madalmaades(76%) peavad normaalseks seda, kuidas naine saab öösel ilma abikaasata välja minna; vaid Itaalia (58%) ja Luksemburg (57%) on märkimisväärselt mahajäänud. Vanus ja vähemal määral haridustase on kõige levinumad Itaalias, Belgias ja Saksamaal. Saksamaal (68%), Prantsusmaal (67%), Itaalias ja Taanis (63%) peavad kuus või seitse inimest kümnest normaalseks asjaolu, et vanemad otsustavad pigem tüdruku kui poisi kasuks; kuid ainult neli inimest kümnest Luksemburgis (38%). Belgias ja Madalmaades on naiste vanuse ning Belgias ja Ühendkuningriigis haridustaseme lõikes mõned erinevused.

Asjaolu, et naine julgustab oma abikaasat töökohta vahetama, peab normaalseks vaid kaks kuni kolm inimest kümnest, välja arvatud Prantsusmaal (35%) ja Itaalias (48%).

Nende vastuste tähenduse võib igas riigis kahtluse alla seada. Iirimaa on esikohal ja Itaalia teisel kohal päevakorrapunkti „õhtul ilma abikaasata väljaminek“ eest; Itaalia on esikohal jalirimaa viimasel kohal kirje „töökohtade vahetamine, kui naised leiavad parema töökoha“ puhul.

Asjaolule, et itaallased on tõenäoliselt rändeprobleemide suhtessümpaatsemad, ei saa tugineda, sest ka iirlastel on see kogemus olemas.

Kas me peaksime kahtlustama teatud vastuste siirust? Kogu selles uurimises ei ole midagi, mis toetaks juhtumit. Ja kuigi mõnes riigis (Taani, Luksemburg) ei vasta peaaegu 30 % vastanutest küsimusele, vastavad itaallased ja iirlasedinnukalt, kuid erinevalviisil.¹

Pangem analüüsi praeguses etapis tähele, et üldiselt näivad iirlased olevat avatumad sotsiaalsetele muutustele, mille oluline aspekt on naiste staatuse areng, kui oleks võinud oodata.

¹ Sageli on hüpoteetilises olukorras suhtumisega seotud vastuseid raske tõlgendada. Mõned võivad reageerida olukorda tõeliselt ette kujutades, samas kui teised võivad anda endale hea südametunnistuse ja hea välja, väljendades normatiivset vastust, ilma et nad tunneksid end kaasatuna.

Tabel 24

Mehed ja naised seisavad silmitsi kolme olukorraga igapäevaelus, sõltuvalt soost
(Üheskoos)

	Käsitletakse järgmiselt:		vastamata
	normaalne	ei ole normaalne	
... et naine läheb õhtul ilma abikaasata välja, et koosolekul osaleda	71%	24%	5,00 %
Mehed	70	25	5
Naised	72	23	5
... et vanemad, kes saavad maksta ainult ühele oma lapsele hariduse eest, otsustavad tüdruku kasuks, kui ta on koolis parem kui poiss	61	29	10
Mehed	61	29	10
Naised	61	28	11
... et naine julgustab oma abikaasat töökohta vahetama, sest talle pakutakse paremat olukorda muus piirkonnas kui see, kus ta elab	31	55	14
Mehed	32	55	13
Naised	30	55	15

Eurobaromeetri eriuuring „Naised ja mehed Euroopas”, mai 1975

Tabel 25

Mehed ja naised seisavad silmitsi igapäevaelu kolme aspektiga, mida peetakse normaalseks sõltuvalt soost,soostja haridustasemest.¹

(P-aasade järgi)

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
„et naine läheks öhtul ilma oma abikaasata välja“											
Iirimaa	93%	93%	94 %	94%	96%	98%	95%	93%	92%	96%	96%
Itedi kuningriik	85	84	89	78	84	81	89	79	90	90	81
Danmark	80	87	82	72	85	94	89	73	78	87	90
Prantsusmaa	76	83	78	69	76	70	83	59	67	77	88
Madalmaad	75	75	80	66	76	88	81	62	69	84	86
Deutschland	59	62	64	51	65	75	73	46	57	66	77
Belgia	64	78	69	49	59	83	63	40	47	67	86
Italia	57	79	60	38	60	77	63	37	49	66	81
Luksemburg	60	73	62	50	53	72	51	48	53	69	47
Kogukond ²	70	79	73	59	72	78	77	57	64	76	84
et vanemad otsustavad tüdruku kasuks											
Deutschland	67%	81 %	68%	63%	68%	69 %	74%	58%	65%.	69%	77 %
Prantsusmaa	67	67	65	71	66	60	68	68	63	68	71
Italia	64	63	68	58	65	72	63	61	62	68	69
Danmark	59	55	62	57	67	62	73	58	60	66	68
Iirimaa	56	47	57	60	54	55	55	51	54	54	59
Itedi kuningriik	50	56	49	49	53	48	66	44	49	53	66
Madalmaad	50	46	52	48	48	59	49	39	46	52	55
Belgia	51	54	53	44	46	57	47	36	39	51	62
Luksemburg	36	54	32	34	40	40	44	33	43	44	26
Kogukond	61	64	62	59	61	62	65	54	58	63	70
	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
„et naine julgustaks oma abikaasat töökohta vahetama“											
Italia	48%	56%	51%.	40%	50%	57%	51%	38%	47%	53%.	53%,
Deutschland	32	44	33	26	38	45	42	27	33	34	-48
Prantsusmaa	35	42	35	29	31	29	34	23	30	33	38
Belgia	27	40	24	22	21	30	23	13	20	23	36
Danmark	24	36	25	16	21	35	23	12	19	26	35
Madalmaad	15	29	21	19	14	20	14	12	15	19	29
Luksemburg	21	15	17	25	14	.	16	19	18	14	16
Itedi kuningriik	19	24	17	20	13	24	13	7	14	19	24
Iirimaa	17	16	14	16	10	14	10	6	10	14	15
Kogukond	32	41	32	28	30	38	33	21	29	30	41

1 Riigid järjestatakse iga kirje puhul kahanevas järjekorras vastavalt „normaalsete” vastuste osakaalule.

2 Kaalutud keskmine

IV Naiste ja meeste vastavad ja vastastikused hoiakud ametialase töö suhtes

Nagu eespool mainitud, on üks peamisi põhjusi, mis on seotud asjaoluga, et naistel on meestest väiksem tõenäosus oma elus edu saavutada, kohe pärast perekondlikke kohustusi ja meeste suhtumist tööelu harjumused. Teisest küljest on leitud, et naiste diskrimineerimist tunnevad tööeluga seotud valdkondades laialdaselt nii mehed kui ka naised: palk, edutamine, juurdepääs tööturule, töökohakindlus jne.

Selles uuringus esitati mitu küsimust, et samal ajal süvendada naiste jameeste suhtumist erialasesse töösse, samuti suhtumist, mida mehed omistavad naistele ja vastupidi.

Küsimused jagunesid järgmiselt:

Kõigile

Kas töötate täistööajaga (vähemalt 30 tundi nädalas) või osalise tööajaga (8–29 tundi nädalas)? Kuiei, siis kas oletetöötuvõi pensionär?

- Si JAH: „Kas olete oma tööga üldiselt rahulvõi mitte? Palunöelge mulle sellel skaalal, kuipalju te olete tematisfait(e) või mitte tematisfait(e)?“

- "Kas teieabikaasa töötab täistööajaga (...)?"

- kui JAH: Kas teie arvates on teie abikaasa oma tööga rahul või mitte? ¹

¹ Meestele ja naistele esitatud küsimused on rangelt sümmeetrilised, kuid peamiselt naiste staatusele keskenduva uuringu puhul ei peetud vajalikuks uurida meeste eelistusi oma töö suhtes ega naiste eelistusi oma abikaasa töö suhtes.

Meestele

„Kui Teil oleks valikuvõimalus, siis mida Te eelistaksite? kas teie abikaasa tegeleb kutsetegevusega või mitte?”

„Ja teie naine, mida ta teie arvates eelistaks, kui tal oleks võimalus valida: tegelevad kutsetegevusega või ei tegele kutsetegevusega?”

Naistele

Kuiteil oleks valik, mida te eelistaksite: tegeleda kutsetegevusega või mitte?”

„Mida teie arvates teie abikaasa eelistaks? Kas teil on kutsealane tegevus või mitte?”

1. Tööhõive ja mittetööhõive

Enne kui asuda üksikasjalikult uurima suhtumist töösse, ei ole huvipakkuv esitada 1975. aasta mais mõningast teavet meeste ja naiste tööhõive kohta kogu ühenduses.¹

Kogu ühenduses töötab palgaliselt töökohalsetse meest kümnest (70%) ja neli naist kümnest (38%): täistööajaga (66 ja 26 %) või osalise tööajaga (4 ja 12 %). Teisisõnu, 100 inimesest, kes „töötavad” selle sõna tavatähenduses, on 63 meest ja 37 naist.

¹ See teave, võttes arvesse igas riigis küsitletud töötajate arvu, on soovituslik; need ei saa mingil juhul asendada statistikat, mille on avaldanud Euroopa Komisjon, eelkõige oma väljaandes „Exposure on the evolution of the social situation in the Community in 1974”. Brüssel - Luxembourg, märts 1975.

Tabel 26

Tööhõive ja mittetööhõive kogu elanikkonnas soo,sooja haridustaseme järgi
(Üheskoos)

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Täistööaeg	66	54	90	33	26	38	31	9	42	54	44
Osalise tööajaga töö	4	2	4	4	12	9	15	8	9	7	8
Töötu	3	7	2	2	5	8	5	1	3	5	3
Pensionile jäänud	18	-	1	55	15		2	51	22	11	7
Tasustatava töö puudumine	8	35	2	5	40	43	45	30	23	22	37
Vastuseta	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Veelgi huvitavamad on andmed tööjõu struktuuri, sealhulgas töötute kohta:

1° Naistööjõud (sh töötud) moodustab umbes 39% kogu tööjõust.

Kuna koguvalim koosneb 48 % meestest ja 52 % naistest, meeste tööhõive on 73 % meeste tööhõivest ja naiste tööhõive on 43 % naiste tööhõivest, on naiste tööhõive määr seega:

$$\frac{52 \times 43}{100} + \frac{48 \times 73}{100}$$

See tulemus on veidi kõrgem kui see, mille ühenduste statistikaamet sai 1973. aasta kevadel 14-aastaste ja vanemate elanike kohta (34%). Vt „Labour force sample survey“ (Tööjõu valikuuring), Eurostat 1/1975, lk 654.

2° Töötuse määr on kõrgem "aktiivsete" naiste seas (11%) kui töötavate meeste seas (4%) ja kõrgem noorte naisteseas (15%) kui noorte meeste seas (11%). Sajast noorest (15–25aastased), kes ei tööta, on 13 töötut, sealhulgas 8 naist ja 5 meest.

3° Osalise tööajaga töötamine on peamiselt naistetegevus (kolm neljast naisest töötab osalise tööajaga) ja tegevus, millega tegelevad sagedamini kõrgemas vanuserühmas naised.

Tabel 27

Töötajate aktiivsus ja töötus¹ soo, sooja haridustaseme järgi
(Üheskoos)

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Täistööaeg	91	85	94	84	61	69	61	50	78	82	81
Osalise tööajaga töö	5	4	4	11	28	16	29	44	16	10	14
Töötus	4	11	2	5	11	15	10	6	6	8	5
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
% kogurahvastikust	73 %	63 %	96 %	39 %	43 %	55 %	51 %	18 %	54 %	66 %	55 %

1 Töötajate hulka kuuluvad isikud, kes teevad tasustatavat tööd või on töötud.

2. Rahulolu oma tööga

Kogu ühenduses on veidi üle poole küsitletutest oma tööga väga rahul, 46% on oma tööga väga rahul, 6% on vägarahul ja 47% on mõõdukalt rahul.¹ Naised on oma tööga mõnevõrra vähem rahul kui mehed (keskmine skoor 6,75 vs 7,03).

Vanus toob meeste seas kaasa vähe erinevusi, kuid vanemad naised(15-24-aastased) on oma tööst mõnevõrra vähem mõjutatud kui vanemad naised.

Keskmise või kõrge haridustasemega mõlemast soost inimesed on mõnevõrra tõenäolisemad kui madalama haridustasemega inimesed;

Linnastu suurusel ei näi olevat olulist mõju tööga rahulolule; linnades on siiski märgata mõningast suundumust tööga suurema rahulolu poole.

Sotsiaal-ametialaste kategooriate analüüs näitab, et üldiselt on kõrgemad juhid ja vabade elukutsete esindajad palju rohkem rahul kui teised elanikkonnakategooriad ning et põllumajandustootjad on veelgi vähem rahul kui töötajad.

Teisest küljest on ettevõtte suurus, kus inimene töötab, rahuloluga vähe seotud, välja arvatud väikestes ettevõtetes (alla 50 töötaja), st põllumajandus-, kaubandus- ja käsitööstustes on rahulolu väiksem kui keskmise suurusega ettevõtetes ja isegi suurtes ettevõtetes.

1 Vastajad pidid teatama oma rahulolu taseme skaalal 0–10. Tulemuste esitamiseks jagati vastused kolme kategooriasse: Kõrge rahulolu punktidega vahemikus 10 kuni 8, keskmine rahulolu 7 kuni 3, madal rahulolu 2 kuni 0.

Tabel 28

Rahulolu oma tööga vastavalt soole, soole, haridustasemeleja elupaigatüübile

(Ühendus tervikuna: isikud, kes tegelevad tasustatava tegevusega)¹

		Tugev (punktid 8-10)	Keskmine (hinnangud 3 kuni 7)	Madal (hinnangud 0-2)	Keskmine punktisumma ²
Üheskoos		46%	47 %	6 %	6,93
Mehed		49	45	5	7,03
selest:	15-24 aastat	46	44	8	6,6
	25-54 aastat	50	44	4	7,11
	55-aastased ja vanemad	46	47	7	6,97
Naised		42	50	7	6,75
selest:	15-24 aastat	39	53	8	6,48
	25-54 aastat	43	49	7	6,77
	55-aastased ja vanemad	45	48	5	7,16
Haridustase:					
	- väike	43	51	5	6,83
	- keskmine	50	42	6	7,08
	- kõrge	50	43	7	6,95
Eluase:					
	küla	48	46	5	7,08
	- väikelinn	47	45	7	6,86
	Suur linn	43	50	6	6,82

1 Arvesse ei ole võetud vastamata jätmise protsendimäära (0,6 % kõigi asjaomaste, st tasustatavat tööd tegevate isikute puhul).

2 Igale hindele vastavate protsentide kaalutud keskmine: 10. 9, 8....0. Keskpunkt on 5.

Tabel 29

Rahulolu oma tööga vastavalt intervjuueeritava kutsealale

(Üheskoos ühendus; isikud, kes tegelevad tasustatava tegevusega)

	Tugev (punktid 8-10)	Keskmine (hinnangud 3 kuni 7)	Madal (hinnangud 0–2)	Keskmine punktisumma
Üheskoos	46%	47%	6%	6,93
Kõrgemad juhid	65	32	2	7,86
Vabad elukutsed	67	27	4	7,55
Töötajad, keskastme juhid, riigiteenistujad	49	44	6	7,06
Kauplajad, käsitöölised (patroonid)	45	49	6	6,94
Töötajad	42	50	7	6,66
Põllumajandustootjad, kalanduse ülemused	42	52	4	5,66

Rahulolu oma tööga vastavalt selle asutuse suurusele, kus vastajatöötab

(Üheskoos ühendus; isikud, kes tegelevad tasustatava tegevusega)

	Tugev (punktid 8-10)	Keskmine (hinnangud 3 kuni 7)	Madal (hinnangud 0-2)	Keskmine punktisumma
Üheskoos	46%	47%	6%	6,93
Vähem kui 5 töötajat	43	49	7	5,14
5–50 töötajat	46	48	5	7,01
51–500 töötajat	51	44	4	7,11
Üle 500 töötaja	52	41	7	6,98

Nagu nägime, mõjutavad oma tööga rahulolu vähe andmeesitaja isiklikule olukorrale vastavad muutujad (sugu, vanus, haridustase, eluase), välja arvatud kutsealane tegevus. Ühenduse kui terviku tippjuhtide ja põllumajandustootjate keskmise rahulolu punktisumma erinevus on 2,20.

Vastupidi, rahvuslik liikmelisus toob kaasa palju variation. Justkui rahulolutunne, sealhulgas rahulolu oma tööga, sõltuks suurel määral sotsiaal-kultuurilisest kliimast, milles inimene elab.

Kui vaadata tulemusi riikide kaupa, siis näeme, et taanlaste ja itaallaste keskmine rahulolu tase erineb peaaegu sama palju kuitippjuhtide ja põllumajandustootjate oma. Riiklikul tasandil ja ka piirkondlikul tasandil kogetud ruum, nagu on juba näidatud teistes töödes, määrab tugevalt selle, kuidas objektiivseid olukorditajutakse.¹

Tööjõunõrgenemise keskmised näitajad

(riigi järgi; isikud, kes teevad tasustatavat tööd)

1. Danmark	8,34
2. Iirimaa	8,16
3. Belgia	7,94
4. Luksemburg	7,82
5. Madalmaad	7,62
6. Ühendkuningriik	7,18
7. Deutschland	6,93
Ühenduse keskmine	6,93
8. Prantsusmaa	6,62
9. Italia	6,34

Nagu näha, on tipus kõik ühenduse „väikesed” riigid, neile järgnevad Ühendkuningriik ja Saksamaa, samas kui Prantsusmaa ja Itaalia on tipus.

1 Vt „rahulolu ja rahulolematuse elamistingimustega Euroopa Ühenduse liikmesriikides”. Euroopa Ühenduste Komisjon, juuni 1974, lk. 65-66.

Sugu, nagu tel, ei ole oluline muutuja; välja arvatud Saksamaal, kus naised on oma tööga oluliselt vähem rahul kui mehed.

Teisest küljest diskrimineerib seesuhteliselt vähe ja erinevuste tõlgendamine on dficile. Meeste puhul on näha, et Taanis ja Ühendkuningriigis on eakad oma tööga oluliselt vähem rahul, samas kui Prantsusmaal suureneb rahulolu vanusega. Naiste puhul on vanus Iirimaa ja Ühendkuningriigis selgelt olemas; Vanemad naised on oma tööga kõige rohkem rahul.

Haridustaseiscriimi eiole märkimisväärselt kõrgem Ühendkuningriigis ja Belgias: Mida kõrgem on tase, seda suurem on tööga rahulolu.

Tabel 31

Nende tasustatavat tööd tegevate isikute osakaal, kes väljendavad oma töös suurtsumbuvust vastavalt soole,sooleja haridustasemele

(Maksab s)¹

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Danmark	71%	79 %	73%	61%	69%	61%	72%	53%	65%	77%	73
Iirimaa	69	60	73	68	69	70	61	88	66	72	75
Belgia	68	69	66	74	69	60	73	67	64	57	79
Luksemburg	57	pm	pm	pm	62	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Madalmaad	58	56	58	61	60	59	61	57	55	61	64
Ühendkuningriik	54	55	58	41	50	42	52	57	49	58	66
Deutschland	52	45	52	54	36	32	37	38	41	48	49
Prantsusmaa	43	36	43	50	39	32	41	37	41	40	46
Itaalia	36	31	39	28	32	36	30	37	33	40	36
Kogukond ²	49	46	50	46	42	39	43	45	43	50	50

1 Riigid on järjestatud nende keskmise rahulolu skoori järgi kahanevas järjekorras.

2 Kaalutud keskmine.

3. Abikaasa rahulolu tööga, mida ta teeb

Isikud, keda see küsimus puudutab, on peamiselt mehed. See on tõepoolest suunatud isikutele, kellel on abikaasa, kes tegeleb kutsetegevusega, ning eespool on täheldatud, et kümnest naisest on selline elukutse ainult neljal, võrreldes seitsmega kümnest mehest.

Kogu ühenduses koosneb see elanikkond 68% naistest ja 32% meestest.

Esimene järeldus, kui võrrelda rahulolu oma tööga ja rahulolu, mida peetakse abikaasa rahuloluks seoses oma sugulasega, on see, et need kaks väljendit on teineteisele väga lähedased.

Selle kohta võib anda kaks selgitust, millest üks tugevdab teist. Esimene on see, et abikaasad võtavad ühe poolt väljendatud rahulolu tunde või projitseerivad oma tunde teisele. Teiseks, nagu me oleme välja pakkunud, määravad rahulolutunde vähemalt sama palju ära selle keskkonna psühhosotsiaalsed omadused, kus inimene elab, kui tehtud töö objektiivsed tingimused.

Siiski ei oleks mõistlik omistada nendele tulemustele liiga suurt tähtsust. Need oniga kategooria keskmised hinded, mis annavad meile üldist teavet meeste ja naiste hoiakute kohta, kuid ei võimalda meil võrrelda iga paari tasandil vastavaid ja vastastikuseid hoiakuid.¹

¹ Valikuuringutes kasutatav valimi moodustamise meetod keelab küsitleda sama perekonna liikmeid. Loomulikult oleks tehniliselt võimalik küsitleda mehi ja naisi, kuid uuring nõuaks siis igas riigis palju suuremat valimit, et mitte kallutada üldisi tulemusi, võimaldades samal ajal võrdlusi iga paari tasandil.

Tabel 32

Abikaasa rahulolu tööga, mida ta teeb, võrreldes abikaasa väljendatud rahuloluga

(Keskmiised tulemused. Kogukond tervikuna: isikud, kes tegelevad tasustatava tegevusega)

		Meeldetuletus: Vastused samaealistelt naistelt		Aruanne
Rahulolu, mida mehed naistele omistavad		6,87	6,75	1,02
selest:	15–24 aastat	6,88	6,48	1,06
	25–54 aastat	6,89	6,77	1,02
	55-aastased ja vanemad	6,71	7,16	0,94
		Meeldetuletus: Vastused samaealistelt meestelt		
Rahulolu, mida mehed naistele omistavad		6,98	7,03	0,99
selest:	15–24 aastat	6,82	6,6	1,03
	25–54 aastat	6,98	7,11	0,98
	55-aastased ja vanemad	7,27	6,97	1,04
Üheskoos		6,95	6,93	1

4. Naiste tööalane tegevus

Kas naised peavad töötama? See on üks küsimustest, milles „feministid“ ja „antifeministid“ omavahel pörkuvad. Mõnedel naistel on võimalik saavutada iseseisvus ainult kutsealal tegutsedes; Teiste jaoks on naise traditsiooniline koht kodus. Vastused selles uuringus esitatud küsimustele võimaldavad meil kogudaja võrrelda olulist teavet selle kohta, mida mehed arvavad naiste professionaalsest tööst, mida naised arvavad naiste professionaalsest tööst, mida mehed arvavad, et nende naised eelistavad jama naised arvavad, et nende abikaasad eelistavad. Teisisõnu oleme püüdnud muuta enesepildi ja teiste kuvandi vahelise suhte naiste töö puhul samal ajal lihtsamaks.

Alustame seda paralleelset peegelmängu, võrreldes seda, mida mehed ja naised mõtlevad naiste tööst;

Üldiselt eelistaks 60 % küsitletud naistest, kuineil oleks valikuvõimalus, kutsealast tegevust, samas kui ainult 35 % meestest eelistaks, et nende naisel oleks selline tegevus. Seetõttu hindavad naised kõrgelt naiste ametialast tööd ja mehed alahindavad seda.

Mõlema soo eelistuste erinevust mõjutab tugevalt vanus ja vähemal määral haridustase. Noorte naiste ja isegi 25–55-aastaste naiste seas valib seitse naist kümnest kutsealase töö; Noorte meeste (15–24-aastased) hulgas teeb seda enamik naiste erialast tööd toetavatest inimestest.

Tabel 33

Meeste ja naiste eelistused naiste töös
(Üheskoos)

	Meeste eelistused			Naiste eelistused		
	Et nende naisel on kutsealane tegevus	Et nende abikaasal ei ole kutsealast tegevust	Vastus puudub	Töölane tegevus	Ei tegele kutsetegevusega	Vastus puudub
Üheskoos	35%	46%	19%	60%	27%	13%
Vanus						
15–24-aastased	44	26	30	73	14	13
25–54 aastat	38	46	16	67	26	7
55+	24	59	17	41	36	23
Haridustase						
- väike	32	51	17	57	29	14
- keskmine	34	49	17	62	27	11
- kõrge	43	32	25	73	15	12
Leibkonnapea elukutse						
- sõltumatu	36	48	16	63	27	10
- töötaja	38	45	17	67	24	9
- mitteaktiivne	27	50	23	45	33	22
Elanik:						
küla	35	47	18	59	26	15
- väikelinn	35	48	17	63	26	11
Suur linn	34	45	21	61	28	11

Kõigis riikides toetavad naised meestest suurema tõenäosusega naiste kutsealast tööd, kuid Itaalias ja Saksamaal on mõlema soo vastuste erinevus suur.

Vanuse mõju avaldub peaaegu kõikjal – välja arvatud Taanis – samas suunas ja naiste puhul tugevamalt kui meeste puhul. Võrreldes mõlema soo hoiakuid vanuserühmade kaupa igas riigis, võib näha, et meeste ja naiste vahelised erinevused on kõige suuremad 15–24-aastastel iirlastel, 15–24-aastastel itaallastel ja 25–54-aastastel sakslastel.

Tabel 34

Meeste ja naiste eelistused naiste töös
(Maksab s)¹

		Mehed, kes eelistavad oma naise tööle	Naised, kes eelistavad töötada	Erinevus naiste ja meeste vastuste vahel
Italia		42 %	76 %	34 %
	15–24-aastased	46	84	38
	25–54 aastat	48	81	33
	55-aastased ja vanemad	32	57	25
Deutschland		26	56	30
	15–24-aastased	42	56	30
	25–54 aastat	27	65	38
	55-aastased ja vanemad	18	35	17
Iirimaa		36	63	27
	15–24-aastased	38	80	42
	25–54 aastat	42	63	21
	55-aastased ja vanemad	26	48	22
Prantsusmaa		43	66	23
	15–24-aastased	55	72	17
	25–54 aastat	45	67	22
	55-aastased ja vanemad	32	58	26
Ühendkuningriik		32	54	22
	15–24-aastased	35	69	34
	25–54 aastat	40	62	22
	55-aastased ja vanemad	17	34	17
Belgia		34	52	18
	15–24-aastased	52	75	23
	25–54 aastat	34	54	20
	55-aastased ja vanemad	20	37	17
Madalmaad		25	41	24
	15–24-aastased	35	63	28
	25–54 aastat	31	46	15
	55-aastased ja vanemad	14	22	8
Danmark		28	40	12
	15–24-aastased	19	50	11
	25–54 aastat	37	57	20
	55-aastased ja vanemad	20	17	-3
Luksemburg		28	32	4
	15–24-aastased	35	40	5

1 Riigid on järjestatud mõlemast soost vastajate osakaalude erinevuse järgi kahanevas järjekorras.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

25–54 aastat	31	36	5
55-aastased ja vanemad	18	22	4

Pöördugem nüüd eelistuste juurde, mida mehed omistavad oma naistele ja naised oma abikaasadele seoses naiste töötamisega tasustataval kutsealal.

See analüüs on mõttekas ainult siis, kui võtta arvesse küsitletava mehe või naise tööalast olukorda –kas ta on „aktiivne”? Kas ta on „aktiivne”? ja abikaasaoma.¹

Seega võib eristada 12 elanikkonnarühma:

1. Aktiivsed mehed aktiivsete naistega	1030
2. Aktiivsed mehed mitteaktiivsete naistega	1440
3. Aktiivsed mehed ilma naisteta	690
4. Aktiivsete naistega mitteaktiivsed mehed	80
5. Mitteaktiivsed mehed, kellel on mitteaktiivsed naised	740
6. Mitteaktiivsed mehed ilma naisteta	490
7. Aktiivsed naised koos aktiivsete abikaasadega	1000
8. Aktiivsed naised koos mitteaktiivsete abikaasadega	100
9. Töötavad naised ilma abikaasadeta	750
10. Aktiivsete abikaasadega mitteaktiivsed naised	1420
11. Mitteaktiivsed naised koos mitteaktiivsete abikaasadega	480
12. Mitteaktiivsed naised ilma abikaasadeta	1070

Esimene järeldus on, et selge enamus naised – nii abielus kui ka vallalised – soovivad töötada:

- 80% naistest leibkonnas, kus mõlemad abikaasad töötavad;

75% üksi elavatest töötavatest naistest;

56 % naistest, kelle abikaasa on aktiivne, kuid kes ise ei tööta;

50% naistest elab üksi ja ei tööta.²

Naised on alati rohkem valmis töötama, kui mehed ette kujutavad.

leibkondades, kus mõlemad abikaasad töötavad, samas kui 80% naistest eelistab töötada, arvab ainult 63% meestest, et nende naine eelistab tegelikult töötada;

leibkondades, kus töötavad ainult mehed, eelistaks 56% naistest töötada ja ainult 45% meestest omistab neile selle eelistuse.

1 Mõistet „aktiivne“ või „aktiivne“ tuleks mõista kui tasustatavat tööd (v.a töötud). „Töötamine“ on siin sama tähendusega kui „aktiivne“ või „aktiivne“.

2 Mitteaktiivsete naiste kategoorias, kelle abikaasa on mitteaktiivne, väheneb osakaal 37%-ni: Enamik neist on kodud, mis koosnevad eakatest inimestest.

Kolmandaks arvavad mehed igal juhul sagedamini, et naised eelistavad (või eelistaksid) töötada, kui nad ise soovivad, kuid nad alahindavad sellevähendamise tähtsust:

- leibkondades, kus mõlemad abikaasad töötavad, arvab 63% meestest, et nende naine eelistab töötada, kuid ainult 51% tõesti eelistab teda tööle; nad alahindavad erinevust, sest 80% naistest soovib töötada ja 62% arvab, et nende abikaasa soovib nende heaks töötada.

leibkondades, kus töötavad ainult mehed, arvab 45% meestest, et nende naine sooviks töötada, 27% eelistaks, et ta töötaks, samas kui 56% naistest sooviks töötada ja ainult 28% usub, et nende abikaasad on sellega nõus.

Juhtudel, kus töötavad nii mehed kui naised, alahindavad naised meeste soovi, et nad jääksid koju:

27 % naistest usub, et nende abikaasad sooviksid, et nende naised töötaks, samas kui tegelikult 40% meestest eelistaks, et nende naised jääksid koju.

See pikk analüüs on kokku võetud järgmises tabelis. Võib järeldada, et feministlike liikumiste seisukohad ja eeldused on selles küsimuses kinnitust leidnud: suurem osa töötavatest naistest soovib töötada jaisegi veidi üle poole naistest, kelle abikaasad töötavad ja kes ise ei tööta; Mehed alahindavad seda naiste püüdlust, peegeldades koduperenaise traditsioonilist kuvandit, kes on neis tugevamalt sisendatud kui naised ise ette kujutavad.

Tabel 35

Naiste ja meeste vastavad ja vastastikused eelistused seoses naistekutsealase tööga
(Üheskoos) ¹

	Naine eelistab		Mees eelistab	
	töötamine	mitte töötada	et naine töötab	Naine ei tööta
Leibkonnad, kus töötavad mehed ja naised:				
Naised (1000)	80%	15%	62%	27%
Mehed (1030)	63	27	51	40
Majapidamised, kus mees töötab, samas kui naine ei tööta:				
Naised (1420)	56%	38%	28%	61%
Mehed (1440)	45	44	27	64
Kodud, kus ei tööta mehed ega naised:				
Naised (480)	37%	AT %	17%	63%
Mehed (740)	30	51	22	62
Üksi elavad isikud:				
Aktiivsed naised (750)	75%	11%		
Mitteaktiivsed naised (1070)	50	26		
Aktiivsed mehed (690)			36%	23%
Mitteaktiivsed mehed (490)			38	23

¹ Ühtegi arvamust ei jäetud lihtsustamise huvides tabelist välja.

Nagu võib eeldada, mõjutab neid vastavaid ja vastastikuseid hoiakuid naiste ametialase töö suhtes tugevalt vanus. Selle järeltuse illustreerimiseks piirdun kahe näitega:

– Leibkondades, kus töötavad mehed ja naised, on naiste positiivne suhtumine naiste töösse vahemikus 87 % 15–24-aastaste naiste puhul kuni 70 % üle 55-aastaste naistepuhul; samas leibkonnas usub 76 % 15–24-aastastest meestest, et nende naised soovivad töötada, võrreldes 58 % üle 55-aastaste meestega; Lisaks sooviks 58 % 15–24-aastastest meestest, et nende naised töötaksid, võrreldes 40 %-ga 55-aastastest ja vanematest meestest.

- leibkondades, kus töötavad ainult mehed, sooviks töötada 59% 15-24-aastastest naistest ja 50% 55-aastastest ja vanematest naistest; samades leibkondades arvab 55 % 15–24-aastastest meestest ja 33 % 55-aastastest ja vanematest meestest, et nende naine sooviks töötada; 33% 15-24-aastastest meestest ja 22% 55-aastastest ja vanematest meestest sooviksid, et ta ise töötaks.

Järgmises tabelis on iga vanuserühmakohta kokkuvõtlikult esitatud lõheselle vahel, mida naised jamehed tegelikult mõtleavad, ning lõhe selle vahel, mida kumbki arvab teisest.

- Leibkondades, kus mõlemad abikaasad töötavad aeglaselt, on erinevus selle vahel, mida naised ja mehed tegelikult naiste tööst mõtleavad (veerud A ja D), vanuserühmast olenemata ligikaudu sama: 29, 26 ja 30; muul viisil näib meeste suhteline vaenulikkus naiste töö suhtes olevat sügavalt juurdunud kultuuriline nähtus. Nendes samades leibkondades on erinevus selle vahel, mida mees arvab, et tema naine eelistab, ja selle vahel, mida naine arvab, et tema abikaasa eelistab (veerud B ja C), eakate seas mõnevõrra suurem: 5, 3 ja 12; kui viimane välja arvata, siis on abikaasade kujutised, kui mitte sügavad hoiakud, suhteliselt harmoonilised.

– Leibkondades, kus mehed töötavad üksi, on naiste töösse suhtumise erinevus (veerud A ja D) eri vanuserühmades ligikaudu sama: 26, 29 ja 28; See kinnitab varasemat järeldust, et hoiakud on hästi juurdunud, olenemata vanusest, sellest, kas naine töötab võimite. Samades leibkondades on kujutiste (veerud B ja C) erinevus suurem kui leibkondades, kus töötavad mõlemad abikaasad, välja arvatud eakad: 23, 21 ja 8; Teisisõnu on eakatel inimestel harmoonilisi (naiste töö suhtes ebasoodsaid) kujutisi, samas kui nooremates leibkondades kujutlevad naised (kellest enamik sooviks töötada), et mehed on naiste töö suhtes suures osas ebasoodsad, mistõttu on neil õigus.

Tabel 36

Naiste ja meeste vastavad ja vastastikused eelistused seoses naisteametialase tööga vastavalt küsitletatavatele

(Üheskoos)

	Naine eelistab töötada (A)	Mees arvab, et naine eelistab töötada (B)	Naine arvab, et mees eelistab töötada (C)	Mees eelistab naist tööle (D)
Majad, kus mehed ja naised töötavad	80 %	63 %	62 %	51 %
15–24-aastased	87	76	71	58
25–54 aastat	79	64	61	53
55-aastased ja vanemad	70	58	46	40
Majapidamised, kus mees töötab, samas kui naine ei tööta:	56 %	45 %	28 %	27 %
15–24-aastased	59	55	32	33
25–54 aastat	58	49	28	29
55-aastased ja vanemad	50	33	25	22

Sõltuvalt küsitletava kutsealast analüüsiti täiendavalt leibkondi, kus mõlemad abikaasad tegelevad kutsetegevusega.

See analüüs näitab kõigepealt, et kõigil kutsealadel eelistab enamik töötavaid naisi tegelikult töötada (veerg A). Teisest küljest on meeste vahelmärkimisväärsed erinevused: Iga teine töötaja ja valdav enamik põllumajandustootjaid sooviksid, et nende naised ei töötaks (veerg D).

Kõigis kategooriates, välja arvatud vabade elukutsete puhul, alahindavad mehed naiste eelistust kutsetööle (veerud B ja A).

Kõigis kategooriates, välja arvatud põllumajandustootjad, töötavad mehed tõenäolisemalt kui naised (veerud B ja C).

Need tulemused näitavad selgelt eri kultuuriliikide mõju meeste ja naiste väärtussüsteemidele; kahel taustal on meeste ja naiste seas väga erinevad hoiakud ja hoiakud: Vabad elukutsed ja põllumajandustootjad

Kõige kaugemates sotsiaal-kultuurilistes ringkondades on löhe mõlema soo suhtumises naiste töösse minimaalne (veerud A ja D); vabadel kutsealadel on isegi veidi rohkem mehi, kes tahavad, et nende naised minu heaks töötaksid, kui naised, kes tegelikult tahavad töötada. Vastupidi, peaaegu kõik naissoost põllumajandustootjad tahavad töötada, samas kui ainult üks põllumajandustootja neljast soovib, et tema naine töötaks.

Mis puutub piltidesse (veerud B ja C), siis vabadel kutsealadel on proportsionaalselt vähem mehi kui teistel kutsealadel, välja arvatud põllumajandustootjate seas, kes arvavad, et nende naised eelistavad töötada, kuigi ainult kujutlusvõimega naised. Vastupidi, põllumajandustootjate seas on märkimisväärne ja vastupidine erinevus nende meeste protsendi vahel, kes arvavad, et nende naine soovib töötada, ja naiste protsendi vahel, kes omistavad selle mõtte oma emale. Viimane anomaalia väljendab tõenäoliselt erinevust väärtussüsteemides seoses naiste tööga maapiirkondades ja võib-olla ka esitatud küsimuse tajumises: naissoost põllumajandustootja (95%) eelistab töötada, kuid kas see on tõesti põllumajanduses? on

seisukohal, et tema abikaasa eelistab tedaritööle(76%); põllumajandustootja puhul eelistab tema väärtussüsteem väga sageli, et tema naine ei töötaks (kolmneljast juhtumist, sealhulgas vastamata jätmised), ja arvab, et ta eelistaks mitte töötada, ilma et oleks teada, kas ta viitab teadlikult või mitte põllumajandusettevõttes töötamisele või väljaspool seda töötamisele.

Tabel 37

Naiste ja meeste vastav ja vastastikune suhtumine naiste töösse intervjueritavakutsealal

(Ühendustervikuna: kodud, kus mõlemad abikaasad töötavad)

	Naine eelistab töötada (A)	Mees arvab, et naine eelistab töötada (B)	Naine arvab, et mees eelistab teda tööle (C)	Mees eelistab naist tööle (D)
Üheskoos	80 %	63 %	62 %	51 %
Intervjueritava amet (mees või naine)				
Põllumajandustootja	95	40	76	24
Vabad elukutsed	89	95	79	100
Kaupleja, käsitöölaine	80	62	59	57
Töötaja	79	60	59	45
Töötaja	81	58	64	58
Kõrgem juhtkond	91	85	77	63

Põllumajandusringkondade suhtumist naiste töösse ja üldisemalt ühiskondlikesse muutustesse tuleb täiendavalt uurida.

Viimase näitena võib kodumajapidamistes, kus töötavad ainult mehed, näha, et peaaegu kõigil kutsealadel on mehed naiste töö jaoks oluliselt soodsamad, kui nende naised töötavad, kui nad ei ole: Si l'on saab rääkida valikutest, see on leibkonna valik. Ainus erand on põllumajandustootjate puhul, olenemata sellest, kas nende abikaasa töötab või mitte, vaid neljandik põllumajandustootjatest ütleb, et nad pooldavad tema töötamist.

Tabel 38

Meeste suhtumine naiste töösse vastavalt küsitletava mehe elukutsele
(Üheskoos)

	Majad, kus mehed ja naised töötavad		Kodud, kus töötab ainult mees	
	poolt- ja vastuargu	vastuhääli	poolt- ja vastuargu	vastuhääli
Üheskoos	51 %	40 %	27 %	64 %
Põllumajandustootja	24	65	27	61
Vabad elukutsed	100	.	26	70
Kaupleja, käsitöölaine	57	34	24	69
Töötaja	45	46	26	65
Töötaja	58	34	35	58
Kõrgem juhtkond	63	21	23	63

V. Naiste staatuse parandamiseks oluliseks peetavad sotsiaalsed vormid

Ühiskondlik arutelu naiste staatuse üle on tekitanud kõigis riikides, kus see areneb, reforme ja reformiprojekte, millest mõned on oma olemuselt seadusandlikud, samas kui teised on otsesemalt seotud hoiakute ja käitumisega, moraaliga.

Mitme reformi testimiseks küsiti kõigilt vastajatelt järgmist:

Millised järgmistest meetmetest on Teie arvates kõige olulisemad?

A. Muuta lastesõimede, päevakeskuste ja päevakeskuste kättesaadavus lihtsamaks ja odavamaks, et emad, kes soovivad töötada, saaksid seda teha.

B. Tööaja paindlikumaks muutmine emade jaoks, kes soovivad töötada.

C. Töölepääsu lihtsustamine emade jaoks, kes lõpetasid töötamise, kui neil olid väikesed lapsed.

D. Anda naistele, kes soovivad kodus viibida, kindlaksmääratud tasu, mis vastab nende majapidamiskohustustele, nii et nad oleksid oma abikaasast vähem sõltuvad.

E. Lahutatud või lahus elavate naiste lihtsam juurdepääs tööle.

F. Püüdke tagada, et majapidamistööd oleksid meeste ja naiste vahel paremini jaotatud. »

Kõige tavalisem vastus, mille annavad esiteks nii naised kui ka mehed, on juurdepääslastesõimede, päevakeskuste ja lasteaedadele (26%); Sellele järgneb iganädalase tööaja korraldamine (23%) ja majapidamistöödele vastava töötasu maksmine (18%).

Esimese jateise vastuse kokkuvõttes võib näha, et iganädalase tööaja korraldus ja juurdepääs lastesõimedele on peaaegu võrdsetel alustel, eelistuste järjekorras, 42 % ja 40 %; mehedräägivad tööaja korralduses veidi sagedamini kui naised. Järgmisena tulevad ja ilma märkimisväärsete erinevusteta meeste ja naiste vastuste vahel: perekondlike ülesannete täitmise eest makstav tasu (33 %), töötamise lõpetanud emade juurdepääs tööle (26 %), majapidamistööde jagamine (22 %) ning lahutatud või lahus elavate naiste juurdepääs tööle (19%).

Erinevuste puudumine meeste ja naistevastuste vahel näitab, et hoiakud on ühiskonnas laialt levinud, arvatavasti seetõttu, et need kajastavad peavoolumeedia edastatavaid teabesõnumeid: ajakirjandus, raadio ja televisioon.

Seda laiapõhjalist konsensust kinnitab vastuste uurimine vastavalt vanusele või haridustasemele. Äärmisel juhul võib märkida, et noored naised, kes on ilmselgelt rohkem mures, seavad oma nõudmiste seas esikohale või teise, juurdepääsu lastesõimede, päevakeskustele ja lasteaedadele, ning et kõige haritumad inimesed pooldavad veidi harvemini ideed maksta ema majapidamistööde eest. Teisest küljest on soov parema juurdepääsu järele lastesõimede, päevakeskuste ja lastepäevakeskustele linnades ootuspäraselt mõnevõrra tugevam kui küllades.

Tabel 38

Kõige olulisemad sotsiaalsed vormid naiste staatuse parandamiseks
(Esimese või teise koha vastused kõigilt ühenduse vastajatelt)

	Mehed ja naised	Mehed	Naised
1. Tööaja korraldamine	42 %	45 %	40 %
2. Muuta lastesõimede, päevakeskuste jms kättesaadavus lihtsamaks ja odavamaks.	40	40	40
3. Majapidamistööde eest tasumine	33	32	33
4. Töötamise lõpetanud emade tööturule pääsemise lihtsustamine	26	27	26
5. Püüab majapidamistööd rohkem jagada	22	20	23
6. Lahutatud või lahus elavate naiste tööturule juurdepääsu lihtsustamine	19	19	20
Vastuseta	18	17	18

Erinevused riikide vahel on väikesed. Peaaegu kõikjal on iganädalase tööaja korraldus emadele, kes soovivad töötada, soovitud reformide loetelus esimesel või teisel kohal; ainus erand on Itaalia, kus see meede on kolmandal kohal. Lastesõimede, lastesõimede ja lasteaedade juurdepääsu puudumist rõhutatakse kõikjal, välja arvatud Irländis, kuid eriti Itaalias (57 % vastanutest ja isegi 66 % suurlinnades). Esimesel või teisel kohal on koju jääda soovivate naiste tasustamine Belgias (47%), Prantsusmaal (42%), Iirimaa (37%) ja Itaalias (50%), st peamiselt riikides, kus üldine suhtumine naiste staatusesse on endiselt üsna traditsiooniline.

Kokkuvõtteks võib öelda, et kogu ühenduses on naiste staatuse parandamiseks kolm selget nõuet või ootust: kaks on omavahel tihedalt seotud: paindlikum tööaeg ja parem juurdepääs lastesõimede, päevakeskustele ja laste päevakeskustele, mida tõenäoliselt toetab naiste vaba töö; kolmandaks näib, et perepalga maksmine naistele, kes soovivad koju jääda, onüksteisega võrdselt seotud, kuid vähem tähtsate üksteisele, ning vastab tõenäoliselt teisele, traditsioonilisemale naisepalgale.¹

¹ Kõigi vastajate jaoks on üks kolmest võimalusest, et üks vastaja, kes eelistab paindlikku tööaega, annab neile ka parema juurdepääsu lastesõimede, ja vastupidi. Veidi vähem kui üks kolmest võimalusest on see, et üks vastaja, kes valib perepalga, eelistab ka kahte ülejäänud reformi.

Tabel 40

Kõige olulisemad sotsiaalsed vormid naiste staatuse parandamiseks
(riigi järgi)¹

Belgia	Danmark	Deutschland
1. Kodumajapidamiste töötasu (47%)	1. Tööaeg (46%)	1. Tööaeg (34%)
2. Tööaeg (42%)	2. Lastesõimede kättesaadavus (32%)	2. Ligipääs juustele (31%)
3. Juurdepääs lastesõimedele (40%)	3. Taasintegreerimine prof. (30%)	3. Kodumajapidamiste töötasu (22%)
4. Taasintegreerimine prof. (29%)	4. Kodumajapidamiste töötasu (25%)	4. Taasintegreerimine (22 %)
5. Jagamine t-ches (21%)	5. Lahutatud naiste juurdepääs (23%)	5. Ülesannete jagamine (21%)
6. Lahutatud naiste juurdepääs (16%)	6. Jagamine t-ches (21%)	6. Lahutatud naiste juurdepääs (18%)
Prantsusmaa	Iirimaa	Italia
1. Tööaeg (48%)	1. Tööaeg (37%)	1. Juurdepääs lastesõimedele (57%)
2. Kodumajapidamiste töötasu (42%)	2. Kodumajapidamiste töötasu (37%)	2. Kodumajapidamiste töötasu (50 %)
3. Juurdepääs juustele (40%)	3. Taasintegreerimine prof. (34%)	3. Tööaeg (39%)
4. Taasintegreerimine (31 %)	4. Lahutatud naiste juurdepääs (32%)	4. Taasintegreerimine (23 %)
5. Lahutatud naiste juurdepääs (21%)	5. Ülesannete jagamine (31%)	5. Jagamine t-ches (16%)
6. Jagamine t-ches (16%)	6. Juurdepääs lastesõimedele (28%)	6. Lahutatud naiste juurdepääs (15%)
Luksemburg	Madalmaad	Ühendkuningriik
1. Ligipääs juustele (41%)	1. Tööaeg ?? (47%)	1. Tööaeg (50%)
2. Tööaeg (40%)	2. Lastesõimede kättesaadavus (34%)	2. Lastesõimede kättesaadavus (36%)
3. Lahutatud naiste juurdepääs (26%)	3. Osatähtsus t-ches (27%)	3. Osa t-ches (31%)
4. male osatähtsus (25%)	4. taasintegreerimine prof. (26%)	4. taasintegreerimine prof. (29%)
5. Taasintegreerimine (24 %)	5. Kodumajapidamiste töötasu (19%)	5. Lahutatud naiste juurdepääs (24%)
6. Kodumajapidamiste töötasu (22%)	6. lahutatud naiste juurdepääs (15 protsenti)	6. Kodumajapidamiste töötasu (21%)

1 Riigid on loetletud tähestikulises järjekorras. Esile tõstetakse kogu ühenduses kõige sagedamini nimetatud punktid. Protsendimäärad vastavad tähtsuse valiku sagedusele, mida väljendatakse igas riigis esimese või teise koha vastustes.

VI Suhtumine poliitikasse ja ühiskonnaelus osalemise vormidesse

See on sügavalt juurdunud ühine koht, kus „poliitika on rohkem meeste asi”. Mõned mehed ja naised, keson meie ajal tõenäoliselt vähem arvukad kui 30 või 50 aastat tagasi, muudavad selle normiks; teised üksnesmärgivad ära faktilise olukorra ja püüavad seda selgitada, et seda saaks muuta. Olenemata sellest, milliseid edusamme onnaised teinud võrdsete võimaluste loomisel sotsiaalpoliitilises elus osalemiseks, jäi MauriceDuverger oma 1955. aasta aruandes UNESCO-le suuresti kehtima:

- valimistel jäi keskmiselt rohkem naisi erapooletuks kui mehi, isegi kui võtta arvesse olulisi parandusmeetmeid, nagu vanus, haridustase, ühiskondlik-ametialane kategooria jne;

naiste osalemine nn valitsusringis, st poliitilise võimu teostamisel ja poliitiliste otsuste tegemisel, on väiksem kui meestel.¹

Hiljutises dokumendis, kakskümmend aastat pärast DUVERGERi rahvusvahelist uurimist, rõhutas ÜRO taas suurt erinevust „praktiliselt universaalsete poliitiliste õiguste ametliku tunnustamise ja naiste otsese rolli tähtsuse vahel valitsuses”. Dokumendis märgiti järgmist: „kui mõned erandid välja arvata, väheneb naiste tegelik osalemine poliitikas, mis on kohalikul tasandil juba niigi madal, veelgi, kui läheneda poliitiliste otsuste tegemise keskmale.“²

Kui tuua näiteid ainult Euroopa Ühenduse riikidest, jääb riikide parlamentidesse valitud naiste osakaal vahemikku 3% (Belgias ja Itaalias) kuni 9% (Madalmaades) ning ulatub 17%-ni ainult ühes riigis: Taani.³

DUVERGER, kelle töö on endiselt asjakohane, leiab, et „naiste vähene mõju [---] näib kõigepealt olevat meeste vastuseisu tulemus. Valimiste valdkonnas oli see opositsioon juba üsna tugev (...). Sellest hoolimata annab meeste opositsioon selles osas järk-järgult järele, kuna naiste valimisõiguse tulemused on näidanud, et sellega kaasnevad vähesed muutused võrreldes varasema olukorraga. Valitsuse tasandil on seevastuseisendist väga tugev, sest sellel on konkurentsi põhiolamus (...). Naiste kõrvaldamine peamiselt konkurentist tulenevatel põhjustel (...) on peidetud väga tõhusa õigustusmehhanismitaha: eesmärk on näidata, et poliitika on omaolemuselt peamiselt meeste valdkond, kus naised tuleb vastu võtta ainult erandkorras ja rangelt piiratud valdkondades (...). Küsimusei ole enam meeste ja naiste vahelise ebavõrdsuse tuvastamises, esimesena nimetatute üleolekus teise ees, vaid nende vahel teatava tööjaotuse säilitamises, mis põhineb erinevatel võimetusel.“

Autor lisab õigustatult, et „ükskõik, kui peened on põhjendused, ei oleks meeste vastuseis naiste poliitikas osalemisele olnud nii edukas, kui see oleks olnud väga tugev naiste vastuseis. Viimased on aga üldiselt endiselt väikesed (...). Tuleb märkida, et naiste nõrk mõju riikide juhtimises põhineb suures osas naiste inertsil. Asjaolu, et naised on poliitikast vähem huvitatud kui mehed, on vaieldamatu esimene fakt (...). Naistel ei ole mitte ainult vähe maitset n-ö valitsusringkonda sisenemiseks, vaid nad aktsepteerivad suures osas õigustussüsteemi, mille mehed selle erapooletuks jäämise ratsionaliseerimiseks välja mõtlesid.“⁴

Uuringus esitati ühenduse üheksa riigi kohta kolm küsimust, et teha kindlaks ja mõõta meeste ja naiste suhtumist vastavatesse rollidesse poliitilises elus.

1 Naiste poliitiline osalus. UNESCO 1955. aastal.

2 Rahvusvahelise naiste aasta maailmakonverentsi dokument E/CONF.66/3. Esialgse päevakorra punkt 9. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, 1975, lk 12.

3 Vt eespool viidatud dokument (lk 13) ja Taani kohta märkus IWY/15 „Naiste staatus ja staatus tänapäeva maailmas: some essential facts”, ÜRO Majandus- ja Sotsiaalteabe Keskus, detsember 1974, lk 9.

4 Maurice DUVERGER, op. cit, lk. 127-131.

Lisaks võimaldavad kõigile vastajatele esitatud täiendavad küsimused poliitikas osalemise kohta meil selgitada selle ühiskondliku probleemi andmeid.

1. Poliitik, mis peab olema eelkõige inimeste asi?

„Mõnikord öeldakse, et „poliitika peab puudutama rohkem mehikui naisi“. Kas te isiklikult nõustute täielikult, pigem nõustute, pigem ei nõustu või üldse ei nõustu?”

Kogu ühenduses nõustus 35% vastanutest, et poliitikas peaks domineerima rohkem mehi, samas kui 61% ei nõustunud. Meeste ja naiste vastuste vahel ei ole olulist erinevust.

Tabel 41

Kas poliitika peaks olema rohkem meeste asi?

(Üheskoos)

	Mehed ja naised	Mehed	Naised
Nõustun täielikult	15%	15%	15%
Peaaegu nõus	20	21	19
Pigem ei nõustu	22	23	20
Ei nõustu üldse	39	37	41
Vastuseta	4	4	5
Kokku	100	100	100

Vanuse, eriti naiste, ja kõigi vastajate haridustaseme mõju on väga tugev.

42% noortest meestest (15–24aastased) ei nõustu üldse naistevastaste eelarvamustega; Samas vanuses naiste osakaal on 52%. Seevastu 55-aastastest ja vanematest inimestest vaid 33 % meestest ja 30 % naistest ei kiida kallutatust heaks. Seetõttu on osaliselt tõendatud naiste negatiivne suhtumine oma soo poliitilisse osalusse, millest kõneles Maurice DUVERGER: vanemad naised, kui neil on tugev arvamus, on naistevõrdse osalemise suhtes vähem soodsad kui samaealised mehed; Kuid isegi nende seas kaalub väike „progressiivne“ enamus (48 % pigem ei nõustu või ei nõustu üldse) üles „traditsioonilised“ (45 %).

Oluline roll on ka haridustasemel, kuna „väga lahkavamusi tekitav“ vastus suureneb sõltuvalt haridustasemest 32-lt 43-le ja 56 %-le. Kuna noored naised on üldiselt haritumad kui vanemad naised, ei ole kahtlust, et neil kahel muutujal – vanusel ja haridustasemel – on negatiivne mõju.

Muudel uuritud muutujatel (sotsiaal-ametialane kategooria, elukoha suurus) ei ole märkimisväärset mõju.

Tabel 42

Kas poliitika peaks rohkem puudutama mehi vastavalt soole, sooleja haridustasemele?

(Üheskoos)-

	Mehed			Naised			Haridustase		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Nõustun täielikult	11 %	14 %	20 %	8 %	13 %	23 %	20 %	11 %	5 %
Peaaegu nõus	19	21	22	14	19	22	21	20	14
Pigem ei nõustu	24	23	21	21	22	18	21	22	23
Ei nõustu üldse	42	38	33	52	42	30	32	43	56
Vastuseta	4	4	4	5	4	7	6	4	2
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Nagu võib eeldada, on riikidevahelised erinevused märkimisväärsed. Lisaks näivad siin mõõdetud hoiakud olevat sõltumatud nendest, mida oleme seni naiste staatuse osas uurinud. Ühest küljest leiame selliseid riike nagu Taani, Ühendkuningriik, Iirimaa ja Prantsusmaa, kus lahkavamus esitatud küsimusega ja seega naiste poliitikas osalemist soosiv suhtumine on väga levinud. Sellele järgneb Itaalia, mis on üsna lähedal ühenduse keskmisele. Teisest küljest leiame Madalmaad ja Saksamaa, kus suhtumine naiste osalemisel on endiselt ülekaalus, ning Belgia ja Luksemburgi, kus suhtumine naiste osalemisel on ülekaalus.

Suurema selguse huvides ja selleks, et võtta arvesse väljendatud hoiakute intensiivsust, esitame kõigepealt indeksi, mis on arvutatud, määrates vastustele „nõustun täielikult” või „ei nõustu üldse” koefitsiendi –2 või 2 ning vahepealsetele vastustele koefitsiendi –1 või 1, kusjuures saadud kogusumma on seotud vastajate osakaaluga ühes või teises suunas. Ehituse järgi on maksimaalne punktisumma +2 ja minimaalne punktisumma –2.

Riikide, kussuhtumine naiste poliitilisse osalusel on maksimumile lähemal, jaotus punktisummade kahanevas järjekorras on järgmine:

1. Danmark	1,03
2. Ühendkuningriik	0,85
3. Iirimaa	0,75
4. Prantsusmaa	0,69
5. Italia	0,56
Ühenduse keskmine	0,52
6. Madalmaad	0,44
7. Deutschland	0,11
8. Belgia	-0,13
8. Luksemburg	-0,16

Võttes ühenduse üheksat riiki ükshaaval ja samas järjekorras, võib näha, et peaaegu kõigis riikides mõjutab vanus naiste suhtumist tugevamalt kui meeste suhtumist; Nooremad inimesed toetavad naiste osalemist poliitikas peaaegu alati rohkem kui vanemad inimesed.

Meeste puhul on erinevus vanima ja vanima vahel suurem Luksemburgis ja Madalmaades kui teistes riikides. Nii mõlemas riigis kui ka Taanis on vanuse mõju meeste puhul isegi veidi suurem kui naiste puhul. Kahes

riigis, Ühendkuningriigis ja Iirimaa, on uudishimulik, et noored mehed toetavad naiste osalemist mõnevõrra vähem kui vanemad mehed.

Naiste puhul on vanuse mõju alatisamas suunas: Mida nooremad nad on, seda rohkem pooldavad nad naiste osalemist poliitikas. Erinevus kõige noorema ja kõige vanema vahel on eriti märgatav Belgias, Prantsusmaal ja Itaalias.

Haridustaseme mõju on vanusest väiksem peaaegu kõigis riikides peale Ühendkuningriigi ja Saksamaa. Kolmes riigis on see tugevam kui teistes: Belgias, Itaalias ja Prantsusmaal; need on kolm riiki, kus vanuse mõju naiste hoiakutele on kõige suurem; seega võib järeldada, et need kaks muutujat on toiminud samasuunas: noored ja vähemal määral ka haridustase määravad naiste seas teatud tüüpi suhtumise, mis soodustab muutusi ühiskonnas, st naiste suuremat osalemist poliitilises elus.

Lühidalt öeldes ei avalda riikides, kus naiste osalemine poliitikas on laiemalt aktsepteeritud, ei vanus ega haridustase mõõdetavatele hoiakutele tugevat mõju: nii on see Taanis, Ühendkuningriigis ja Iirimaa.

Vastupidi, riikides, kus meessoost ettekujutus poliitilisest elust näib endiselt valitsevat, on vanusel ja/või haridustasemel, eriti naiste seas, väga oluline roll naistele soodsamate hoiakute kujundamisel.

Eurobaromeetri eriuuring „Naised ja mehed Euroopas”, mai 1975

Tabel 43

Kas poliitika peaks rohkem puudutama mehi vastavalt soole, soolejaharidustasemele (riikide kaupa)?

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Tõstetud
Danmark	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
++	11	5	8	15	7	5	5	9	10	7	5
++	8	8	9	11	8	6	7	11	9	9	9
-	29	27	28	33	30	21	31	31	32	25	24
--	44	49	50	32	47	63	51	35	40	55	58
?	8	11	5	8	8	5	5	14	9	4	4
Indeks	0,94	1,2	1,07	0,6	1,26	1,38	1,19	0,84	0,93	1,17	1,29
Ühendkuningriik											
++	11	12	10	13	15	11	12	20	16	9	3
++	15	18	16	10	10	9	10	12	14	9	9
-	23	25	21	25	17	20	16	16	20	19	21
--	46	36	49	47	53	54	59	45	44	60	66
?	5	9	4	5	5	6	3	7	6	3	1
Indeks	0,81	0,59	0,85	0,85	0,89	1,02	1,04	0,56	0,65	1,15	1,42
Iirimaa											
++	17	17	16	16	14	6	14	23	20	15	2
++	15	17	14	15	13	10	12	16	14	13	16
-	24	29	23	18	17	21	13	18	19	18	25
--	43	32	46	49	55	61	60	41	45	53	55
?	1	5	1	2	1	2	1	2	2	1	2
Indeks	0,51	0,43	0,7	0,7	0,86	1,25	1,05	0,39	0,45	0,82	1,17
Prantsusmaa											
++	11	4	9	16	13	4	11	27	21	7	4
++	19	21	18	20	19	14	18	23	21	19	15
-	23	17	27	21	23	15	27	20	26	22	20
--	44	55	44	39	43	62	42	29	29	50	57
?	3	3	2	4	2	5	2	1	3	2	4
Indeks	0,73	1,02	0,8	0,46	0,66	1,24	0,74	0,02	0,22	0,92	1,16
Italia											
++	18	11	16	25	15	8	15	24	22	7	6
++	17	12	16	20	19	9	20	26	20	21	10
-	21	22	21	20	19	22	21	13	19	22	23
--	42	52	44	33	43	59	41	31	35	48	61
?	2	3	3	2	4	2	3	7	4	2	+
Indeks	0,54	0,93	0,63	0,17	0,57	1,17	0,54	0,01	0,26	0,85	1,25
Madalmaad											
++	16	13	16	17	15	11	14	19	17	16	7
++	21	10	19	27	22	12	25	21	23	20	16
-	15	10	18	11	14	13	15	12	12	18	15
--	40	52	42	33	37	60	36	29	33	42	57
?	8	15	5	12	12	4	10	19	15	4	5
Indeks	0,45	1,14	0,54	0,2	0,42	1,04	0,4	0,13	0,23	0,51	1,05
Deutschland											
++	18	13	16	23	16	6	15	23	21	15	7
++	33	29	33	34	26	24	25	29	31	29	23
-	25	35	25	22	22	26	22	20	22	24	26
--	21	23	22	19	29	37	32	20	21	25	43
?	3	+	4	2	7	7	6	8	5	7	1
Indeks	-0,01	0,25	0,04	-0,2	0,23	0,69	0,33	-0,17	-0,07	0,18	0,76
Belgia											
++	26	18	24	36	29	12	1	25	42	37	24
++	22	21	25	18	21	19	26	16	21	23	20
-	24	30	24	18	23	33	24	19	18	26	33
--	22	26	21	21	18	31	19	9	13	22	33
?	6	5	6	7	9	5	6	14	11	5	3
Indeks	-0,07	0,28	-0,06	-0,34	0,21	0,56	-0,15	-0,72	-0,58	-0,02	0,59
Luksemburg											
++	25	27	17	39	20	8	22	22	23	23	21
++	28	31	27	29	25	24	26	26	33	28	17
-	19	23	19	18	21	32	21	15	20	22	18
--	16	15	21	7	22	36	19	20	13	22	24
?	11	4	16	7	12	+	12	17	11	5	20
Indeks	-0,32	-0,32	-0,02	-0,8	0	0,64	-0,14	-0,18	-0,38	-0,09	-0,07

2. Vastavad poliitilised rollid

Üks asi on öelda, et poliitika ei peaks olema ainult inimeste asi. Kuid kas neil peab olema poliitikas sama või erinev roll? Seega veel üks küsimus;

Kas naised peaksid mängima poliitikas sama rolli kui mehed või hoopis teistsugust rolli?

Valdav enamik ühenduse riikide elanikest (57%) usub, et naistel peaks poliitikas olema meestega võrdne roll. Kuid märkimisväärne vähemus (34%) pooldab teistsugust rolli.

Jällegi on erinevused meeste ja naiste vastustes väikesed, kuid vanus, eritinaiste seas, ja haridustase on tugevalt diskrimineerivad: Seitse naist kümnest 15–24-aastaste vanuserühmas ja seitse kümnest kõige paremini haritud naisest pooldavad sama rolli.

Tabel 44

Meeste ja naiste vastavad poliitilised rollid vastavalt soole, sooleja haridustasemele
(Üheskoos)

	Sama roll	Erinevad rollid	Vastuseta
Üheskoos	57 %	34 %	9 %
Mehed	57	36	7
selest: 15–24 aastat	63	29	8
25–54 aastat	59	35	6
55-aastased ja vanemad	51	42	7
Naised	57	32	11
selest: 15–25 aastat	70	21	9
25–54 aastat	60	32	8
55-aastased ja vanemad	45	40	15
Haridustase:			
- väike	53	36	11
- keskmine	59	34	7
- kõrge	69	26	5

Palkade erinevused on märkimisväärsed ja väga sarnased nendega, mida oleme näinud poliitika, meeste asjade puhul:

- võrdse rolli suhtes kõige soodsamaid hoiakuid on täheldatud Taanis (78%), Ühendkuningriigis (68%), Iirimaa (65%) ja Madalmaades (61%);

Itaalia on ühenduse keskmise lähedal (58%)

järgnesid Prantsusmaa (52%), Saksamaa (50%), Luksemburg (47%) ja Belgia (45%).

Seetõttu on ühenduses veel kaks riiki, kus enamik inimesi ei aktsepteeri võrdset poliitilist osalust naiste ja meestega samades valdkondades: Luksemburg ja Belgia.

Iga rahvuskultuuri keskmel on vanuse ja haridustaseme mõju.

Vanuse mõju on naistelt tugevam kui meestel. Meeste ja naiste hoiakute erinevus eakate jaeakate inimeste vahel on eriti märgatav Itaalias.

Vanus diskrimineerib selgelt ainult Belgias ja Itaalias.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Tabel 45

Sooline,soolineja haridusalane poliitiline roll (riikide kaupa)¹

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Danmark											
Sama roll	80 %	73 %	86 %	73 %	76 %	86 %	84 %	60 %	76 %	81 %	84 %
Erinevad rollid	12	8	10	18	15	10	11	25	14	15	9
- Vastus puudub	8	15	4	9	9	4	5	15	10	4	7
Ühendkuningriik											
Sama roll	69	63	69	70	68	72	74	59	63	77	82
Erinevad rollid	24	24	24	25	23	18	21	28	27	19	16
- Vastus puudub	7	13	7	5	9	10	5	13	10	4	2
Iirimaa											
Sama roll	63	57	67	64	65	73	68	57	59	68	75
Erinevad rollid	31	30	31	31	30	22	29	36	35	28	21
- Vastus puudub	6	13	2	5	5	5	3	7	6	4	4
Madalmaad											
Sama roll	61	60	65	56	61	83	62	47	55	67	71
Erinevad rollid	28	25	28	28	24	9	25	30	27	25	23
- Vastus puudub	11	15	7	16	15	8	13	23	18	8	6
Italia											
Sama roll	59	66	64	45	57	79	58	35	49	72	75
Erinevad rollid	35	29	30	48	33	14	34	49	41	23	4
- Vastus puudub	6	5	6	7	10	7	8	16	10	5	4
Prantsusmaa											
Sama roll	56	65	53	54	49	61	50	36	47	52	61
Erinevad rollid	40	29	42	43	41	32	41	51	43	44	33
- Vastus puudub	4	6	5	3	10	7	9	13	10	4	6
Deutschland											
Sama roll	47	56	51	38	53	65	55	43	50	47	63
Erinevad rollid	47	38	45	54	35	23	35	43	41	43	32
- Vastus puudub	6	6	4	8	12	12	10	14	9	10	5
Luksemburg											
Sama roll	47	54	48	41	47	68	47	37	49	50	41
Erinevad rollid	37	35	33	45	33	28	31	39	39	39	35
- Vastus puudub	16	11	19	14	20	4	22	24	12	20	24
Belgia											
Sama roll	48	55	51	38	43	66	42	31	36	47	63
Erinevad rollid	38	32	38	44	37	26	42	37	40	39	31
- Vastus puudub	14	13	11	18	20	8	16	32	24	14	6

1 Riigid liigitatakse vastavalt „sama rolli“ vastuse sageduse vähenemisele.

3. Usalduse aste mehe või naise vastu poliitilise esindajana parlamendis

Pärast poliitika ja poliitiliste rollidemaailma globaalset ajastut on siin otsustav küsimus, kui uskuda Maurice DUVERGERit ja paljusid teisi autoreid: Kas mehed ja naised usaldavad rohkem meest või naist, kes neid parlamendis esindab?

„Kas teil oleks üldiselt rohkem usku sellesse, et mees või naine esindab teid parlamendis poliitiliselt?”¹

Peaaegu pooled vastanutest kogu ühenduses (48%) ütlevad - võib-olla hea südame-tunnistusega -, et nad ei muuda midagi. Kuid 38% tunnistab, et neil oleks rohkem usaldust mehe vastu.

Naised reageerivad meestest mõnevõrra sagedamini (50%), et nad ei muuda midagi, kuid palju harvemini, et nad usaldaksid meest rohkem (33%). Lisaks ütleb umbes iga kümnes naine, et nad usaldaksid naist rohkem.

Oodatav vanus ja haridustase mõjutavad neid hoiakuid:

50 % meestest ja 46 % naistest vanuses 55 aastat ja vanemad usaldaksid meest rohkem;

37% meestest ja ainult 21% 15-24-aastastest naistest usaldaks meest rohkem.

Teisest küljest usaldaks 44% kõige vähem haritud inimestest meest rohkem kui 24% kõige haritumatest inimestest.

Jällegi on hariduse muutujal tõenäoliselt ülemäära määrav roll vanusega seotud hoiakute kujundamisel, eriti noorte seas.

¹ Uurija märkis ära vastuse „erinevusi ei ole”, kuid seda küsimuse sõnastuses ei soovitatud.

Tabel 46

Esindaja valimine parlamendis soo,sooja haridustaseme järgi
(Üheskoos)

		Rohkem usaldust mehe vastu	Rohkem usaldust naise vastu	Erinevus puudub	Vastuseta
Üheskoos		38%	8%	48%	6%
Mehed		42	6	46	6
selest:	15–24 aastat	37	7	49	7
	25–54 aastat	39	6	50	5
	55-aastased ja vanemad	50	5	39	6
Naised		33	11	50	6
selest:	15–24 aastat	21	16	57	6
	25–54 aastat	31	10	54	5
	55-aastased ja vanemad	46	9	39	6
Haridustase:					
	- väike	44	8	42	6
	- keskmine	33	9	52	6
	- kõrge	24	8	63	5

Riikidevahelised erinevused on väiksemad kui kahe eelmise küsimuse puhul. See tähendab, et poliitilise esindaja meessoost kuvand vastab tõenäoliselt väärtuste süsteemile, milleväärtused on praegu vähemuses, kuid mis on endiselt ühine kolmele või enamale isikule kümnest peaaegu kõigis ühenduse riikides, välja arvatud Taanis.

Vanuse mõju poliitilise esindaja meeleoleon kõikides riikides naiste puhul taas tugevam kui meeste puhul; Itaalias on see tugevam kui mujal; Iirimaa näivad noored mehed taas olevat traditsioonilisemad kui nende vanemad.¹

Haridustaseme mõju on vanusest väiksem ning esineb peamiselt Itaalias ja Saksamaal.

¹ Luksemburgi kohta märkusi ei esitatud, sest vastajaid oli vähe.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Tabel 47

Esindaja valimine parlamendis vastavalt soole,sooleja haridustasemele (palga kohta) ¹

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku %	-25 %	25/54 %	55+ %	Kokku %	-25 %	25/54 %	55+ %	Väike %	Väide %	Kõrge %
Danmark											
+ mehe usaldus	20	18	14	31	15	4	11	28	20	13	12
+ Naiste enesekindlus	4	1	4	6	6	5	8	3	5	5	6
Erinevus puudub	70	70	78	58	73	81	76	62	69	77	74
Vastuseta	6	11	4	5	6	10	5	7	6	5	8
Madalmaad											
+ mehe usaldus	28	19	26	34	23	13	22	29	27	27	14
+ Naiste enesekindlus	3	2	3	4	4	3	4	4	4	2	3
Erinevus puudub	57	56	61	51	59	72	61	50	54	63	67
Vastuseta	12	23	10	11	14	12	13	17	15	8	16
Prantsusmaa											
+ mehe usaldus	35	32	31	43	28	19	26	42	41	26	22
+ Naiste enesekindlus	7	7	8	7	9	11	7	12	7	12	5
Erinevus puudub	51	54	53	46	56	58	60	41	44	54	69
Vastuseta	7	7	8	4	7	12	7	5	8	8	4
Ühendkuningriik											
+ mehe usaldus	37	38	34	44	31	17	28	42	37	28	22
+ Naiste enesekindlus	5	5	4	6	12	18	11	11	9	9	6
Erinevus puudub	53	48	58	45	52	58	58	41	48	59	67
Vastuseta	5	9	4	5	5	7	3	6	6	4	5
Luksemburg											
+ mehe usaldus	44	62	36	48	26	20	31	21	40	34	21
+ Naiste enesekindlus	12	11	16	7	12	12	12	11	13	12	11
Erinevus puudub	32	27	34	29	47	64	42	46	37	43	39
Vastuseta	12	.	14	16	15	4	15	22	10	11	23
Iirimaa											
+ mehe usaldus	42	48	38	45	33	23	30	47	42	36	26
+ Naiste enesekindlus	10	11	8	9	24	28	26	18	19	16	14
Erinevus puudub	45	37	50	44	40	45	42	34	37	45	53
Vastuseta	3	4	4	2	3	4	2	1	2	5	7
Belgia											
+ mehe usaldus	42	34	42	46	35	19	35	44	45	35	27
+ Naiste enesekindlus	4	5	4	3	8	15	7	4	4	8	7
Erinevus puudub	46	53	48	39	48	61	51	39	38	51	61
Vastuseta	8	8	6	12	9	5	7	13	13	6	5
Italia											
+ mehe usaldus	47	36	42	61	41	25	39	63	51	35	28
+ Naiste enesekindlus	9	10	9	8	15	23	14	9	11	12	16
Erinevus puudub	38	46	45	24	40	50	42	26	33	49	52
Vastuseta	6	8	4	7	4	2	5	2	5	4	4
Deutschland											
+ mehe usaldus	53	50	50	59	37	26	34	47	48	44	26
+ Naiste enesekindlus	2	4	4	.	8	14	7	7	7	6	2
Erinevus puudub	41	46	41	38	50	57	54	40	42	45	66
Vastuseta	4	.	5	3	5	3	5	6	3	5	6

¹ Riigid on reastatud vastuse „Rohkem usaldust inimese vastu“ sageduste kasvavas järjekorras.

Seega on kolm küsimust poliitika kuvandi kohta meile taas näidanud, et erinevused rahvuskultuuride vahel on palju suuremad kui erinevused sugude vahel, isegi kui võtta arvesse vastajate vanust.

Juhtumis nr48 võetakse need riikidevahelised erinevused kokku. Taani paistab selgelt silma kui kõige feministlikum riik, talle järgneb Iirimaa, samas kui Luksemburg, Saksamaa ja Belgia on kõige madalamal kohal. Iirimaa on suhteliselt kõrgel kohal kahel juhul kolmest.

Huvitaval kombel on Taani, Ühendkuningriik ja Iirimaa kolm riiki, kus üldise valimisõiguse laiendamine naistele tehti suhteliselt varakult ajaloos. Naiste staatusega seotud sotsiaalsetele muutustele avatuse astet, mida oleme Iirimaaal täheldanud, selgitab tõenäoliselt see omadus: Rahvas, kus naised on pikka aega kasutanud hääleõigust, kuigi neil on ikka veel lahendamata probleeme abielu- ja perekonnaõigusega, väljendab üsna sarnast suhtumist nagu riikides, kus naiste staatuse probleemi peetakse vähem oluliseks.

Tabel 48

Ühenduse riikide järjestus poliitikas osalemise kuvandit käsitlevas kolmes küsimuses

Poliitika on rohkem meeste äri (skoor vastavalt lahkavamate astmele)		Naistel ja meestel peaks poliitikas olema sama roll		Rohkem usaldust mehe kui naise kui poliitilise esindaja vastu	
1. Danmark	1,03	1. Danmark	78%	1. Danmark	17%
2. Ühendkuningriik	0,85	2. Ühendkuningriik	68	2. Madalmaad	26
3. Iirimaa	0,75	3. Iirimaa	65	3. Prantsusmaa	31
4. Prantsusmaa	0,69	4. Madalmaad	61	4. Ühendkuningriik	34
5. Italia	0,56	5. Italia	58	5. Luksemburg	34
EÜ keskmine	0,52	EÜ keskmine	57	6. Iirimaa	38
6. Madalmaad	0,44	6. Prantsusmaa	52	EÜ keskmine	38
7. Deutschland	0,11	7. Deutschland	50	7. Belgia	38
8. Belgia	-0,13	8. Luksemburg	47	8. Italia	44
9. Luksemburg	-0,16	9. Belgia	45	9. Deutschland	44

4. Sotsiaalne osalemine

Ükski suhtumine ei omanda oma tähendust muul viisil kui hoiakute süsteemis, mida omakorda toetab sügavamalt väärtuste süsteem, mis iseloomustab sotsiaalset rühma või kogu globaalset ühiskonda. Seetõttu oli lisaks küsimustele, mis on otseselt seotud poliitika kuvandiga (meeste või naiste küsimused), vastavate rollide ja esindaja kuvandiga, asjakohane esitada meestele ja naistele muid üldisi, kuid täpseid küsimusi selle kohta, kuidas nad ühiskonda sobivad.

Lõpuks võeti vastu neli küsimust:

üldisest sotsiaalpoliitilisest mõjust,

kalduvusest teisi veenda,

poliitilistes aruteludes osalemise kohta,

sellistelaruteludel osalemise määr.

A. Sotsiaalpoliitiline mõju

Kas sa arvad, et kui midagi on valesti (oma riigis), siis saagaste aidata muuta midagi või mitte?

Kogu ühenduses tunneb vaid 37% narkomaanidest, et nad saavad mõjutada sündmuste kulgu oma riigis. Tunded on vähem levinud naisteseas (32%) kui meeste seas (43%). Il varieerub suuresti sõltuvalt instruction tasemest ja iga soo puhul vanusest: Noored naised väljendavad seda suhtumist sama sagedusega kui vanemad mehed.

Tabel unr 49

Sotsiaalpoliitilise mõju tajumine soo,sooja haridustaseme järgi
(Üheskoos)

		Jah	Ei	Vastuseta
Üheskoos		37%	50%	13%
Mehed		43	47	10
selest:	15–24 aastat	48	41	11
	25–54 aastat	44	46	10
	55-aastased ja vanemad	39	50	11
Naised		32	54	14
selest:	15–24 aastat	41	45	14
	25–54 aastat	34	52	14
	55-aastased ja vanemad	21	63	16
Haridustase:				
	- väike	32	54	14
	- keskmine	41	48	11
	- kõrge	50	41	9

Riikidevahelised erinevused on väga suured. Kõige levinuma mõjutajuga riigid on Taani (53%), Ühendkuningriik(46%) ja Iirimaa(45%). Itaalia ja Prantsusmaa(36%), Saksamaa (35%), järgnevad Madalmaad(29%), Luksemburg(24%) ja lõpuks Belgia (19%).

Üldiselt, kuid eriti Ühendkuningriigis, Saksamaal ja Itaalias, on naistel meestest palju väiksem tõenäosus mõju tunda.

Peaaegu kõigis riikides, välja arvatud Prantsusmaal ja Madalmaades, on erinevused äärmuslike vanuserühmade vahel naiste puhul suuremad kui meeste puhul.

Haridustase on saavutatud peamiselt Madalmaades ja Itaalias.

Järgnev tabel näitab kohe mõjutunde positiivsele tajumisele vastavate protsentide jaotust igas riigis vastavalt soole, vanusele ja haridustasemele.

Teises tabelis on esitatud erinevused nende protsendimäärade vahel kõigi meeste ja naiste puhul ning vanuserühmade kaupa. Selle tabeli lugemine võibviia järelduseni, et nooremate põlvkondade vananedes peaks sooline ebavõrdsus vähenema. Seda ei saa kindlalt öelda, sest mõnes riigis, eriti arenenud riigis, nagu Taani, on kahe soo vaheline erinevus 15-24-aastaste ja 25-54-aastaste vahel peaaegu sama. Sellekohta on vähe tõendeid või on olemas naiste suhtelise alaväärsuse künnis, mida ei ületata lihtsalt

arengute tõttu, võietsotsiaal-poliitilise impotentsuse tunne võib teatud tingimustel meestel ja / või naistel uuesti sündida.¹

Tabel 50

Ühiskondlikjapoliitiline mõju vastavalt soole,sooleja haridustasemele

(Positiivne vastus , riikide kaupa)²

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Danmark	60 %	69 %	61 %	57 %	45 %	57 %	50 %	35 %	50 %	56 %	61 %
Ühendkuningriik	55	56	56	52	38	48	41	27	43	48	55
Iirimaa	49	52	50	43	41	47	43	33	42	45	52
Italia	43	48	45	38	29	41	30	17	28	46	57
Prantsusmaa	40	56	41	29	32	37	38	15	25	40	47
Deutschland	39	29	40	41	30	41	31	24	30	39	45
Madalmaad	34	54	38	25	25	36	27	13	23	31	56
Luksemburg	27	27	31	18	22	28	25	15	23	18	34
Belgia	23	29	21	21	15	27	14	8	12	18	33
Kogukond ³	43	48	44	39	32	41	34	21	32	41	50

1 Väärrib märkimist, nõudmata, et 15-24-aastaste noorte sakslaste seas on mõjutunde ebanormaalselt madal protsent võrreldes nende vanematega.

2 Riigid on reastatud positiivsele meeleolule vastava reageerimissageduse kahanevas järjekorras.

3 Kaalutud keskmine.

Tabel 51

Dkuiferrensee kahe soo vahel ja iga rühmasageduse mõju tunne

	Kokku	15/24 aastat	25/54 aastat	55-aastased ja vanemad
Danmark	15	4	11	22
Ühendkuningriik	17	8	15	25
Iirimaa	8	5	7	10
Italia	14	7	15	21
Prantsusmaa	8	19	3	14
Deutschland	9	-12	9	17
Madalmaad	9	18	11	12
Luksemburg	5	-1	6	3
Belgia	8	2	7	13
Kogukond	11	7	10	18

B.-L-ilon kalduvus teisi veenda

„Kui tegemist on arvamusega, mida peate kalliks, siis kas on vale veenda oma sõpru, kaastöötajaid ja suhteid seda arvamust omaks võtma? Kui jah, siis kas seejuhtub teiega sageli, aeg-ajalt või harva?

Vaid väike vähemus (12 % vastanutest) väidab, et on „juht”. Naised on veidi vähem kalduvad (või valmis) veenma oma lähedasi, et mehed on. Vanus sekkub vähe, kuid naiste puhul veidi rohkem. Kõige suurema kaaluga muutuja on kahtlemata õppetase.

Tabel 52

kalduvus veenda teisi vastavalt soole, sooleja haridustasemele;
(Üheskoos)

	Sageli	Aeg-ajalt	Harva	Mitte kunagi	Vastuseta
Üheskoos	12%	37%	24%	22%	5%
Mehed	14	42	22	18	4
sellest: 15–24 aastat	16	43	23	15	3
25–54 aastat	15	45	22	15	3
55-aastased ja vanemad	12	36	23	23	6
Naised	9	33	27	26	5
sellest: 15–24 aastat	13	39	25	19	4
25–54 aastat	10	36	26	24	4
55-aastased ja vanemad	6	23	30	32	9
Haridustase:					
- väike	8	32	28	26	6
- keskmine	13	41	23	19	4
- kõrge	22	48	16	11	3

Riikidevahelised erinevused on üsna suured; neid on raske selgitada ja need tulenevad tõenäoliselt sügavatest kultuurilistest omadustest: kaalutusõigus teiste suhtes, teiste arvamuste austamine, võib-olla „alahindamine” just sel viisil, kuidas küsimusele vastatakse, ja võib-olla ka elupaiga levik riigi territooriumil.

Igal juhul antakse „sageli” vastust, mis väljendab kõige tugevamat suhtumist „leaderi” käitumise sellesse aspekti, sagedamini Itaalias ja Luksemburgis (16%), Madalmaades ja Taanis (14%) kui Belgias (12%), Prantsusmaal (11%), Saksamaal (10%), Ühendkuningriigis (9%) ja Lirimaa (7%).

Selle hoiaku paremaks mõõtmiseks kasutame indeksit, määrates vastustele „sageli”, „aeg-ajalt”, „harva” ja „mitte kunagi” vastavalt koefitsiendid 3, 2, 1 ja 0, kusjuures kogusumma on suhteline nende inimeste osakaaluga, kes end väljendasid.

Seejärel liigitatakse riigid järgmiselt:

Indeks

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

1. Madalmaad	1,96
2. Luksemburg	1,72
3. Italia	1,53
4. Deutschland	1,52
5. Belgia	1,47
Ühenduse keskmine	1,41
6. Prantsusmaa	1,40
7. Danmark	1,24
8. Ühendkuningriik	1,14
9. Iirimaa	0,99

Igas palgas on naiste keskmine punktisumma ilma eranditeta, kuid ilma riigiti suurte erinevusteta madalam kui meestel; Äärmiseljuhul võib Royaume-Uni juures täheldada veidi suuremat lõhet.

Vanuseerinevused on meeste seas väikesed, välja arvatud Taanis, Belgias ja Prantsusmaal. Enamikul juhtudel, eelkõige Belgias ja Saksamaal, nad on naiste seastugevamad, noored naised on palju teadlikumad oma kalduvusest veenda kui nende vanemad.

Haridustaseme mõju on peaaegu kõikjal kõige tugevam ja näib etendavat juhtivat rolli eelkõige Saksamaal.

Elukoha suuruse osas on mõju väike, välja arvatud Prantsusmaal, kus kalduvus veenda suureneb külast väikelinna ja suurlinna kolimisel. Teistes riikides eeldatakse üldiselt, et väikelinnade elanike arvon mõnevõrra suurem kui külade või suurlinnade elanike arv.

Haridustaset väljendav muutuja on seega ülekaalukalt kõige olulisem ning just see muutuja selgitab suurel määral, kuid tõenäoliselt mitte täielikult, lõhet naiste ja meeste vahel.

Tabel 53

kalduvusveenda teisi vastavalt soole,sooleja haridustasemele;
(Esitatud riikide kaupa)¹

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Madalmaad	1,83	11,77	1,98	1,75	1,62	1,89	1,63	1,46	1,62	1,88	1,98
Luksemburg	1,8	1,83	1,82	1,76	1,63	1,57	1,73	1,5	1,5	1,9	1,82
Italia	1,66	1,75	1,68	1,58	1,38	1,56	1,37	1,2	1,37	1,77	1,84
Deutschland	1,63	1,58	1,7	1,52	1,43	1,6	1,59	1,06	1,39	1,57	2,04
Belgia	1,55	1,88	1,74	1,3	1,31	1,67	1,39	0,93	1,16	1,53	1,96
Prantsusmaa	1,52	1,63	1,66	1,21	1,29	1,43	1,32	1,21	1,13	1,42	1,81
Danmark	1,44	1,72	1,57	1,13	1,29	1,18	1,16	0,74	1,08	1,43	1,63
Ühendkuningriik	1,32	1,33	1,4	1,19	0,96	1,2	0,97	0,84	1,03	1,29	1,48
Iirimaa	1,04	1,17	1,13	0,84	0,95	1,17	0,95	0,7	0,91	0,98	1,28
Kogukond ²	1,55	1,6	1,63	1,39	1,27	1,47	1,33	1,04	1,24	1,5	1,82

1 Riigid on järjestatud indeksi punktisummade kahanevas järjekorras.

2 Kaalutud keskmine.

C. Participation to political discussions (Poliitilised arutelud)

Maurice DUVERGER¹ ükkas 1955. aastal vaieldamatult tagasi asjaolu, et „naised on poliitikast vähem huvitatud kui mehed”.¹ Meie uurimine kinnitas seda kahe täiendava küsimusega.

Kui sa leiad end sõpradega, kas sa juhtusageli, aeg-ajalt või mulle meeldib arutada politike?

Milline neist väljenditest kirjeldab kõige paremini teie rolli nendes aruteludes?

A. Kuigi mul on oma meelepinion, ma tavaliselt lihtsalt kuulata.

Enamasti ma ainult kuulan, aga marägin üks või teine kord, et oma arvamust avaldada.

C. Tavaliselt osalen ma vestluses.

D. Ma võtan vestluses rohkem kui minu part: Tavaliselt püüan ma teisi veenda, et mul on õigus.²

Kogu ühenduses ütleb 20% vastanutest, et nad „sageli” osalevad sõpradevahelistes poliitilistes aruteludes: 28% meestest ja ainult 14% naistest. Vanuse mõju on üsna väike, kuigi naiste seas mõnevõrra suurem; Kõigis vanuserühmades ja eriti eakate hulgas arutavad naised poliitikat harvemini kui mehed. Haridustase kõigub väga tugevalt.

Mõne riigi puhul on riikidevahelised erinevused üsna väikesed, kuid Madalmaad ja Belgia on teistest oluliselt maha jäänud.

Igas riigis diskrimineeritakse meeste seas vähe vanust, välja arvatud Saksamaal, Iirimaa ja Ühendkuningriigis, kus poliitikast ei räägita kõige sagedamini kõige nooremana. Naiste seas on vanuse mõjutugev ainult Itaalias. Kõigis riikides ja kõigis vanuserühmades, isegi nooremates põlvkondades, arutavad naised mehi harvemini.

Välja arvatud Iirimaa, on haridustase kõikjal väga kõrge, eriti Saksamaal, Prantsusmaal ja Itaalias.

Need hoiakute erinevused ilmnevad täpsemalt, kui uurida vastuseid järgmisele küsimusele, mis puudutab poliitilises arutelus osalemise määra.

¹ Op. cit., lk 129.

² Need küsimused on osaliselt kohandatud WOODWARD Julian L. ja ROPER Elmo: "Political activity of American Citizens", American Political Science Review, 1950, 44, lk. 872-885.

Tabel 54

Soo, soojaharidustaseme vaheliste poliitiliste arutelude sagedus

(Üheskoos)

	Sageli	Aeg-ajalt	Mitte kunagi	Vastuseta
Üheskoos	20 %	46 %	32 %	2 %
Mehed	28	47	24	1
sellest: 15–24 aastat	23	48	28	1
25–54 aastat	30	49	20	1
55-aastased ja vanemad	26	44	28	2
Naised	14	44	40	2
sellest: 15–24 aastat	16	47	35	2
25–54 aastat	14	48	36	2
55-aastased ja vanemad	11	34	51	4
Haridustase:				
- väike	14	42	41	3
- keskmine	22	53	24	1
- kõrge	38	47	14	1

Tabel 55

kalduvus arutada poliitikat „sageli“ vastavalt soole, sooleja haridustasemele;

(Vastus „sageli“, riikide kaupa) ¹

	Mehed				Naised				Haridustase		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Luksemburg	34 %	31 %	36 %	32 %	20 %	16 %	22 %	20 %	20 %	25 %	38 %
Prantsusmaa	30	33	23	27	20	27	19	16	14	26	41
Deutschland	32	17	33	35	13	10	14	42	15	25	46
Itaalia	27	28	28	24	12	25	8	8	14	15	40
Danmark	24	18	28	20	15	15	18	12	16	23	29
Ühendkuningriik	27	13	30	29	12	9	14	10	17	20	32
Iirimaa	27	16	28	33	10	7	14	11	18	21	18
Madalmaad	13	19	14	7	91	8	10	6	7	12	25
Belgia	15	16	16	12	6	9	6	4	5	10	21
Kogukond ²	28	23	30	26	14}	16	14	11	14	22	38

Nende hulgas, kes arutavad sageli poliitikat, st 20 % kogu elanikkonnast, osaleb arutelus aktiivselt ainult pool ning meeste ja naiste vahel on kõigis vanuserühmades ligikaudu sama erinevus: umbes 15 % meestest ja 6 % naistest, kusjuures vanusest sõltuv erinevus on väike, osalevad tegelikult, vähemalt kõne kaudu.

Kõrge haridustase on kolm korda suurem tõenäosus osaleda aktiivselt kui madal haridustase.

¹ Riigid on reastatud vastuse sageduse järgi kahanevas järjekorras: „sageli arutavad nad poliitikat sõpradega“.

² Kaalutud keskmine

Tabel 56

Soo, soojaharidustaseme roll poliitilistes aruteludes

(Üheskoos)

	Lihtsalt kuula	Võtab aeg- ajalt sõna	Võtab tavapäraselt osa	Võtab rohkem kui tema osa	Vastuseta
Üheskoos	8%	24%	27%	10%	31%
Mehed	7	24	31	15	23
sellest: 15–24 aastat	6	24	27	15	28
25–54 aastat	6	25	35	15	19
55-aastased ja vanemad	8	23	28	15	26
Naised	10	24	22	6	38
sellest: 15–24 aastat	6	25	27	8	34
25–54 aastat	11	26	24	6	33
55-aastased ja vanemad	10	21	14	5	50
Haridustase:					
- väike	10	23	20	7	40
- keskmine	7	27	33	11	22
- kõrge	5	24	38	20	13

Koostati osalusindeks, määrares vastuste protsendile vastavalt koefitsiendi 1, 2, 3 või 4, sõltuvalt aruteludes osalemise suurenevast määrast.

Kogu ühenduses said mehed 2,71 punkti ja naised 2,38 punkti. Tulemuste vahe on seega 0,33. Üle 25-aastaste vanuserühmades on see 0,36 ja 0,38, kuid 35-24-aastaste vanuserühmas on see vaid 0,16. Haridustase tutvustab dierinevust 0,42 äärmuslike kategooriate vahel.

Riikide puhul näitavad keskmised ühenduse keskmisest kõrgemad ja madalamad näitajad kahte riikide rühma, mille vahel ei ole suuri erinevusi:

	Indeks
Danmark	2,70
Iirimaa	2,68
Ühendkuningriik	2,67
Italia	2,64
Ühenduse keskmine	2,56
Belgia	2,55
Deutschland	2,55
Prantsusmaa	2,46
Luksemburg	2,33
Madalmaad	2,32

Naiste keskmine punktisumma i on madalam kuimeestel (2,38 võrreldes 2,71ga ühenduses tervikuna), kuid eriti Prantsusmaal, Saksamaal ja Luksemburgis.

Vanus diskrimineerib mehi nõrgalt, kuid naised tugevamini, eriti Belgias ja Prantsusmaal. Peaaegu kõigisvanuserühmades on naistelmadalam keskmine skoor kui meestel.

Vanimate vanuserühmade (15-24-aastased)seas on kahe soo vahelised erinevused järgmised:

	15-24-aastased mehed	Naised vanuses 15-24 aastat	Erinevus (H-F)
Iirimaa	2,63	2,64	0,01
Ühendkuningriik	2,73	2,69	-0,04
Italia	2,73	2,69	-0,04
Danmark	2,78	2,71	-0,07
Belgia	2,6	2,69	0,09
Deutschland	2,53	2,4	-0,13
Ühenduse keskmine	2,7	2,54	-0,16
Prantsusmaa	2,78	2,49	-0,29
Madalmaad	2,52	2,15	-0,37
Luksemburg	2,69	2,06	-0,63

Kokkuvõtteks võib öelda, et üheksast riigist kuuestunnevad naisedend poliitilistes aruteludes osalemise osas meestega peaaegu võrdsena. Vastupidi, Prantsusmaal, Madalmaades ja tõenäoliselt Luksemburgis on isegi naised endiselt maha jäänud.¹

Arvestades asjaolu, et haridustase on peaaegu kõikjal väga tugevalt diskrimineeriv (välja arvatud Iirimaa ja Luksemburgis, kuid eriti Prantsusmaal), võib eeldada, et selle haridustaseme üldine tõus toob kaasa naiste ja võib-olla ka koolituse kaudu teiste naiste osalemise suurenemise. Kuid uurimisest ei saa kõike oodata: Luksemburgi näide, kuivõrd see on usaldusväärne, kaldub näitama, et teised, nn ühiskondlikud faktid, võivad piirata naiste osalemist poliitikas.

1 Väiksem Luksemburgi valim on vähem usaldusväärne kui teised riigid.

Tabel 57

Poliitiliste arutelude Participation indeks soo,sooja haridustaseme järgi

(Maksab s)¹

		Mehed				Naised				Haridustase		
		Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Danmark	(2,70)	2,81	2,78	2,88	2,71	2,6	2,71	2,97	2,46	2,64	2,75	2,83
Iirimaa	(2,68)	2,77	2,63	2,9	2,67	2,59	2,64	2,57	12,57	2,63	12,73	2,67
Ühendkuningriik	(2,67)	2,76	2,73	2,75	2,8	2,56	2,69	2,53	2,56	2,6	2,71	2,98
Italia	(2,64)	2,71	2,73	2,69	2,78	2,53	2,69	2,47	2,41	2,51	2,71	2,82
Belgia	(2,55)	2,65	2,6	2,65	2,68	2,48	2,69	2,33	2,15	2,44	2,51	2,71
Deutschland	(2,55)	2,75	2,93	2,8	2,7	2,34	2,4	2,32	2,27	2,46	2,56	2,89
Prantsusmaa	(2,46)	2,68	2,78	2,7	2,59	2,25	2,49	2,25	2,05	2,09	2,61	2,82
Luksemburg	(2,33)	2,49	2,69	2,37	2,6	2,13	2,06	2,32	1,88	2,28	2,43	2,27
Madalmaad	(2,32)	2,46	2,52	2,52	2,28	2,18	2,15	2,2	2,13	2,21	2,36	2,6
Kogukond ²		2,71	2,7	2,73	2,68	2,38	2,54	2,37	2,3	2,42	2,61	2,84

1 Riigid on järjestatud iga riigi kõigi vastajate indeksiväärtuste kahanevas järjekorras.

2 Kaalutud keskmine.

VII Rahulolu või rahulolematuse

Esitades IV peatükis tööga rahulolu andmed, mida väljendavad kutsetegevusega tegelevad isikud, oleme esile toonud rahulolu tunde subjektiivsed ja sotsiaal-kultuurilised tegurid.

Muud küsimused võimaldavad meil oma eeldusi kinnitada. Need on seotud üldise rahulolutundega elu kui tervikuna ja elu konkreetsete aspektidega (maja, koht, kus inimene elab, sissetulek, suhted inimestega jne).

1. Üldine rahulolutunne

Et mõõta üldist suhtumist elusse, esitati sama küsimus nagu 1973. aasta septembris:

„Kas olete üldiselt väga rahul, pigem istunud, pigem rahulolematu või üldse rahulolematu oma eluga?“¹

Kogu ühenduses ütleb üle kolme neljandiku vastanutest, et nad on oma eluga väga rahul (20 %) või pigem vägarahul(57%). Meeste (79%) ja naiste (75%) ning vanuserühmade vahel on vähe erinevusi, välja arvatud see, et noored mehed ja vanemad naised tunduvad mõnevõrra vähem rahul.

Üldiselt on madala haridusega, madala sissetulekuga või üksi elavad inimesed ja suurtes linnades elavad inimesed vähem rahul kui teised.

Võrreldes 1973. aasta septembriga on stabiilsus täiuslik:

	(september1973)	(september1973)
Väga rahul	21 %	20 %
Üsna rahul	58	57
Üsna rahulolematu	16	16
Ei ole üldse rahul	4	5
Vastus puudub	1	2
Kokku	100	100
Arv	13484	9543

Nagu 1973. aastal, näeme ka nüüd üksikute riikide tasandil selget erinevust „väikeste” ja „suurte” riikide vahel: Taani on nimekirja eesotsas ja Itaalia on nimekirja eesotsas.

Üheksast riigist kuues onvahe 1973. ja 1975. aasta tulemuste vaheltühine. Rahulolu tase vähenes veidi Madalmaades, tugevamini Luksemburgis (kus valimi suurus viib konservatiivse tõlgendamiseni) ja eriti Iirimaa.

¹ Sama küsimus esitati skaalal 0–10. Resultats in tt e, mida kasutatakse teisena esitatud analüüsidestie järgi.

Tabel 58

Üldine rahulolu vastavalt soole,soole, haridustasemele, asukohale, sissetulekule ja perekondlikule olukorrale (Üheskoos)

Üheskoos	Väga rahul 20 %	Üsna rahul 57 %	Üsna rahulolematu 16 %	Ei ole üldse rahul 5 %	Vastuseta 2 %
Mehed	21	58	16	3	2
sellest: 15–24 aastat	16	62	15	5	2
25–54 aastat	20	60	14	4	2
55-aastased ja vanemad	24	52	16	5	3
Naised	19	56	17	5	3
sellest: 15–24 aastat	19	57	16	4	4
25–54 aastat	20	56	16	5	3
55-aastased ja vanemad	17	55	18	7	3
Haridustase:					
- väike	18	54	19	6	3
- keskmine	23	60	11	4	2
- kõrge	19	61	13	4	3
Asukoha suurus					
küla	20	57	16	5	2
- väikelinn	21	57	15	4	3
Suur linn	17	57	17	6	3
Pere sissetulek:					
- tagasihoidlik	17	50	21	9	3
- keskmine	18	60	16	4	2
- lihtne	25	62	9	2	2
Perekondlik olukord:					
- ühekordne	15	58	19	5	3
abielus	22	58	14	4	2
- elab abielus	27	49	12	4	8
lahutatud	10	44	33	11	2
- eraldi	10	35	39	12	4
lesk	14	53	21	9	3

Tabel 59

Üldine rahulolutunne 1973. ja 1975. aastal

(Maksab s)¹

		Väga rahul	Üsna rahul	Üsna rahulolematu	Ei ole üldse rahul	Vastuseta
Danmark	1975	51 %	41 %	4 %	.	4 %
	1973	51	44	4	1%	,
Belgia	1975	39	52	5	2	2
	1973	43	49	6	2	.
Iirimaa	1975	36	52	9	3	.
	1973	53	39	6	2	.
Madalmaad	1975	33	52	7	2	6
	1973	41	52	5	1	1
Ühendkuningriik	1975	33	53	9	3	2
	1973	33	52	1	3	1
Luksemburg	1975	26	45	15	7	7
	1973	40	49	9	2	.
Prantsusmaa	1975	16	59	16	7	2
	1973	15	62	17	4	2
Deutschland	1975	13	66	16	2	3
	1973	16	66	15	2	1
Italia	1975	7	52	28	10	3
	1973	8	57	27	7	1

¹ Riigid on reastatud kahanevas järjekorras vastavalt sellele, kui sageli nad 1975. aastal „täielikult rahul” olid. 1973. aastal hõlmas uuring Suurbritanniat. Sellega seoses tuleb märkida, et Põhja-Iirimaa tulemus 1975. aastal oli väga lähedane Iiri Vabariigi omale (37%, 49%, 8%, 3% ja 3%), seega kõrgem kui Suurbritannia oma.

Kõigis riikides, välja arvatud Saksamaal ja Itaalias, on naised mõnevõrra rohkem rahul kui mehed.

Vanuse mõju erineb sõltuvalt soost ja riigist:

- meeste seas on 55-aastased ja vanemad, välja arvatud Taanis (ja Luksemburgis), veidi rohkem rahul kui nooremad mehed;

naiste seas seevastu on vanemad naised noorematest naistest vähem rahul, välja arvatud Ühendkuningriigis, Prantsusmaal (ja Luksemburgis).

Hüpotees, mida võib esitada, on see, et meeste seas kipub eluga rahulolu järgima individuaalse karjääri arengut ja elutingimuste üldist arengut ühiskonnas, samas kui naiste seas toob vanuse tõus, millega sageli kaasneb lehestumine ja elatusvahendite järsk vähenemine, kaasa sagedasema rahulolematuse.

Tabel 60

Üldine rahulolutunne vastavalt soole jasoole

(Väga rahul , riikide kaupa)

	Mehed				Naised			
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+
Danmark	50 %	54 %	50 %	46 %	54 %	56 %	57 %	45 %
Belgia	38	39	38	48	40	48	43	34
Iirimaa	34	27	35	38	37	42	36	34
Madalmaad	33	27	31	37	34	40	34	30
Ühendkuningriik	32	30	33	31	33	28	38	33
Luksemburg	25	27	26	23	27	8	35	26
Prantsusmaa	13	10	1	19	19	16	20	18
Deutschland	17	6	16	23	9	16	10	3
Italia	10	6	9	13	4	6	4	4
Kogukond	21	16	20	24	19	19	20	17

2. Rahulolutunde eriaspektid

Küsimus esitati skaalal 0–10 ja see puudutas järgmisi probleeme:

„A. Teie maja või korter;

B. Koht, kus sa elad linnas või külas.

C. Teie sissetulekud.

D. Teie elatustase, asjad, mis teil on: sisustus, majapidamistarbed jne.

E. Aeg, mil sa pead tegema seda, mida sa pead tegema.

F. Kuidas sa kasutad oma jõudeolekut.

Ja eraldi küsimuses:

„A. Ühiskonna vorm, milles me praegu elame (selles riigis).

B. Demokraatia toimimine (teie riigis).

C. Üldiselt teie suhted inimestega.“

Kogu ühenduses suhtuvad viiskuni kuus inimest kümnest soodsalt vahetu keskkonnaga seotud eluaspektidesse (elukoht, suhted inimestega, maja või korter).

Siis on kolm probleemiseoses elatustaseme, vaba aja ja vaba ajaga, mille puhul rahulolu on segasem. Samakehtib veelgi selgemalt saadaoleva sissetuleku kohta.

Tasakaal kaldub rahulolematuse poole ühiskonnavormiga, milles me elame, ja eelkõige demokraatia toimimisega.

Tabel 61

Konkreetsed rahulolu valdkonnad
(Üheskoos)¹

	Suur rahulolu (8–10 punkti)	Keskmine rahulolu (hinnangud 3 kuni 7)	Vähene rahulolu (punktid 0–2)	Keskmine punktisumma
1. Koht, kus sa elad	61%	32%	7%	7,49
2. Suhted inimestega	57	39	3	7,46
3. Maja või korter	53	39	8	7,09
4. Elustandard	45	49	6	6,83
5. Kuidas kasutada oma hobisid	47	42	10	6,74
6. Kättesaadav aeg	43	46	10	6,52
7. Sissetulek	30	54	15	5,75
8. Ühiskonna vorm	19	63	17	5,08
9. Demokraatia toimimine	17	60	21	4,82
Keskmiselt 9 toodet	41	47	11	6,42

Tulemusteesitamise lihtsustamiseks kogu ühenduse ja iga riigi tasandil kasutame kaasfinantseerimisena ainult keskmist rahulolu punktisummat. Piisab, kui meele pidada, et kuna punktisumma fookuspunkt on 5,0, mõõdab kõrgem väärtus (maksimaalselt 10,0) rahulolutunnet ja madalam väärtus (minimaalselt 0) rahulolematuse tunnet.

Ühenduse kui terviku tasandil annab tabeli 62 läbivaatamine rea asjakohaseid andmeid, mida käsitletakse teises osas:

1° Meeste ja naiste rahulolu tase on igas vaadeldavas valdkonnas peaaegu võrdne.

Üldiselt on 55-aastased ja vanemad inimesed mõnevõrra rohkem rahul kui nooremad, kuid kõigis vanuserühmades säilib sugude võrdne rahulolu tase.

3 ° Rahulolu ei mõjuta haridustaset; vähesel määral tunduvad kõige vähem rahul olevat pigem kõige haritumad inimesed, välja arvatud eluaseme, elatusaseme, sissetuleku, vaba aja ja vaba aja osas.

4° Rahulolu on suurlinnades mõnevõrra väiksem kui väikelinnades ja külates, eriti eluasemete osas, kus elatakse ja mis on saadaval.

¹ Rahulolu valdkonnad on järjestatud keskmiste punktisummade kahanevas järjekorras. Meeldetuletuseks: oma tööga rahulolu (palgaliste töötajate puhul) saavutatakse vahetult enne elatusaset: kõrge rahulolu 46%, keskmine rahulolu 47%, madal rahulolu 6%; keskmine skoor 6,93, vastamata jätmised ei sisaldu tabelis.

Eurobaromeetri eriuuring „Naised ja mehed Euroopas”, mai 1975

Tabel 62

Konkreetsed rahuloluindeksid soo, vanuse, haridustaseme ja paikkonna suuruse järgi

	Mehed				Naised				Haridustase			Asukoha suurus		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Vaide	Kõrge	Küla	Väikelinnad	Suur linn
1. Koht, kus sa elad	7,55	6,84	7,48	8,04	7,42	6,86	7,46	7,71	7,55	7,48	7,27	7,77	7,56	7,04
2. Suhted inimestega	7,52	7,12	7,45	7,82	7,4	7,23	7,3	7,7	7,48	7,53	7,25	7,54	7,49	7,35
3. Maja või korter	7,08	6,8	6,91	7,51	7,1	6,85	6,93	7,55	7	7,21	7,2	7,32	7,2	6,67
4. Elustandard	6,85	6,51	6,82	7,07	6,81	6,77	6,8	6,88	6,61	7,1	7,13	6,74	7,03	6,67
5. Kuidas kasutada oma hobisid	6,98	6,87	6,65	7,59	6,51	6,62	6,13	7,16	6,64	6,85	6,9	6,68	6,86	6,66
6. Kättesaadav aeg	6,43	6,23	5,8	7,62	6,59	6,2	6,12	7,72	6,65	6,46	5,71	6,6	6,57	6,36
7. Sissetulek	5,72	5,06	5,92	5,72	5,77	5,33	5,95	5,71	5,53	6,19	5,76	5,7	5,93	5,65
8. Ühiskonna vorm	4,98	4,72	4,91	5,23	5,16	5	5,04	5,49	5,07	5,36	4,59	5,16	4,98	5,09
9. Demokraatia toimimine	4,72	4,46	4,7	4,89	4,91	4,63	4,81	5,29	4,78	5,16	4,36	4,86	4,78	4,8
	6,43	6,08	6,29	6,83	6,41	6,17	6,28	6,8	6,37	6,59	6,24	6,49	6,49	6,25

Kuigi üldiselt on rahulolu tase väga sarnane, olenemata soost, vanusest, haridustasemest ja vastajate elukoha suurusest, on riikide vahel suured erinevused.

Riikide vahel saab teha kaks erinevat pingerida:

1° Vastavalt uuritud üheksa rahulolu aspekti kohta saadud punktisummade keskmistele väärtustele:¹ Kõige kõrgem on keskmine Taanis, kellele järgnevad Iirimaa ja Belgia; Luksemburg ja Madalmaad; Saksamaa ja Ühendkuningriik on ikka veel üle ühendusekeskmise; Prantsusmaa ja Itaalia on allpool.

Riigi üheksa rahulolupunkti keskmine

1. Danmark	7,51
2. Iirimaa	7,32
3. Belgia	7,30
4. Luksemburg	7,10
5. Madalmaad	7,05
6. Deutschland	6,73
7. Ühendkuningriik	6,68
Ühenduse keskmine	6,42
8. Prantsusmaa	6,18
9. Italia	5,54

2 ° Vastavalt riikide pingereale iga rahulolu aspekti kohta, mis võimaldab rahvusvahelises võrdluses kõrvaldada võimalikud erinevused samal skaalal küsimustele vastamise viisis; klassifitseerimise järjekord on peaaegu täpselt sama:

Riigi keskmine rahuldamisjärk üheksa rahuloluliigi puhul

1. Danmark	2,33
2. Iirimaa	3,00

1 Siin ei võeta arvesse töörahulolu, mida käsitleti eespool, sest küsimus esitati ainult tasustatavat tööd tegevate isikute kohta.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

3. Belgia	3,22
4. Luksemburg	4,11
5. Madalmaad	4,33
6. Ühendkuningriik	5,67
7. Deutschland	6,00
8. Prantsusmaa	7,56
9. Italia	8,78

Seega, olenemata kasutatud liigitusest, on kõik „väikesed“ riigid, olenemata sellest, kui erinevad nad üksteisest võivad olla, eelkõigesotsiaal-majanduslikus valdkonnas, esirinnas, edestades nelja „suurt“ riiki.¹

Riikidevahelised erinevused satisfaction igas valdkonnas on samuti väga suured, nagu on näidatud tabelis 63.

Suurimat hajuvust täheldatakse kahe viimase kirje puhul: ühiskonnavorm ja demokraatia toimimine, millega rahulolu tase on kolmes kõrgeimate tulemustega riigis (Luksemburg, Saksamaa, Belgia) palju kõrgem kui kolmes madalaimate tulemustega riigis (Ühendkuningriik, Prantsusmaa ja eelkõige Itaalia).

1 Need tulemused kinnitavad 1973.aasta tulemusi, vt „Rahulolek ja rahulolematuse elamistingimustega Euroopa Ühenduse riikides”. Brüssel, juuni 1974.

Tabel 63

Konkreetsed rahulolutasemed igas kogukonna riigis

1. Koht, kus sa elad		2. Suhted inimestega		3. Maja või korter	
Iirimaa	8,66	Iirimaa	8,96	Iirimaa	8,29
Danmark	8,48	Danmark	8,57	Danmark	7,94
Belgia	8,14	Ühendkuningriik	8,00	Belgia	7,92
Madalmaad	7,77	Belgia	7,79	Luksemburg	7,80
Ühendkuningriik	7,62	Luksemburg	7,67	Madalmaad	7,60
Luksemburg	7,53	EÜ keskmine	7,46	Ühendkuningriik	7,41
EÜ keskmine	7,49	Deutschland	7,42	EÜ keskmine	7,09
Prantsusmaa	7,37	Prantsusmaa	7,16	Deutschland	7,06
Italia	7,34	Italia	7,05	Prantsusmaa	6,96
Deutschland	7,28	Madalmaad	7,02	Italia	6,48
4. Elustandard		5. Kuidas kasutada oma hobisid		6. Kättesaadav aeg	
Danmark	8,16	Danmark	8,16	Iirimaa	7,56
Belgia	7,75	Iirimaa	7,94	Madalmaad	7,55
Madalmaad	7,70	Madalmaad	7,86	Danmark	7,54
Luksemburg	7,36	Belgia	7,59	Belgia	7,39
Ühendkuningriik	7,16	Ühendkuningriik	7,28	Luksemburg	6,90
Iirimaa	7,04	Luksemburg	7,25	Ühendkuningriik	6,72
Deutschland	7,01	Deutschland	6,77	EÜ keskmine	6,52
EÜ keskmine	6,83	EÜ keskmine	6,74	Prantsusmaa	6,42
Prantsusmaa	6,65	Prantsusmaa	6,21	Deutschland	6,33
Italia	5,93	Italia	6,00	Italia	6,04
7. Sissetulek		8. Ühiskonna vorm		9. Demokraatia toimimine	
Danmark	7,07	Luksemburg	6,58	Deutschland	6,26
Madalmaad	6,77	Deutschland	6,41	Luksemburg	6,10
Belgia	6,74	Belgia	6,38	Belgia	6,04
Luksemburg	6,73	Iirimaa	6,02	Danmark	5,76
Iirimaa	6,34	Danmark	5,88	Madalmaad	5,67
Ühendkuningriik	6,16	Madalmaad	5,55	Iirimaa	5,11
Deutschland	5,99	Ühendkuningriik	5,11	EÜ keskmine	4,82
EÜ keskmine	5,75	EÜ keskmine	5,08	Prantsusmaa	4,81
Prantsusmaa	5,34	Prantsusmaa	4,72	Ühendkuningriik	4,62
Italia	4,84	Italia	3,31	Italia	2,83

VIII Õnnetunne

Mõiste „elukvaliteet“ hiljutine edu on aidanud paremini selgitada selliste tihedalt seotud mõistete psühhosotsiaalset sisu nagu „rahulolu“, „õnn“, „heaolu“ jne.¹ Üldiselt ollakse seisukohal, et mõiste „rahulolu“ vastab teatavale heaoluseisundile, mille sisu on peamiselt materiaalne (turvalisus, mugavus jne), samas kui mõiste „õnn“ on pigem seotud individuaalsete või isegi intiimsete teguritega, nagu tervisja inimestevahelised suhted.

Uuringutes, mis käsitlevad naiste ja meeste suhtelisi hoiakuid elu suhtes, ei saa aidata, vaid püüda mõõta seda ülimalt subjektiivset tunnet: õnn.

Liigume edasi isiklikuma teema juurde. Kuikõik on öeldud ja tehtud, kas te oskate öelda, kuidas vont asjad teile praegu? Kas sa oledtõesti õnnelik, piisavalt õnnelik või mitte liiga õnnelik just nüüd?²

Nagu ka rahulolu puhul, on meeste ja naiste vastused väga sarnased: Kogu ühenduses ütleb 16% vastanutest, et nad on „tõeliselt õnnelikud“, 54% „üsna õnnelikud“ ja 27% „mitte liiga õnnelikud“.

Vanusel on meeste õnnetunde väljendamisega väike mõju, samas kui naiste puhul väheneb nende inimeste tähtsus, kes ütlevad, et nad on „tõeliselt õnnelikud“, kui aastad pikenevad.

Õnn suureneb ka vastaja haridustaseme ja sissetulekuga, kuid kõige olulisem muutuja näib olevat ootuspäraselt perekondlik olukord: abielus või paaris elavad inimesed ütlevad, et nad on kaks korda sagedamini „tõeliselt õnnelikud“ kui lahutatud, lahus elavad või lesed; Üksikisikud jagunevad nende kahe kategooria vahel.

1 Vt eelkõige D. SAINT-PAULi uuring SOFRESi kohta Prantsusmaa elukvaliteedi ministeeriumi jaoks: „Elukvaliteedi subjektiivne määramine“. Pariis, 74. november.

2 Küsimus ei hõlma tahtlikult laiendamist negatiivses tähenduses („pigem õnnetu“ ja „väga õnnetu“), et vältida vastustes teatavat tagasihoidlikkuse mõju. See tähendab, et inimesed, kes tunnevad end üsna õnnetuna või väga õnnetuna, valisid tõenäoliselt vastuse „mitte liiga õnnelik“.

Tabel 64

Üldine õnnetunne vastavalt soole,soole, haridustasemele, paikkonna suurusele, sissetulekule ja perekondlikule olukorrale

(Üheskoos)

	Tõesti õnnelik	Päris õnnelik	Mitte liiga õnnelik	Vastuseta
Üheskoos	16 %	54 %	27 %	3 %
Mehed	15	54	28	3
sellest: 15–24 aastat	14	53	30	3
25–54 aastat	15	57	26	2
55-aastased ja vanemad	15	51	30	4
Naised	17	53	27	3
sellest: 15–24 aastat	21	56	20	3
25–54 aastat	17	55	25	3
55-aastased ja vanemad	14	47	35	4
Haridustase:				
- väike	13	52	32	3
- keskmine	18	58	21	3
- kõrge	20	54	22	4
Asukoha suurus				
küla	16	55	27	2
- väikelinn	16	54	27	3
Suur linn	16	52	28	4
Pere sissetulek:				
- tagasihoidlik	14	47	37	2
- keskmine	15	56	26	3
- lihtne	20	60	18	2
Perekondlik olukord:				
- ühekordne	13	53	30	4
abielus	17	56	25	2
- elab abielus	23	41	27	9
lahutatud	8	43	41	8
- eraldi	2	33	54	11
lesk	11	45	40	4

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Riikidevahelised erinevused on vähem märgatavad kui rahulolutunde puhul, kuid riikide pingerida on mõlema mõõtme puhul üsna sarnane: Taani ja Belgia on esirinnas ning Prantsusmaa, Saksamaa ja Itaalia on nimekirja lõpus:

	Tõesti õnnelik	Väga rahul
Danmark	38 %	51 %
Belgia	35	39
Madalmaad	31	33
Luksemburg	24	26
Ühendkuningriik	22	33
Iirimaa	17	36
Ühenduse keskmine	16	20
Prantsusmaa	16	16
Deutschland	11	13
Italia	6	7

Taanis, Ühendkuningriigis ja Iirimaa näivad naised olevat veidi õnnelikumad kui mehed; Üldiselt on naised mõnevõrra tõenäolisemad kui vanemad naised. Perekonklik olukord on peaaegu kõikjal diskrimineeriv, eriti Taanis. Seetõttu kinnitatakse, et õnnetunne on mõlema soo jaoks tugevalt seotud elu kõige isiklikumate aspektidega, nagu seda konkreetses kultuuris elatakse.

Tabel 65

Õnnetunne soo järgi

(Tõesti õnnelik vastus, riikide kaupa)

	Mehed				Naised				Perekondlik olukord		
	Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Abielus või paaris	Ühekordne	Lahutatud, lahuselav, lesk
Danmark	35 %	42 %	37 %	30 %	41 %	41 %	46 %	31 %	42 %	32 %	18 %
Belgia	34	36	35	30	38	46	40	31	39	37	17
Madalmaad	32	27	33	33	30	35	33	21	22	36	9
Luksemburg	22	15	25	20	26	8	31	28	29	18	8
Ühinenud lahkedus	19	16	23	13	25	26	24	25	23	18	20
Iirimaa	14	14	16	11	19	27	17	15	17	17	12
Prantsusmaa	14	16	13	15	18	25	18	13	18	17	13
Deutschland	12	11	9	18	10	15	11	6	13	9	5
Italia	5	6	5	6	6	11	3	6	4	7	7

IX Suhtumine Euroopa Ühendusse ja Euroopa ühendamisse

Varasemad tööd on näidanud, et sugu on Euroopasse suhtumise nõrk ennustaja: peaaegu kõigis riikides tuleb pärast politiorientatsiooni hästi välja, et haridustase, elukutse ja sissetulek, isegi kui neid võetakse arvesse niipea, kui nende erinevate muutujate vahelisi suhteid arvesse võetakse.¹

Kordamata siinkohal vastuseid arvukatele ühisturgu, Euroopa Ühendust ja Euroopaunificatiatpuudutavatele küsimustele, mida käesolevas küsitluses küsiti, piirdume ²kolme küsimusega: üks ühisturu kohta, teine Euroopa ühendamise kohta ja kolmas mõju kohta, mida Euroopa Ühenduse areng võib avaldada naiste staatuse arengule.

1. Ühisturg

„Kas üldiselt arvate, et (teie riigi jaoks) kuulumine Euroopa Ühendusse (ühisturg) on hea, halb või hea või halb?”

Kogu ühenduses usub 59% vastanutest, et ühisturg on hea, võrreldes 9%-ga, kes arvavad teisiti, ja 32%-ga, kes ei võta seisukohta või ei vasta. Mehed reageerivad positiivselt veidi sagedamini kui naised (63 vs 55%). Nooremad mehed ja vanemad naised on mõnevõrra ebasoodsamad, kuid kõige olulisem muutuja on haridustase.

Nende seas, kes väljendavad selget, positiivset või negatiivset arvamust, ei ole kahe soo vahel olulist erinevust:

1 Vt „Eurooplased näevad Euroopat”; Brüssel, august 1974.

2 Vt Eurobaromeeter nr 3, juuni–juuli 1975.

Usume, etühisturg on "hea asi"

(100 inimesest, kes kandideerivad)

Mehed	86 %
sellest: 15–24 aastat	88
25–54 aastat	85
55-aastased ja vanemad	88
 Naised	 87 %
sellest: 15–24 aastat	88
25–54 aastat	89
55-aastased ja vanemad	85

Naised on sama soodsad kui mehed, olenemata olukorrast, kuidan omandanud oma seisukohtade väljendamiseks sotsiaalpoliitilised oskused (haridus, teave jne).

Tabel 66

Ühisturg: hea või halbsõltuvalt soost,soostja haridustasemest
(Üheskoos)

	Hea asi	Vale asi	Ei hea ega halb	Vastuseta
Üheskoos	59 %	9 %	23 %	9 %
Mehed	63	10	21	6
sellest: 15–24 aastat	57	8	29	6
25–54 aastat	64	11	20	5
55-aastased ja vanemad	66	9	18	7
Naised	55	8	25	12
sellest: 15–24 aastat	57	8	25	10
25–54 aastat	57	7	26	10
55-aastased ja vanemad	50	9	24	17
Haridustase:				
- väike	52	11	24	13
- keskmine	63	7	24	6
- kõrge	76	4	17	3

Riikidevahelised erinevused vastanduvad ühelt poolt kuuetele nn asutajariigile, kus kuus kuni seitse vastanut kümnest pooldavad ühisturgu, ja teiselt poolt kolmele uuele liikmesriigile. (vt tabel 67).

Mehedon kõikjal naistest soodsamad, eriti Iirimaa, Madalmaades ja Belgias. Vanusel on sõltuvalt riigist ja soost erinev roll: vanemad mehed on soodsamad, välja arvatud Belgias ja Luksemburgis; vanemad naised on vähem soodsad, välja arvatud Ühendkuningriigis ja Taanis.

Neid erinevusi võib mõnes riigis seletada haridustaseme mõjuga, mis on eriti oluline Belgias, Saksamaal, Ühendkuningriigis ja Madalmaades; Belgias on näiteks mõlemast soostnoored, eriti naised, turu jaoks palju soodsamad kui nende vanemad, tõenäoliselt seetõttu, et nad on haritumad ja paremini informeeritud. Aga teine mõju kipub määrama hoiakuid: rahvuskultuur ja, võib-olla, Euroopa Ühenduses omandatud kogemused.

On silmatorkav, et kuigi kahe soo hoiakute erinevus ja haridustasemest tulenev erinevus on keskmiselt samas suurusjärgus ühelt poolt kõigis kuues „asutavas” riigis ja teiselt poolt kolmes uues liikmesriigis, on vanuse mõjul erinev roll.

„S ix” rühmas on vanemad naised (55-aastased ja vanemad) oluliselt ebasoodsamad kui nooremad, samas kui vanemad mehed (välja arvatud Belgias ja Luksemburgis) on veidi ebasoodsamad. Vastupidi, „kolmest” on samas vanuserühmas olevad inimesed, eriti mehed, selgelt soodsamad kui nooremad. (vt tabel 68).

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Selgitav eeldus on see, et naiste soodsat suhtumist mõjutab „tavaliselt” haridustase, kui ühendusel on olnud riigis küllaltki pikk kogemus.

Tabel 67

Ühisturgu soosiv suhtumine vastavalt soole; äge ja haridustase

(Hea vastus, riikide kaupa)¹

		Mehed				Naised				Haridustase		
		Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Italia	(71 %)	76 %	69 %	78 %	75 %	67 %	71 %	67 %	63 %	68 %	76 %	79 %
Luksemburg	(65 %)	67	81	65	61	62	80	63	52	67	66	58
Prantsusmaa	(64 %)	70	57	73	73	59	62	59	54	55	69	73
Madalmaad	(64 %)	71	67	75	67	57	69	59	47	55	73	80
Belgia	(57 %)	64	74	64	55	51	73	51	39	41	63	82
Deutschland	(56 %)	59	59	56	64	54	56	56	50	50	59	81
Iirimaa	(50 %)	59	50	60	61	42	44	40	43	43	56	53
Ühendkuningriik	(47 %)	51	36	53	56	43	34	48	40	40	56	70
Danmark	(36 %)	40	24	44	39	34	19	35	39	32	44	40

1 Vastuses „Ühisturg on hea” on riigid järjestatud sageduste kahanevas järjekorras. Sulgudes esitatud protsendid vastavad iga riigi kõigile vastajatele.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Tabel 68

Erinevused „noorte“ ja „vanade inimeste“ suhtumises ühisturgu soo ja riigi järgi

	Mehed			Naised		
	-25	55+	Erinevus	-25	55+	Erinevus
Belgia	74 %	55 %	-19	73 %	39 %	-34
Deutschland	59	64	5	56	50	-6
Prantsusmaa	57	73	16	62	54	-8
Italia	69	75	6	71	63	-8
Luksemburg	81	61	-20	80	52	-28
Madalmaad	67	67	0	69	47	-22
Komplekt "Kuus"	64	69	5	64	53	-11
Danmark	24 %	39 %	15	19 %	39 %	20
Iirimaa	50	61	11	44	43	-4
Ühendkuningriik	36	56	20	34	40	6
Leheküljed kategoorias "Kolm"	36	55	19	34	40	6

2. Euroopa ühendamine

„Kas olete Euroopa ühendamise poolt, vastu või ükskõikne?”

Kümnest vastajast seitse (69%) on Euroopa ühendamise poolt (35%) või poolt (34%); Vaid 9 % vastanutest on ebasoodsad ja 22 % eristamatavõireageerimata.

Naised on oluliselt vähem soodsad kui mehed. Vanus on mõlema soo puhul erinev: 15–24-aastased mehed on vähem soodsad kui nende vanemad, samas kui üle 55-aastased naised on vähem soodsad.

Haridustase näib olevat kõige olulisem muutuja.

(vt tabel 69).

Tabel 69

Suhtumine Euroopa ühendamisse vastavalt soole, sooleja haridustasemele

(Üheskoos)

		Väga soodne	Üsna soodne	Ükskõikne	Üsna ebasoodne	Väga ebasoodne	Vastuseta
	Üheskoos	35 %	34 %	15 %	5 %	4 %	7 %
Mehed		43	32	12	4	4	5
selest:	15–24 aastat	32	36	17	6	3	6
	25–54 aastat	42	33	12	5	4	4
	55-aastased ja vanemad	51	27	10	4	4	4
Naised		28	36	19	5	3	9
selest:	15–24 aastat	29	36	21	5	2	7
	25–54 aastat	28	39	17	5	3	8
	55-aastased ja vanemad	28	30	21	5	4	12
Haridustase:							
	- väike	30	32	19	6	4	9
	- keskmine	38	37	13	4	3	5
	- kõrge	50	35	8	3	2	2

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Erinevused riikide vahel oniseigi suuremad kui eelmise küsimuse puhul: ühelt poolt toetab kuues nn asutajariigis avalikkus Euroopa ühendamist seitsme või kaheksa riigi võrra kümnest (76%); kolmes uues liikmesriigis on enamus saavutatud alles äsja (50 %). Tuleb siiski märkida, et Iirimaa punktisumma ületab Belgia punktisummat, mis on tingitud asjaolust, et nende inimeste arv, kes teatavad, et nad on erinevad või ei vasta, on Belgias poolteist korda suurem.

1° 100 vastanust

	Belgia	Iirimaa
	%	%
Väga soodne	23	23
Üsna soodne	32	34
Ükskõikne	28	22
Üsna ebasoodne	2	8
Väga ebasoodne	1	7
Ei vasta	14	6
Kokku	100	100

2° 100 inimesest, kes hääldavad.

	Belgia	Iirimaa
	%	%
Väga soodne	40	32
Üsna soodne	55	47
Üsna ebasoodne	3	33
Väga ebasoodne	2	10
Kokku	100	100

Mõnes riigis, välja arvatud Luksemburgis, on naised Euroopa ühendamisele vähem soodsad kui mehed. Erinevus on eriti märgatav Iirimaa, Itaalias ja Belgias; see on suuresti tingitud ükskõiksete või vastamata vastuste arvust, mis on naiste seas palju levinumad.

Ükskõiksete või vastamata jäetud vastuste osakaal riikide kaupa:

	Mehed	Naised	F/H suhe
Italia	11 %	28 %	2,5
Nederlaja	18	35	1,9
Iirimaa	18	35	1,9
Danmark	20	34	1,7
Prantsusmaa	13	22	1,7
Deutschland	15	24	1,6
Belgia	34	49	1,4
Ühendkuningriik	23	33	1,4
Luksemburg	18	17	0,9

Vanuse osas tehakse seda jällegi soost ja riigist sõltuvalt erinevalt, kuid samuti erinevalt sellest, mida meespool seoses ühisturгу käsitleva vastusega nägin (vt tabel 68).

Meeste seas kipuvad vanemad endiselt olema veidi soodsamad kui nooremad, kuid Belgia on endiselt erand. See suundumus on märgatavam uutes liikmesriikides. Nii väike erinevus suhtumise jaotumises ühisturu suhtes.

Naistest on kõige vanemad vähem soodsad kui kõige nooremad, eriti Belgias, aga ka Itaalias, Madalmaades ja Saksamaal. Ühendkuningriigis on eakad naised Euroopa ühendamisele palju soodsamad kui eakad naised, mis on veelgi märgatavam kui ühisturu puhul. Suundumus on sama, mida oleme näinud ühisturu puhul, kuid see on märgatavam, eriti Ühendkuningriigis.

Haridustasemel on tugev mõjuhariduselepeaaegu kõigisriikides, kuid eriti Belgias ja Ühendkuningriigis.

Lõppkokkuvõttes näib, et poliitilisem teema, nagu üksEuroopaesirinnasolevatest teemadest, onvanemate naiste seas suhteliselt vähem soositud (või täpsemalt vastatud suurema ükskõiksusega) riikides, kus need naised on vähem haritud ja vähem politiseeritud (Belgia), kuid kaasatud on ka muud muutujad, nagu see on Ühendkuningriigis, kus „i-Euroopaga seotud“ kampaaniad on tõenäoliselt tõhusamalt jõudnud noorimate naisteni, st kõige haritumate ja kõige paremini meelestatud naisteni, kallutades neid pigem hoidumise kui ausalt negatiivse suhtumise poole.

Tabelis 70 on riikide kaupa esitatud Euroopa ühendamiseks soodsate hoiakute jagunemine soo, vanuse ja haridustaseme järgi.

Tabelis 71 on riikide kaupa esitatud kahe äärmusliku vanuserühma ja mõlema soo puhul positiivse suhtumise sageduse erinevus.

Tabelis 72 on esitatud Belgia ja Ühendkuningriigi täielikud tulemused soo ja vanuse kaupa, et näidata kahes riigis, kus positiivsete hoiakute keskmine punktisumma on ligikaudu sama (vastavalt 52 % ja 50 %), suuri erinevusi, mis esinevad eelkõige naiste seas, sõltuvalt sellest, kas nad on „võimelised“ ühes või teises suunas hääldama või mitte.

Tabel 70

Suhtumine Euroopa ühendamisse vastavalt soole, sooleja haridustasemele

(Vastused „väga soodsad“ või „pigem soodsad“, töötasude kaupa)¹

		Mehed				Naised				Haridustase		
		Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Luksemburg	(80 %)	80 %	85 %	78 %	82 %	81 %	84 %	81 %	72 %	79 %	79 %	81 %
Prantsusmaa	(77 %)	82	76	82	85	74	70	74	75	68	83	87
Deutschland	(77 %)	82	75	79	90	73	77	79	63	72	82	87
Italia	(77 %)	85	83	87	84	69	83	67	60	71	86	89
Madalmaad	(65 %)	72	65	77	67	59	67	62	48	56	77	80
Belgia	(52 %)	63	69	66	55	48	63	53	32	39	60	84
Kuuldemäng "Kuus"	(76 %)	81	78	81	84	70	76	72	62	69	81	87
Iirimaa	(57 %)	66	51	66	74	46	45	54	47	51	62	63
Ühendkuningriik	(50 %)	55	40	55	61	46	32	51	46	44	59	74
Danmark	(41 %)	43	31	47	43	41	36	43	39	37	52	46
"Kolm"	(50 %)	54	40	55	61	46	33	50	46	44	59	68

1 Riigid on reastatud „väga soodsa“ või „pigem soodsa“ vastuse sageduse järgi kahanevas järjekorras. Sulgudes esitatud protsendid vastavad iga riigi kõigile vastajatele.

Tabel 71

Erinevused „noorte“ ja „vanade“ suhtumises Euroopa ühendamisse vastavalt soole ja riigile
(Vastus „väga soodne“ või „pigem soodne“)

	Mehed			Naised		
	-25	55+	Erinevus	-25	55+	Erinevus
Belgia	69 %	55 %	-14	63 %	32 %	-31
Deutschland	75	90	15	77	63	-14
Prantsusmaa	76	85	9	70	75	5
Itaalia	83	84	1	83	60	-23
Luksemburg	85	82	-3	84	72	-12
Madalmaad	65	67	2	67	48	-19
Komplekt "Kuus"	78	84	6	76	62	-14
Danmark	31 %	43 %	12	36 %	39 %	3
Iirimaa	51	74	23	45	47	2
Ühendkuningriik	40	61	21	32	46	14
Leheküljed kategoorias "Kolm"	40	61	21	33	46	13

Tabel 72

Erinevused ElgicalSaksamaa ja Ühendkuningriigi suhtumises Euroopa ühendamisesse soo ja soo alusel

	Belgia (52%)						Ühendkuningriik (50%)					
	Mehed			Naised			Mehed			Naised		
	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %
	1° 100 vastanust											
Väga soodne	32	25	30	23	18	16	13	33	42	15	26	24
Üsna soodne	37	41	25	40	35	16	27	22	19	17	25	22
Ükskõikne	23	22	23	25	27	44	27	17	11	33	17	20
Üsna ebasoodne	2	1	4	1	3	1	12	12	8	12	11	12
Väga ebasoodne	.	1	3	1	1	1	12	11	14	8	9	11
Vastuseeta	6	10	15	10	16	22	9	5	6	15	12	1
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	2° 100-st end häädavast inimesest											
Väga soodne	45	37	48	35	32	47	20	42	50	29	37	35
Üsna soodne	52	60	40	62	61	47	42	28	23	33	35	32
Üsna ebasoodne	3		7		5	3	19	16	10	23	15	17
Väga ebasoodne	.	3		3								
Väga ebasoodne	.		5		2	3	19	14	17	15	13	16
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

3. Euroopa Ühendus ja naiste staatuse muutumine

„Kas Teie arvates võib Euroopa Ühenduse (ühisturg) areng avaldada naiste staatuse arengule head, halba või üldse mitte mingit mõju?”

Vaid 34% kogu ühenduseinimestest leiab, et ühenduse areng võib avaldada „head mõju” naiste staatuse arengule; 4% onoma halvimaja 62% ei näe seost kahe teema vahel.

Meeste ja naiste vastustes on vähe erinevusi, välja arvatud see, et naised, eriti eakad naised, jätavad oma seisukohad märkimisväärselt suurema tõenäosusega väljendamata.

Haridustase mõjutab vastamata jätmist jasuunab selle positiivsetele vastustele, stasjaolule, et vastus, mis sõnaselgelt kajastab õppeainetevaheliste suhete mittetajumist („ei mõjuta üldse”), on kolme haridustaseme puhul niikonstantne, et see näitab meile, et see on kõige levinum suhtumine.

Vt tabel 73.

Vanuse mõju meeste seas on üsna madal. Kahel maagil, kes oma suhte –EuroopaÜhenduse ja naiste staatuse – üle kokku pörkavad, on erinevad tagajärjed: vanemad mehed ootavadsagedamini soodsat mõju Ühendkuningriigis ja Iirimaa ning Luksemburgis; Seei ole aga nii Belgias, kus, nagu eespool nägime, on eakate seas väga suur ükskõiksus.

Tabel 73

Euroopa Ühenduse arengu eeldatav mõju muutustele naiste seisundis vastavalt soole,sooleja haridustasemele

(Üheskoos)

		Hea mõju	Halb mõju	Mõju puudub	Vastuseta
Üheskoos		34 %	4 %	37 %	25 %
Mehed		37	6	37	20
sellest:	15–24 aastat	35	5	39	21
	25–54 aastat	37	6	40	17
	55-aastased ja vanemad	38	5	32	25
Naised		32	3	36	29
sellest:	15–24 aastat	34	3	39	24
	25–54 aastat	35	3	35	27
	55-aastased ja vanemad	24	3	36	37
Haridustase:					
	- väike	30	5	36	29
	- keskmine	36	4	38	22
	- kõrge	46	3	36	15

Esimesed olid minu pooldavad vastused, neile järgnesid Iirimaa ja Prantsusmaa. Saksamaa, Taani ja Ühendkuningriik on lootelulõpus e. Seenäitab, et need, kes omistavad suurt tähtsust naiste staatuse probleemile, ootavad tõenäolisemalt mõju ühenduse arengule.¹ Veelgi enam, Taanis ja Ühendkuningriigis kirjeldab seda negatiivselt suurem osa neist, kes ootavad mõju, kui teistes riikides.

Vt tabel 74.

Naiste seas on vanus silmapaistvam, välja arvatud Taanis ja Ühendkuningriigis, ning vanemate naiste vastused enamikus riikides peegeldavad vähem tähelepanu naiste staatuse probleemile ja vähem huvi Euroopa Ühenduse vastu.

Juhend jon peaaegu kõikjal madalalt tasemelt kõrgele liikudes vastamata jätmise järsu vähenemise suunas, kuid mõjutab ebakindluse (või ükskõiksuse) reaktsiooni palju vähem: isegi mõnes riigis (Luksemburg, Belgia, Prantsusmaa, Madalmaad, Ühendkuningriik) kalduks see seda suurendama, mis näitab, kui nõrk on tajutav suhe Euroopa Ühenduse ja naiste staatuse probleemi vahel. Hariduse mõju mõõdukale suhtumisele on siiski üldiselt positiivne, eriti Iirimaa ja Belgias.

Vt tabel 75.

1 Vt tabel 1, lk 9

Tabel 74

Euroopa Ühenduse arengu eeldatav mõju naiste staatuse arengule

(Maksab s)

	Oodake mõju		Ära oota mingit mõju	Vastuseta
	soodne	ebasoodne		
Italia	54 %	2 %	20 %	24 %
Iirimaa	51	6	30	13
Prantsusmaa	41	2	31	26
Belgia	34	2	22	42
Luksemburg	34	6	28	32
Madalmaad	31	4	27	38
Deutschland	26	4	51	19
Danmark	21	9	36	34
Ühendkuningriik	19	9	47	25

Tabel 75

Euroopa Ühenduse arengu soodne mõju muutustele naisteseisundisvastavalt soole, sooleja haridustasemele (Hea mõju riigiti) ¹

		Mehed				Naised				Haridustase		
		Kokku	-25	25/54	55+	Kokku	-25	25/54	55+	Väike	Väide	Kõrge
Italia	(54 %)	58 %	53 %	62 %	56 %	49 %	56 %	52 %	35 %	48 %	63 %	66 %
Iirimaa	(51 %)	52	43	55	55	49	56	50	43	39	57	68
Prantsusmaa	(41 %)	41	40	39	45	40	39	44	33	35	46	43
Belgia	(34 %)	38	47	39	32	30	43	32	19	24	38	49
Luksemburg	(34 %)	30	11	33	36	36	32	44	26	33	39	28
Madalmaad	(31 %)	36	27	41	32	26	28	29	18	25	38	41
Deutschland	(26 %)	28	23	27	30	25	22	30	20	24	28	34
Danmark	(21 %)	23	21	22	21	20	16	23	20	17	29	25
Ühendkuningriik	(19 %)	22	12	21	27	17	18	17	17	18	20	28

¹ Riigid on reastatud „hea mõju“ vastuse järgi kahanevas järjekorras.

II osa

Selgitav essee suhtumise kujunemise kohta naiste seisundisse

I Sissejuhatus metoodikasse

Esimese osa lugemine näitas uuritud probleemi keerukust: meeste ja naiste hoiakud, mis tulenevad nii vastajate individuaalsetest omadustest (sugu, vanus, haridus jne) kui ka selle ühiskonna omadest, kuhu nad kuuluvad, on mõnikord sarnased ja mõnikord erinevad; need tegurid on omavahel seotud; vastused ühele küsimusele on ise statistiliselt seotud vastustega teisele jne.

Püüdes selgitada, kuidas need hoiakud kujunevad, st vähendada kogutud andmete keerukust võimalikult lihtsa tõlgendamiseni, mis on vajalik teadusuuringute tee, on tehtud mitu analüüsi:

- klastrianalüüs (t y p ologique), mille eesmärk on liigitada kõik 9500 uuritavat isendit, keda iseloomustab hulk muutujaid (antud vastused ja igaühele teadaolevad tunnused), piiratud arvu rühmadesse (või „liikidesse“), nii et need isendid oleksid igas rühmas võimalikult sarnased ja liigid üksteisest võimalikult erinevad;
- faktoranalüüs iga riigi tasandil meie teemaga otseselt seotud küsimustele antud vastustepõhjal, et teha kindlaks, kas ja mil määral on nende kahe kuni kahe vastuse vahelised korrelatsioonid tõenäoliselt seletatavad väikese arvu faktoritega;

Analüüs kannab nimetust „multiple Classification Analysis”, mis võimaldab mõõta rea muutujate (sugu, vanus, haridus, sissetulek jne) selgitavat väärtustja iga muutuja kindlaksmääratud teguri suhtelist kaalu teiste muutujate suhtes, võttes arvesse nende vahelisi seoseid.

Kõik need meetodid võimaldavad meil tuletada hüpoteese ja võib-olla järeldusi kogutud andmete massist.

Alustame tüpoloogilise analüüsiga.

II Üldsuse suhtumise tüpoloogiline analüüs naiste seisundisse ¹

See analüüs seisnes järgmiste küsimuste vastuste kombineeritud käsitlemises:

- naiste staatuse probleemile omistatud tähtsus,
 - otsus muutuste kiiruse kohta,
- võimalused, et naistel võrreldes meestega õnnestub oma elus, ebasoodsatele asjaoludele või diskrimineerimisele vastavad valdkonnad, poliitika kuvand (inimküsimused)
- usaldus mehe või naise kui parlamendi poliitilise esindaja vastu.

Nendele küsimustele antud vastuste käsitlemise tulemusesitati seejärel otsustele, mis tehti kahe soo rollide vaheliste erinevuste leevendamise kohta; naiste kohta, kes nõuavad erinevuste leevendamist, naiste rolli kohta poliitikas ja vastajate individuaalsete omaduste kohta.

See analüüs näitab järjestikuste vähendamiste abil heterogeensuse astmeid seitsmes rühmas, mida võib omakorda vähendada viie põhiliigini, mis „selgitavad“ 30,4% kuues aktiivses muutujas sisalduvast teabest:

tüüp: muutuste aktivistid

See rühm esindab 34 % kõigist vastajatest ning koosneb 45 % meestest ja 55 % naistest.

1 Héléne RIFFAULTi juhitud analüüs.

Need „sõjaväelased“ usuvad, et naiste koht ühiskonnas on oluline küsimus, et enamik naisi soovib muutusi ja enamik mehi mitte, et naistel on õigus nõuda erinevuste leevendamist, et muutused ei toimuks piisavalt kiiresti. Nadon absoluutselt vastu sellele, et poliitika oleks meeste asi, ja usuvad, et meeste ja naiste rollid peaksid poliitikas olema samad. Lisaks usaldavad nad naist sama palju kui meest kui esindajat parlamendis.

Selle tüübi raames võib eristada kahte alarühma:

- üks (IA), mis moodustab 14 % kogu tööjõust, kusjuures 43 % on mehed ja 57 % naised, usub, et naised saavutavad praegu oma elus edu sama suure tõenäosusega kui mehed;
- teine (IB), kus töötab 20 % kogu tööjõust (46 % mehi ja 54 % naisi), on seisukohal, et naised on vähem tõenäolised; see rühm on väga hõivatud kõrge haridustasemega ja linnapiirkondadesse kuuluvate inimestega.

Need kaks muutuste eest võitlevate aktivistide rühma on poliitilistest aruteludest kõige rohkem huvitatud; nende rahulolu materialistlike küsimustega (eluase, sissetulek, elatustase, töö jne) ei ole keskmisest väga erinev, kuid nad on ühiskonna vormi jademokraatiatoimimist käsitlevate küsimustega vähem rahul kui vastanute keskmine.

Lühidalt öeldes on nad tõepoolest „muutuste aktivistid“ laiemas tähenduses, mis hõlmab küll, kuid läheb palju kaugemale sellest, mida tavaliselt nimetatakse „feministideks“. See on arvult suurim ja väidetavalt mõjukas rühm; See koosneb veidi rohkem naisi kui mehed.

tüüp: Muutuste vastased

Kahtlustatakse, et seda teist rühma iseloomustatakse täpselt vastupidiselt. See moodustab 18 % kogu tööjõust, kusjuures naisi on peaaegu sama palju kui mehi (53 % mehi ja 47 % naisi).

Need „vastaspooled“ leiavad, et probleem ei ole oluline ja et naistel on sama palju võimalusi kui meestel. Nende jaoks tahavad naised muutuda ja nad eksivad; enamik mehi on muutuste vastu; Muutused toimuvad praegu liiga kiiresti.

Selle rühma jaoks peaks poliitika olema rohkem meeste kohta; Ja kui naised tahavad midagi ette võtta, oleks parem, kui see oleks teistsuguses rollis. Igal juhul ei ole küsimus hääletamises kellegi teise poolt kui mees.

Need, kes moodustavad selle vastaste rühma, on keskmisest vanemad; nende haridustase on madalam ja neil on vähe huvi poliitika vastu.

tüüp: Mõõdukad

See on kahe esimese rühma vahepealne rühm: 18% kogu tööjõust, kellest 48% on mehed ja 52% naised.

Need „moderaadid“ on mõneks muutuseks, kuid neil on ebaselge i dies ja nad ei ole väga politiseeritud „või i, see on suur probleem“, „jah, enamik naisi soovib muutusi ja neil on õigus“. Aga mehed enamasti ei taha muutust. Poliitika ei ole liiga palju naiste ärija kui nad tahavad selles rolli mängida, peab see igal juhul olema meeste rollist erinev.

Asjaolu, et see „moderaatide“ rühm on laias avalikkuses sama tähtis kui „vastaspooled“ (18%), näitab selgelt, millist rolli võib see mängida õigusaktide ja moraali arengus, sõltuvalt sellest, kas see kaldub

ühele või teiselepoole. "Sõjaväelased" peaksid ilmselt vältima tema löömist, kui nad tahavad võita oma eesmärgi nimel suurema osa avalikkusest.

liik: Kohandatud

See on üsna traditsionalistlik rühm, mis on hästi kohanenud praeguse olukorraga, mis, nagu me nägime, on ka riigiti erinev. Mina esindan 21% kogu tööjõust. Selle liikmete jaoks ei ole naiste probleem märkimisväärne ja naised ei ole vähem tõenäoliselt oma elus edukad. Nende rahulolu skoor on keskmisest oluliselt kõrgem üldise rahulolupoolestelu, materialistlike asjade, ühiskonna ja demokraatia toimimisega. Sagedamini kui teised ütlevad, et nad on „tõeliselt õnnelikud“.

Selles rühmas võib eristada kahte alamrühma, mille nüansid on järgmised:

- mõnede (IVA) puhul, mis moodustab 11% kogu tööjõust, 55% meestest ja 45% naistest, ei tundu probleemi olevat, sest praegu nõustuvad kõik, nii mehed kui naised, vähendama erinevusi rollide vahel, ja nii see on;
- teiste jaoks (IVB), 10 % tööjõust, 45 % mehed ja 55 % naised, oleks see pigem vale probleem: tuleb säilitada teatav naiselikkus; enamik naisi ei soovi muutusi ja kindlasti mitte enamik mehi; lisaks sellele eksivad naised, kes soovivad sel viisil ühiskonda muuta; kuid selle alarühma puhul, kui naised tahavad poliitikas osaleda, peab see olema sama roll, mida mängiks mees.

Seda tüüpi rahulolevad ja – erinevatel põhjustel – probleemivabad kohandused käesolevas asjas huvipakkuv küsimuses on eriti levinud Taanis, Ühendkuningriigis ja Madalmaades.

liik: üldine ja saastat arvamust

Jääkrühma kohta, mis moodustab veidi üle 8 % kogu tööjõust, on vähe öelda, välja arvatud see, et see on kõige „naissoost“ rühm (57 % naisi ja 43 % mehi), vanim, kõige vähem haritud rühm, kus on kõige suurem mitteaktiivsete inimeste osakaal.

Tabelis 76 on kokkuvõtlikult esitatud vastajate peamised isikuomadused kõigi viie töödeldava andmeliigi puhul. See näitab selgelt iga tüübi sotsioloogilist profiili:

- vähe erinevusi kahe soo vahel,
- üldsete ja vastaste kõrgem vanus jamaalam haridustase,
- vähe erinevusi linnade ja maapiirkondade vahel.

Tabel 76

Viis suhtumise liiki vastavalt vastajate omadustele
(Üheskoos)¹

	I tüüpi "muutuste aktivistid" (33,7%)		II tüüpi "Opponents" (18,2%)	III tüüpi "mõõdukad" (18,3%)	IV tüüp "kohandatud" (20,9%)		V tüüp: ükskõikne ja arvamusetu (8,5%)
	Tehisintel lekt (13,4 %)	IB (20,3 %)			IVA (10,2%)	IVB (10,7%)	
Mehed	43 %	46 %	53 %	48 %	55 %	45 %	43 %
Naised	57	54	47	52	45	55	57
Vanus:							
- 15 kuni 24 aastat	22	25	12	16	19	16	10
- 25 kuni 54 aastat	54	56	26	54	52	55	41
55-aastased ja vanemad	24	19	42	30	29	29	49
Juhend:							
- väike	52	39	65	53	56	50	70
- keskmine	31	36	25	33	29	30	21
- kõrge	17	25	10	14	15	20	9
Asukoht:							
küla	38	34	42	41	41	37	42
- väikelinn	34	33	31	31	33	34	31
Suur linn	27	31	27	27	25	28	25
Tegevus:							
- varad	50	55	46	52	56	50	35
- mitteaktiivne	50	45	54	48	44	50	65
Avalikteenistu s:							
abielus	65	65	67	67	70	70	61
lesknaised	7	5	12	8	7	8	17
- vallalised	23	26	18	22	20	18	18
muud	4	4	3	3	3	4	3

1 Iga veeru pea all sulgudes esitatud protsendid vastavad tüübi kaalule koguproovis. Mõned kogusummad võivad olla alla 100 %, sest vastamata jätmist ei arvestata.

Veelgi huvitavam on kõigi viie liigi alla kuuluvate isikutejaotus riikide kaupa. (Tabel 77).

Muutuste eest võitlejaid on eriti palju Iirimaa (46%), Itaalias (39%) ja Prantsusmaal (38%).“

Vastajaid on Taanis väga vähe (10%) ja teistes riikides on nende osakaal 16–23 %.

„Moderaadid“ moodustavad võib-olla „sõjaväelaste“ reservi Prantsusmaal ja Luksemburgis.

Kohandatud ja ükskõikseid on rohkem kui mujal Taanis, Madalmaades ja Suurbritannias.

Belgias ja Saksamaal ei paista „moderaatide“ ja „vastaspoolte“ vahel veel midagi olevat.

Lõpuks on tabelis 78 iga liigi kohta esitatud protsendid või hinded, mis vastavad mõnele küsimusele, mille tähtsust näidatakse järgnevates analüüsides. Pelk pilk naiste olukorrale näitab, kuidas „muutuste aktivistid“ ja „kohandatud isikud“ on meie ühiskonnas üksteise vastu.

Teises osas selgitatakse seda punkti eelkõige muude analüüsimeetodite abil.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Tcanaunr 77

Viis suhtumise liiki riigi kohta

(100 vastajast igas riigis)

	I tüübi "muutuste aktivistid" (33,7%)		II tüübi "vastaspooled" (18,2%)	III tüübi „moderaadid” (18,3%)	IV tüüp "kohandatud" (20,9%)		V tüüp: ükskõikne ja arvamusetu (8,5%)
	Tehisintellekt (13,4 %)	IB (20,3 %)			IVA (10,2%)	IVB (10,7%)	
Belgia	13 %	15 %	21 %	24 %	10 %	6 %	11 %
Danmark	13	21	10	7	14	21	14
Deutschland	14	19	23	24	9	7	4
Prantsusmaa	17	21	16	27	7	8	4
Iirimaa	16	30	16	19	7	8	4
Italia	21	18	22	20	8	7	4
Luksemburg	10	18	18	27	11	7	9
Madalmaad	8	20	18	12	16	12	14
Suurbritannia	10	20	19	9	12	17	13
(Põhja-Iirimaa)	(11)	(24)	(18)	(13)	(17)	(11)	(6)

Tabel 78

Mõned iseloomulikud reaktsioonid, mis vastavad viiele suhtumise tüübile

(Üheskoos)¹

	I tüübi "muutuste aktivistid" (33,7%)		II tüübi "vastaspooled" (18,2%)	III tüübi „moderaadid” (18,3%)	IV tüübi "kohandatud" (20,9%)		V tüüp: ükskõikne ja arvamusetu (8,5%)
	Tehisintellekt (13,4 %)	IB (20,3 %)			IVA (10,2%)	IVB (10,7%)	
Naiste staatuse probleemi tähtsus	7,09	7,14	4,09	6,66	3,86	3,76	3,69
Naised on vähem tõenäolised	4 %	98 %	18 %	47 %	5 %	18 %	10 %
Muutused ei toimu piisavalt kiiresti	52 %	53 %	7 %	26 %	4 %	7 %	6 %
Poliitika ei peaks olema rohkem meestest	85 %	90 %	17 %	15 %	44 %	46 %	25 %
Rahulolu hinne:							
Elu, mida me juhime	7,38	7,43	7,27	7,34	7,76	7,83	7,37
- ettevõtte vorm	5,27	5,04	5,43	5,65	5,9	5,45	5,75
Demokraatia toimimine	4,9	4,78	5,08	5,34	5,65	5,19	5,41
Nad ütlevad: "Tõesti õnnelik"	22 %	22 %	20 %	20 %	30 %	30 %	21 %

1 Riiklike valimite kaalumata kogum.

III Faktoranalüüs ja vastuste mitme kriteeriumi analüüs ¹

Selleks et saada ülevaade iga vastaja vastustest 22 küsimusele naiste staatuse kohta, tehti iga riigi kohta eraldi faktoranalüüs. ²

Tulemuste uurimine näitas, et riikide reageerimismudelid on silmatorkavalt sarnased. Igasriigi majanduses on kolm hoiakute rühma. Rühmad ("klastrid") kajastavad asjaolu, et inimestel, kes vastavad konkreetsele küsimusele ühesvõi teises tähenduses, on suur tõenäosus anda sama rühma kõigile teistele küsimustele sarnane vastus ja vastupidi.

Võttes arvesse suhtumise sarnasust üheksas riigis, esitatakse analüüs kogu ühenduse kohta.

1 Selles peatükis võetakse suures osas üle professorite Margareti ja Ronald INGLEHARTi (Michigani ülikool) analüüsid.

2 Siin kasutatakse „varimax rotation” tehnikat.

Naiste olukord Euroopa Ühenduses: kolm asendi konfiguratsiooni
(Riiklike valimite faktoranalüüs)

Valitsev tegur

I. Diskrimineerimise tajumine:

Kas ütleksite, et naiste praegune olukord teie ümber on meestega võrreldes pigem parem (...) kui...?

... edutamise võimalused	0,71
...palk	0,67
Võimalus leida tööd	0,66
...töökindlus	0,65
... kutseõpe	0,63
Võimalus õppida	0,53
...töötingimused	0,52

Kas naised on sama tõenäolised kui mehed, et saavutada edu oma elus? 0,64

II. Naiste rolliga seotud ühiskondlike muutuste toetamine või nende vastu võitlemine

Kas naised peaksid poliitikas mängima sama rolli kui mehed? 0,71

– „Kas olete nõus, et poliitika peaks olema rohkem meeste asi(...)?” 0,68

Kas asjad (...)muutuvad liiga kiiresti, mitte piisavalt kiiresti või lihtsalt õigesti? 0,54

„Kas te peate normaalseks või mitte normaalseks, et naine läheb õhtul ilma oma abikaasata välja, et koosolekul osaleda?” 0,51

Kas asjad muutuvad õiges või vales suunas? 0,45

Kas teie arvates on naistel probleem või mitte? Kui oluline see probleem on? 0,42

„Kas teie arvates on normaalne või mitte, et naine julgustab oma abikaasat töökohta vahetama, sest talle pakutakse paremat olukorda teises piirkonnas?” 0,34

„Kas teie arvates on normaalne, et vanemad otsustavad maksta oma tütrele hariduse eest, kui tal läheb koolis paremini kui poisil?” 0,33

III. Rahulolu või rahulolematuse

„Kui rahul olete ühiskonna vormiga, milles me elame?” 0,67

„Kas olete üldiselt väga rahul (...) eluga, mida praegu juhite?” 0,65

Kas asjad muutuvad õiges või vales suunas? 0,44

„Kas Teie arvates võib Euroopa Ühenduse (...) areng avaldada head mõju (...) naiste staatuse arengule?” 0,43

Esimene kolmest rühmast väljendab seda, mil määral peetakse naisi eksisteerivaks või vähem tõenäoliseks kui mehi. Ma peegeldan mõnede kalduvust arvata, et naistel on võrdsed võimalused igas loetletud valdkonnas, samas kui teised usuvad järjekindlalt, et need on vähem tõenäolised.

Selles vastuste kogumis on kõige rohkem kaalu „edendusvõimalustel”. See näib olevat naiste ja meeste võrdsete võimaluste tajumise kõige tundlikum näitaja.

Suhteliselt head näitajad on ka "palk" ja "võimalus tööd leida". Ülejäänud kaks teemat - "võimalus õppida" ja "töötingimused" - kipuvad olema teistega vähem seotud. Tõepoolest on võimalik, et keegi usub, et naistel on töötingimuste või hariduse osas samad võimalused kui meestel, kuid on arvamusel, et üldiselt on naised vähem tõenäolised kui mehed.

Teine rühm väljendab soodsat või ebasoodsat suhtumist naiste staatusega seotud sotsiaalsetesse muutustesse. See mõõde hõlmab suurt hulka muutusi, kuid on huvitav märkida, et üks meie kõige tundlikumaid näitajaid puudutab naiste poliitilist rolli.

Kolmas rühm väljendas rahulolu või rahulolematust ühiskonna vormi ja eluviisiga seoses naiste staatusegaja sellega seotud muutustega ühiskonnas. See mõõde väljendab ka teatavat optimismi või pessimismi suhtumist sotsiaalsetesse muutustesse.

See faktorialalüüs võimaldab meil võtta uuest vaatenurgast kõik varem esimesel lugemisel uuritud tulemused.

1. Sotsiaalsete muutuste poolt või vastu

Koostada võib naiste rolliga seotud ühiskondlike muutuste toetamise või neile vastuseisu indeksi, mis ühendab vastused kahele kõige olulisemale küsimusele: Kas asjad muutuvad liiga kiiresti? ja „Kas olete nõus, et poliitika peaks olema rohkem seotud meestega?”¹

Seda indeksit saab kasutada sõltuva muutujana mitme kriteeriumiga analüüsides, mille käigus mõõdetakse seost konkreetsete identifitseerimismuutujatega (sugu, vanus, haridus, sissetulek jne), võttes arvesse nende muutujate omavahelisi seoseid: nt sugu ja vanus, sugu, vanus ja sissetulek jne.²

Tabel ci- näitab kümne identifitseerimismuutuja suhtelist tähtsust igas ühenduse riigis uuritud mõõtme selgituses.

1 Need kaks kirjet kuuluvad nende kolme hulka, mis on mõõdetava mõõtme puhul domineerivad tegurid (teine rühm). Punkti „sama roll poliitikas“ ei valitud kahel põhjusel: esiteks tuli see küsimustikus kohe pärast punkti „inimküsimuste poliitika“ ja oli põhjust karta saastumise mõju; teiseks on see mitmetähenduslik, sest nii kangekaelne traditsionalist kui ka naiste „vabastamise“ tahtlik toetaja võivad erinevatel põhjustel tunda, et naistel ja meestel peaks poliitikas olema erinev roll.

2 Kasutatav süsteem on mitme klassifikatsiooni analüüs (MCA).

Tabel 80

Toetusnaiste staatusega seotud ühiskondlikele muutustele Euroopa Ühenduse riikides vastavalt kümnele identifitseerimismuutujale

(Järjestusvahemik vastavalt iga ennustaja selgitatud dispersioonile, võttes arvesse teiste ennustajate mõju)

	Taani 4.27 (x)	Iirimaa 4.24	Ühendku ningriik 4.16	Prantsu smaa 4.12	Saksamaa 3.88	Itaalia 3,78	Madalmaad 3,76	Belgia 3,48	Luksemburg 3.42
1. Vastaja vanus	1	3	2	1	7	7	2	1	4
2. Poole eelistamine	2	7	3	3	1	1	3	4	5
3. Pere sissetulek	3	2	1	2	5	3	4	7	2
4. Piirkond	10	1	10	6	6	5	1	2	1
5. Isikute arv leibkonnas	4	6	5	4	4	2	5	8	6
6. Haridustase	7	8	4	5	9	4	7	3	8
7. Elukoht linnas/riigis	6	5	6	8	2	8	8	5	7
8. Vastaja sugu	5	4	8	9	3	10	10	10	9
9. Leibkonnapea amet	9	9	7	7	8	6	6	6	3
10. Perekonnaseis	8	10	9	10	10	9	9	9	10

x) Iga riigi nime all olev arv näitab toetusindeksi keskmist punktisummat: maksimaalselt 6, minimaalselt 1, keskpunkt 3,5.

Kõikjal on kõige tugevamad prognoosijad naiste ümberkujundusliikumise toetamiseks vanus, erakonna eelistamine, perekonna sissetulek ja piirkond, kus intervjueritav elab. Kõik need muutujad näitavad enamikus riikides märkimisväärset seost iga vastaja suhtumisega. Enamikul ülejäänud kuuest muutujast on vaid väike või statistiliselt ebaoluline mõju.

Vaatame neidükshaaval.

1) *Vanus*

Nagu eespool mainitud, tajutakse naiste staatust ja rolli muutuvana. Viimastel aastatel ei ole see nii olnud. Kõigis ühenduse riikides sündisid teatavatesse vanuserühmadesse kuuluvad inimesed enne, kui naisteleanti teatavad kodakondsuse põhiatribuudid, näiteks õigus hääletada. Võib eeldada, et inimesed, kelle arusaamad ja hoiakud kujunesid ajal, mil naiste roll oli veel kitsalt piiratud, peavad selliseid piiranguid võrreldes kaugematerühmadega suhteliselt loomulikuks ja talutavaks.

Andmed kinnitavad seda eeldust. Noored pooldavad muutusi sagedamini kui eakad. Kas see on tingitud muutuvatest ajaloolistest tingimustest või midagi, mis on omane jeunesse'ile? Andmed näitavad, et esimene hüpotees on õige. Suhtemuutuse ulatus oli naiste seas palju suurem kui meeste seas.

Kahest näitajana valitud küsimusest esimese puhul on erinevus 12 punkti meeste ja 21 punkti naiste seas äärmuslike vanuserühmade puhul.

Teise küsimuse puhul on erinevused vastavalt 15 ja 28 punkti.

Üle 65-aastaste vanuserühmas on naised mõlemale küsimusele vastates veidi konservatiivsemad kui mehed. Paastumise rühmason suhtumine muutustesse palju sagedasem.

See struktuur selgitab, miks soolised erinevused on nii väikesed, kui võrrelda naisi ja mehi olenemata vanusest: vanemate naiste suhteline "konservatism", mis viib keskmise arvutusen vanemate naiste vastupidise suundumusega, vähendab erinevusi.

Vanuse ja soo vastastikmõju tulebseostada üksnes elutsükli mõjuga; tundub usutavam järeldada, et mõlema soo rollide kontseptsioonides on toimunud märkimisväärsed muutused, millel on olnud eriti tugev mõju kõige enam mõjutatud rühmale: naised.

(vt tabel 81)

Tabel 81

Suhtumine ühiskondlikesse muutustesse seoses naiste staatusega vastavaltsoole
(Ühendusetulemused, välja arvatud vastamata jätmised)

1. arvestades, et naiste koht ühiskonnas ei muutu piisavalt kiiresti:

Vanus	Mehed	Naised
15–24-aastased	33 %	40 %
25–34	33	38
35–44	27	32
45–54	25	27
55–64	22	26
65-aastased ja vanemad	21	19
Erinevus äärmuslike gruppide vahel	-12	-21

2. ei nõustu väitega, et „poliitika peab olema rohkem meeste asi”:

Vanus	Mehed	Naised
15–24-aastased	33 %	40 %
25–34	33	38
35–44	27	32
45–54	25	27
55–64	22	26
65-aastased ja vanemad	21	19
Erinevus äärmuslike gruppide vahel	-15	-28

Iga riigi suhtumise ja vanuse vahelise suhte analüüsist võib tuletada veel ühe argumendi, mis toetab seda järeldust põlvkonna mõju kohta.

Erinevates riikides anti naistele õigus hääletada väga erinevatel kuupäevadel. Seetõttu võib riigid lühidalt jagada kahte rühma: need, kus naised said õiguse hääletada varakult, st enne või vahetult pärast Esimest maailmasõda, ja need, kus õigus saadi hilja, põlvkonnapikkuse viivitusega, st pärast Teise maailmasõja lõppu. Saksamaa on vahepealne juhtum, kuna naised said seal hääleõiguse suhteliselt varakult, kuid see õigus, nagu kõik poliitilised vabadused, peatati natsismi ajal.

Kuigi noorte ja eakate hoiakute erinevusi mõjutavad ajaloolised muutused, võib eeldada suhteliselt pikaajalisi erinevusi vanuserühmade vahel riikides, kus hääleõigus anti varem, ja suhteliselt hiljutisi erinevusi riikides, kus hääleõigus anti hiljuti.

Seda eeldust kinnitab: kõigis viies „varases” riigis on suurimerinevus teise ja kolmanda vanuserühma vahel; kõigis kolmes „hiljuti saabunud” riigis täheldatakse seda esimese ja teise vanuserühma vahel; Saksamaa on selgelt seotud teise riikide rühmaga. Nooremate ja vanemate inimeste erinevad vastused peegeldavad tõenäoliselt ajaloolisi mõjusid, mida üksteist teismelistena kogesid.

Tabel 82

Ei nõustu seisukohaga, et „poliitika peaks olema rohkem meeste asi”, sõltuvalt olukorrastjariigist¹

Vanuserühmad			Ajastus, mil naistele anti valimisõigus							
Vanus 1975. aastal	Keskmine vanus	18 aastat ²	lidsed (1915-1919)				Endine katkestuseg a	Viimased aastad (1944- 1949)		
			Dan.	Ned.	G.B.	lirimaa	Deutsch.	Fr.	See on kõik.	Belg.
15-39	27	1966	85 %	65 %	75 %	75 %	61 %	77 %	73 %	57 %
40-65	52	1941	82	57	73	69	45	60	57	42
66-96	72	192]	69	47	68	54	40	59	55	30

1 Vastamata jätmine on välistatud. Ilma Luksemburgi ja Põhja-lirimaa.

2 18-aastaseks loetakse vanust, mil lõpeb eeltäiskasvanu sotsialiseerumine.

2) Poliitiline eelistus

Poliitiline orientatsioon on samuti oluline tegur, mis ennustab suhtumist naiste muutuvasse seisundisse.

Esimese lähendusena võib öelda, et vasakpoolsed kalduvad naiste osalemist rohkem toetama kui need, kes on paremale orienteeritud. Kuid on ka erandeid. Näiteks Suurbritannias näib, et Tööpartei valijad on suhteliselt vähem soodsad; Prantsusmaal on kommunistid teistest vähem soodsad, välja arvatud aullistidGs ja sõltumatud vabariiklased; Belgias jäävad sotsialistid kaugele maha liberaalidest ja piirkondlike erakondade valijatest.

Hoolimata nendest kõrvalekalletest, mida tuleks kontrollida ka suuremate valimite puhul, on vasakpoolsetel valijatelkaldumus soodustada naiste võrdset osalemist poliitikas.

Tabel 83

Ei nõustu seisukohaga, et „poliitika peaks olema rohkem meeste asi“, arvestades poliitiliseelistusi ja riiki¹

Deutschland		Iirimaa		Suurbritannia		Prantsusmaa	
SPD	61 % (347)	Töøjõud	70 % (148)	liberaalne	78 % (94)	PSU ja äärmuslik vasak	85 % (26)
FDPV	57 (105)	Fianna ebaõnnestus	70 (369)	Konservatiivne	78 (393)	Sotsialistlik Partei	75 (325)
CDU/CSU	42 (416)	Fine Gael	69 (209)	Nationalist	69 (26)	Vasakpoolne Rad.	75 (20)
				Töøjõud	66 (324)	Reformijad	72 (72)
						Kommunistlik Partei	67 (107)
						U.D.R.	64 (112)
						Republ. indép.	58 (163)
Madalmaad		Danmark		Belgia		Italia	
Dem. '66, DS-70	100 % (8)	Venstre Socialiste	90 % (19)	PVV (Liberalen)	68 % (59)	PCI	80 % (153)
PPR, PSP	88 (42)	Sotsialistlik rahvas.	88 (42)	FDF/RW	63 (40)	PRI	80 (25)
CPN	69 (16)	Venstre	85 (181)	Volksunie	59 (73)	PSDI	469 (45)
VVD	65 (150)	Fremskridtspartiet	82 (146)	PSC (Ühiskonnad-Chr.)	52 (85)	psi	67 (141)
PvdA	60 (289)	Kristellgt Folk.	80 (44)	BSP (Socialisten)	49 (99)	PLI	67 (SQ)
ARP	60 (57)	Socialdemokratiet	79 (248)	PSB (sotsialistid)	45 (146)	MSI/Destra Naz.	58 (45)
ISGP, BP, GPV, RKPN	52 (23)	Radikale	79 (53)	CVP (kristlased)	45 (282)	DC	57 (291)
KVP	48 (159)	Konservatiivne	72 (46)	PLP (liberaalne)	33 (30)		
Chu	44 (52)	Kommunist	71 (17)				

1 Ühtegi vastust ei ole välja jäetud. Ilma Luksemburgi ja Põhja-Iirimaa. Sulgudes esitatud arvud vastavad vastajate arvule. Vähem kui 30 vastuse põhjal arvatud protsente ei saa pidada märkimisväärseks.

3) Sissetulek

Pere sissetulek on koos piirkonnaga üks kahest teisest olulisest naistepoliitilisse osalusse suhtumise prognoosijast.

Üldiselt on kõige soodsamad kõrge sissetulekuga inimesed. See järeldus võib tulla üllatusena pärast seda, mille me just tegime seoses poliitilise orientatsiooniga. Selle näilise vastuolu selgitust tuleks kahtlemata otsida väärtussüsteemide muutumise protsessis, kus mõned Lääne-Euroopa riikide jõukaimad ringkonnad kalduvad keskendumann postradialistlikele väärtustele, eelistades eelkõige vähem hierarhilist ja võrdsemat ühiskonda.¹ Kuna sooline võrdõiguslikkus on postmateriaalse ialiste väärtussüsteemi osa, võivad vasakpoolse orientatsiooni ja suure sissetulekuga seotud tulemused kajastada sama kultuurimuutuste protsessi.

1 Vt Ronald INGLEHART, "The Silent Revolution in Europe", American Political Science Review, detsember 1971.

Tabel 84

Ei nõustu arvamusega „Poliitikapeaks olema rohkem meeste äri“ sõltuvalt perekonna sissetulekust ja riigist¹

Danmark		Suurbritannia		Iirimaa		Prantsusmaa	
-20.000.Kr	71 % (55)	- L 79	63 % (105)	--L 40	50 % (30) ^a	-->FF 800	42 % (43)
20 - 30.000	82 (67)	80 - 159	77 (162)	40 - 79	60 (133)	800 - 1250	53 (53)
30 - 40.000	85 (46)	160 - 239	73 (221)	80 — 159	72 (258)	1250 - 1750	59 (85)
40 - 50.000	71 (49)	240 - 319	77 (150)	160 — 239	72 (217)	1750 - 2500	67 (162)
50 - 60.000	83 (77)	320 - 399	83 (83)	240 - 319	84 (102)	2500 - 4000	73 (242)
60 - 80.000	77 (123)	400+	88 (76)	320 - 399	76 (45)	4000–6500	78 (160)
80 - 100.000	87 (108)			400+	71 (34)	6500+	78 (71)
100–150 000	87 (160)						
150.000 +	95 (59)						

Italia		Madalmaad		Deutschland		Belgia	
70 000 liitrit.	54 % (41)	-Hfl. 9000	56 % (43)	-DM 750	27 % (45)	-FB 8000	32 % (66)
70 - 120.000	54 (79)	9 - 12.000	57 (67)	750 - 1000	51 (88)	8 - 16.000	38 (203)
120 - 180.000	60 (161)	12 - 15.000	56 (82)	1000 - 1250	41 (126)	16 - 24.000	45 (218)
180 - 250.000	67 (241)	15 - 18.000	59 (106)	1250 - 1500	44 (126)	24 - 32.000	49 (182)
250 - 350.000	64 (193)	18 - 21.000	55 (165)	1500 - 1750	53 (116)	32 - 40.000	56 (157)
350 - 500.000	66 (131)	21 - 24.000	55 (123)	1750 - 2000	52 (124)	40 - 60.000	56 (101)
500 - 750.000	78 (41)	24 - 27.000	63 (87)	2000 - 2250	49 (105)	60.000 +	68 (50)
750.900 +	86 (22)	27 - 30.000	60 (47)	2250 - 2500	61 (62)		
		30 - 33.000	64 (45)	2500 - 2750	59 (51)		
		33 - 39.000	83 (30)	2750 - 3000	54 (28)		
		40.000 +	67 (51)	3000+	76 (41)		

4) Elukohapiirkond

Suhe elukohapiirkonna ja suhtumise vahel naiste poliitilisse osalemisse ei ole lihtne. Madalmaade provintside või Saksamaa Liitvabariigi liidumaade vahel on märkimisväärsed erinevusi; kuid Taani kolme suurema piirkonna vahel ega Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa vahel on vähe erinevusi (kuigi Suurbritannia enda piirkondade vahel on mõningaid erinevusi).

Igal juhul on piirkondoluline ennustaja. Suurt metropoli sisaldavates piirkondades, nagu London, Dublin, Pariis, Hamburg või Brüssel, on suhtumine teataval määral soodsam, kuigi Rooma ja Berliini piirkonnad on oma vastavatest riiklikest keskmistest tunduvalt madalamad.

Protestantliku enamusega Madalmaade provintsid asuvad enne katoliiklikke või segaprovintse, kuid see ei pea tingimata paika Saksamaa liidumaade puhul. Belgia Flandria ja Vallooni provintside vahel ei ole olulist erinevust.

Kõik, mida võib öelda, enne kui piisava valimiga saab teha põhjalikumaid uuringuid, on see, et piirkondadevahelised erinevused on olemas ja et suurlinnadega piirkonnad kipuvad olema feministlikumad, ilma et sedakõikjal kontrollitaks.

Tabel 85

Ei nõustu arvamusega „Poliitilinepeab olema rohkem meeste asi“, sõltuvalt elukohapiirkonnast ja riigist²

1 Ühtegi vastust ei ole välja jäetud. Ilma Luksemburgi ja Põhja-Irimaata. Taanis ja Madalmaades on pere sissetulek aastast ning teistes riikides kuus.

Eurobaromeetri eriuuring „*Naised ja mehed Euroopas*”, mai 1975

Danmark		Suurbritannia		Iirimaa		Prantsusmaa	
Jylland	85 % (490)	Edelapiirkond	81 % (89)	Edelapiirkond	78 % (131)	Pariisi piirkond	78 % (235)
Sjaelland	78 (404)	London + Kagu-Euroopa	77 (283)	West	72 (104)	Loodepiirkond	71 (235)
Fyn	78 (90)	Yorkshire * Humber.	76 (88)	Ida	71 (344)	Alsace ja Lorraine	69 (77)
		Lääne-Midlands	75 (67)	Midwest	71 (110)	Kagu-Euroopa	69 (171)
		Šotimaa + Wales	71 (184)	Donegali	70 (27)	Kategooria:Pariisi vesikonnad	65 (168)
		Ida-Midlands	70 (63)	Midlandsi	70 (91)	Kagu-Euroopa	60 (125)
		Loodepiirkond	68 (114)	Kagu-Euroopa	62 (131)	Nord ja Pas-de-Calais	59 (83)
		Põhja	65 (49)	Kirdepiirkond	60 (42)		
		East Anglia	62 (39)				
Italia		Madalmaad		Deutschland		Belgia	
Sitsiilia + Sardiinia	71 % (70)	Friesland	71 % (44)	Hamburg + Bremen	58 % (48)	Namur	55 % (44)
Loodepiirkond	67 (300)	Drenthe	71 (28)	Rheinland-Pfalz	58 (62)	Brabant	54 (333)
Kirdepiirkond	65 (197)	Groningeni	68 (44)	Hesse	57 (83)	Antwerpen	52 (233)
Lõuna	63 (235)	Noordholland	66 (169)	Bayern	56 (160)	Limburgi	50 (98)
Keskus	61 (210)	Noordbrabant	60 (142)	Nordrhein-Westf.	54 (287)	Hainaut	44 (185)
		Zuidholland	59 (237)	Niedersachsen	46 (112)	Liege	43 (141)
		Utrecht	57 (46)	Baden-Württ	44 (141)	Oost-Vlaanderen	42 (189)
		Gelderland	51 (106)	Berliin	42 (33)	Lääne-Vlaanderen	40 (151)
		Limburgi	51 (87)	Saarimaa	42 (19)	Luksemburg	30 (33)
		Zeeland	50 (26)	Schleswig-Holstein	36 (41)		

2 välistatud vastamata jätmised; Ilma Luksemburgi ja Põhja-Iirimaa.

2. Optimism ja pessimism

Viimast faktorianalüüsiga tuvastatud hoiakute rühma iseloomustas rahulolu- või rahulolematustunne ühiskonna kui terviku ja elu kui tervikuga, samuti üldine optimismi- või pessimismitunne seoses naiste staatuse muutumisega.

Võiks arvata, et naised on ühiskonnas ja üldiselt elus vähem rahul kui mehed, kohanemise võimalused on tegelikult, kui mitte õiguslikult, piiratud suure hulga tavade ja eelarvamustega, mis ei mõjuta teisestsoost isikuid. Siiski näib, et enamik naisi kohaneb oludega või et ühiskond sunnib neid neid piiranguid aktsepteerima: tema meeste ja naistefaktori tasemetevahel ei ole peaaegu mingit erinevust.

Nagu nähtub järgmisest tabelist, on kõige olulisemad märgid üldisest eluga rahulolust samad, mis mõjutavad kõige enam suhtumist sotsiaalsetesse muutustesse seoses naiste staatusega: perekonna sissetulek, piirkond, vanus ja poliitilised eelistused. Kõigis üheksas riigis on seks kümnest ennustajast madalaim.

Tabel 86

Üldise eluga rahulolu prognoosid Euroopa Ühenduse riikides

(Järjestusvahemik suivant dispersioon, mida selgitab iga ennustaja, võttes arvesse teiste ennustajatemõju)

	Irimaa (16,9 %) (x)	Luksemburg(15 ,9%)	Prantsus maa (13,8%)	Itaalia (12,9%)	Madalmaad (12,8%)	Saksamaa (11,7%)	Belgia (11,1 %)	Taani (8,7%)	Ühendkuni ngriik (6,1%)
1. Pere sissetulek	3	1	1	1	6	1	1	4	4
2. Piirkond	1	2	5	2	4	5	3	3	1
3. Vanus	4	9	3	6	2	3	2	5	2
4. Poole eelistamine	5	7	2	3	3	8	6	1	3
5. Perekonnaseis	10	4	4	7	1	2	5	2	6
6. Kutseala	2	10	8	9	5	9	4	6	8
7. Isikute arv leibkonnas	6	8	6	5	8	6	10	8	5
8. Elukoht linnas/riigis	8	5	7	8	7	4	8	7	7
9. Haridustase	7	3	10	10	9	7	9	10	10
10. Sugu	9	6	9	4	10	10	7	9	9

x) Sulgudes esitatud arvud vastavad protsentuaalsele koguhälbele, mis on seletatav kümne prognoosijaga igas riiklikus valimis.

Sooliste erinevuste puudumine on silmatorkav ja tekitab märkimisväärsed probleeme.

Üldiselt, nagu on näidatud teistes uuringutes, varieerub üldine rahulolutunne konkreetsetes sotsiaalkultuurilises süsteemis, käesoleval juhul riiklikus süsteemis, vastajate sotsiaalsetest omadustest sõltuvalt vähe: meie kümne prognoosiga seletatav dispersioon on ici suurusjärgus keskmiselt 12 % üheksa riikliku valimi puhul. Teisest küljest olemäänud, et rahulolu tase on riigiti väga erinev, kusjuures väiksemate riikide rahulolu tase on oluliselt kõrgem kui suurematel. Lisaks on prognoosijate hulgas, kellel on igas riigis oma roll, piirkond keskmiselt kohe pärast perekonna sissetulekut, enne vanust, poliitilist orientatsiooni jne.

Tundub, nagu oleks rahulolu tajumine laialt levinud (ja tõenäoliselt stabiilne) kultuuriline fakt sotsiaalkultuurilises süsteemis või täpsemalt tajutavate olukordade ja kavandatud püüdluste vahelise teatud suhtetulemus. Inimesed teavad näiteks, et naistele makstakse vähem kui meestele, et neid diskrimineeritakse paljudes eluvaldkondades sotsiaalselt. Siiski on mõlema soo üldine rahulolu praktiliselt habras seni, kuni muutus väärtussüsteemides ja saavutatavate püüdluste taseme tõus ei määra naistel insatisfaction tunnet ja nõudlust elumõjude järele, mis toob kaasa rahulolutunde edasise kohandamise jne.¹

Kui naised tervikuna ei ole enam-vähem rahulolevadkuimehed, onoluline märkida, et seoses „ühiskonna vormiga“ on noored naised ja mehed märkimisväärselt vähem rahul kui eakad.

Tabelis 86 on näidatud, et üldise rahulolu tase on riigiti väga erinev. Kuid nagu tabelist 87 nähtub, on erinevused riikide vahel palju suuremad, sõltudes kõnealusest rahuloluvaldkonnast. Mõned riigid onkõrgel kohal peaaegu kõigis satisfaction valdkondades, samas kui teised on suhteliselt madalal kohal. Näiteks taanlased on üks kümnest parimast kuningasttunnis, samas kui prantslasedja eriti itaallased hõivavad peaaegu alati ühe kolmest alumisest.

¹ Vt Ronald INGLEHART: Väärtusprioriteedid. Lääne üldsuse subjektiivne rahulolu ja protestipotentsiaal“. Ameerika Poliitikateaduste Assotsiatsiooni (American Political Science Association, San Francisco) 1975. aasta kohtumiseks koostatud dokument. 1975. aasta september.

Suhteliselt kõrge või madal rahulolu tase näib olevat igas riigis püsiv, vähemalt ajavahemikul 1973–1975, mille kohta on olemas võrreldavad andmed (tabel 88).

Nende leidude järjepidevus viitab sellele, et me tegeleme siin erinevate riiklike (ja võib-olla ka piirkondlike) kultuuride sügava tunnusega, kuid andmed seda endiselt ei tõesta.¹

1 Vt 1973. aasta kohta Euroopa Ühenduse liikmesriikide elutingimustega rahulolu ja rahulolematust. Brüssel, juuni 1974.

Tabel 87

Rahulolu ja õnn Euroopa Ühenduse riikides

(Erinevate riikide pingerida vastavalt nende keskmisele punktisummale iga temkohta)¹

	Danmark	Belgia	(Põhja- Iirimaa)	Madalmaad	Luksemburg	Iirimaa	Suurbrit annia	Deutschland	Prantsus maa	Italia
Rahulolu										
Elu, mida me elame (11 kraadi)	1	4	2	7	5	3	6	8	9	10
Elu, mida me elame (4 kraadi)	1	2	3	4	7	5	6	8	9	10
- elatustase	1	2	4	3	5	7	6	8	9	10
Õnn (3 kraadi)	1	2	6	3	4	9	5	8	7	10
Rahulolu										
Kuidas kasutada vaba aega	1	5	2	4	7	3	6	8	9	10
- vaba aeg	3	4	5	2	6	1	7	9	8	10
- tulu	1	4	3	2	5	6	7	8	9	10
Suhted inimestega	3	5	2	10	6		4	7	8	9
- maja	3	4	1	6	5	1	7	8	9	10
Koht, kus sa elad	2	4	3	5	5	6	6	9	9	8
Ühiskonna vorm	5	3	9	6	1	6	7	2	8	10
Demokraatia toimimine	5	3	9	4	2	6	8	1	7	10

1 Kui ei ole sätestatud teisiti, mõõdeti kõiki objekte 11-kraadise skaala järgi vahemikus 0-10.

Tabel 88

Rahulolu ja õnn ühenduse riikides pärast mitmeid meetmeid 1973. ja 1975. aastal

(Keskised punktisummad iga riigi kohta)¹

Rahulolu eluga				Õnn			
september 1973 (4 kraadi skaalal)		mai 1975 (4-kraadine skaala)		mai 1975 (11-kraadine skaala)		mai 1975 (3-kraadine skaala)	
Danmark	3,5	Danmark	3,5	Danmark	8,3	Danmark	2,4
Iirimaa	3,4	Belgia	3,3	Iirimaa	8,2	Belgia	2,3
Belgia	3,3	Madalmaad	3,3	Belgia	7,8	Madalmaad	2,2
Madalmaad	3,3	Iirimaa	3,2	Luksemburg	7,7	Luksemburg	2
Luksemburg	3,3	Suurbritannia	3,2	Madalmaad	7,5	Iirimaa	1,9
Suurbritannia	3,2	Luksemburg	3	Suurbritannia	7,5	Suurbritannia	1,9
Deutschland	3	Deutschland	2,9	Deutschland	7	Deutschland	1,9
Prantsusmaa	2,9	Prantsusmaa	2,9	Prantsusmaa	6,7	Prantsusmaa	1,9
Italia	2,7	Italia	2,6	Italia	6,3	Italia	1,6

Ühenduse riikide rahulolutasemes on siiski oluline katkestus.

Tulemuste hoolikas uurimine näitab, et tõenäoliselt on kaks rahulolu, mis erinevad üksteisest mõningase sõltumatusega. Ühes riigis võib inimestel olla samasugune või peaaegu samasugune üldine rahulolu tase kui teistes ühenduse riikides, kuid nad satuvad eksistentsi kahe aspekti suhtes erinevasse olukorda: „ühiskonna vorm“ ja „demokraatia toimimine“. Näiteks Põhja-Iirimaa elanikkond on enamikus rahulolevates valdkondades üldiselt suur, kuid ühiskonnas ja demokraatias väga väike; Sakslastel on vastupidine juhtum.

Rahulolu nende kahe valdkonnaga ei varieeru mitte ainult teistest eksistentsi aspektidest sõltumatult, vaid näitab aja jooksul huvitavat arengut, mis vastandub globaalsemate rahuloluvormide stabiilsusele.

Tabelis 89 on esitatud rahulolu punktisummad eri riikides seoses ühiskonnavormiga. Enamikus riikides näib, et avalikkus on selles valdkonnas alustanud langust aastatel 1973-1975. Saksamaa näib olevat silmatorkav exception, liikudes viiendalt kohalt esimesele; see kasvei tulene sakslaste rahulolu taseme tõusust, vaid järsust langusest teistes riikides.

1 4-kraadise skaala puhul: 4 = „väga rahul“ ja 1 = „ei ole üldse rahul“; 11-kraadise skaala puhul 10 = „väga rahul“ ja 0 = „ei ole üldse rahul“; Õnnelikkuse küsimuses oli valik „tõeliselt õnnelik“ (3), „piisavalt õnnelik“ (2), „mitte liiga õnnelik“ (1).

Tabel 89

Rahulolu "ühiskonna vormiga, milles inimene elab" 1973. ja 1975. aastal¹

	1973		1975	
	4-kraadine skaala	Samaväärsus üle 11 kraadi		11-kraadine skaala
Belgia	2,91	6,99	Luksemburg	6,58
Luksemburg	2,88	6,92	Deutschland	6,41
Iirimaa	2,78	6,68	Belgia	6,38
Danmark	2,68	6,44	Iirimaa	6,02
Deutschland	2,61	6,27	Danmark	5,88
Madalmaad	2,56	6,15	Madalmaad	5,95
Suurbritannia	2,48	5,96	Suurbritannia	5,14
Prantsusmaa	2,33	5,6	Prantsusmaa	4,72
Italia	2,13	5,12	Italia	3,31

1 See tabel on soovituslik, ei ole kindel, et 4-kraadisel skaalal antud vastused, isegi aritmeetiliselt teisendatud, on rangelt võrreldavad 11-kraadisel skaalal antud vastustega.

Järeldused

Lõpuks väljendavad hoiakud ja püüdlused, mida me tuvastasime jamõõtsime selles esimeses suuremas uuringus naiste ja meeste kohta Euroopas, peamiselt püüdlusi globaalse ühiskonna poole ja hoiakuid sotsiaalsete muutuste suhtes. Selle aluseks olevad pinged on vähem sugude kui põlvkondade vahel, vähem „feministide“ ja „feministide“ vahel kui ühelt poolt muutuste aktivistide (umbes kolmandik üldsusest) endi vahel, keda võivad tugevdada need, keda oleme nimetanud mõõdukateks (veidi alla 20% üldsusest), ja teiselt poolt muutuste vastaste vähemuse (samuti 20%) vahel, ülejäänud üldsus jagab kaks ühe vastu kohandatud ja ükskõikseks.

Naiste areng ja muutused ühiskonnas: See on ilmselt sama arutelu ja sama võitlus.

Märkused

(Pierre Dieumegard)

Originaaldokument on kättesaadav Eurobaromeetri veebisaidil (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/63>) kolmes keeles: inglise, prantsuse ja saksa keeles. Aluseks võeti prantsuskeelne versioon (<https://webgate.ec.europa.eu/ebsm/api/public/deliverable/download?doc=true&deliverableId=51062>), kuid raskesti loetavate osade puhul olid kasulikud inglise- ja saksa keelsed versioonid.

Algses prantsuskeelses versioonis olid riikide nimed riigikeeles ning Belgia puhul prantsuse ja hollandi keeles. See on käesoleva dokumendi puhul alles jäetud, kuigi on tõenäoline, et masintõlge tekitab tõlkeprobleeme.

Tehnoloogia areng: see oli aeg kirjutusmasinad ja šabloonid

Originaaldokumenti vaadates näeme Eurobaromeetri aruannete arengut viimase 50 aasta jooksul. Sel ajal kasutati šabloonide torkamiseks kirjutusmasinat: see oli pikk ja trükkivõime oli raske parandada. Seejärel võib roneoteri masinaga tint läbida šablooni augud, et minna paberilehele. Tulemuseks oli must tekst valgel taustal. Me ei saanud graafikuid teha. Selleks et teha PDF-dokument kättesaadavaks Eurobaromeetri veebisaidil peaaegu 40 aastat hiljem, oli vaja trükitud dokument skaneerida, et teha PDF-dokumenti kogutud pildid.

Lõpuks viidi see skaneeritud dokument üle automaatsesse märgituvastustarkvarasse (PDF-Xchange Editor ja Tesseract). Tulemus sisaldas mitmesuguseid vigu, mis olid tingitud halvasti trükitud tähtedest ja väikestest plekkidest paberil. Enamik vigu on käesoleva dokumendi vormindamisel parandatud, kuid on võimalik/tõenäoline, et mõned vead on veel alles.

1975. aastal oli kirjutusmasinal ainult üks kirjatüüp: ei olnud võimalik julge või kaldkirjas, ja nad olid kõik sama suurusega.¹ Teatud sõnade esiletõstmiseks pealkirjades oli tavaks tähemärki ära kasutada. Kuid masintõlkesüsteemid kipuvad sõnu suurtähtedega valesi tõlkima, mistõttu on selles dokumendis pealkirjad erinevalt originaaldokumendist sageli väiketähtedega.

Muutused redaktsioonilises stiilis: See oli aeg, mil toimetajad mõtlesid (ja näitasid oma mõtteid)

Esimene joonealune märkus osutab selgelt aruande autoritele. Peaauctor on Jacques-René Rabier ja mõned osad on kirjutanud spetsialistid (Hélène Riffault, Margaret ja Ronald Inglehart). Me teame, kes mida tegi ja keda saab süüdistada, kui me ei ole raportiga rahul. Märgitakse, et käesolev aruanne „ei võta mingil viisil Euroopa Komisjoni vastutust”: see ei ole rahvusvaheline leping, mille erinevad valitsused on kaalunud iga sõna ja iga koma, see on uurimisaruanne.

Viiskümmend aastat hiljem on olukord hoopis teine. Eurobaromeetris avaldatakse endiselt aruandeid samadel teemadel, näiteks 2024. aasta detsembris avaldati Eurobaromeetri aruanne sooliste stereotüüpide kohta (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974> ainult inglise keeles; vabatahtliku tõlkimise kohta teistesse keeltesse vt https://europokune.eu/Article_35/2024sp545stergen). Juba enne sissejuhatust öeldakse ka teisel leheküljel (kaane tagaküljel), et dokument ei esinda Euroopa Komisjoni seisukohti ning et tõlgendused ja arvamused on ainult autorite omad.

Aga kes on selle 2024. aasta detsembri aruande autorid? Seda ei ole tekstis kusagil märgitud. Dokumendi atribuutide vaatamisel on see dokumendi autori rida: õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat. Inimese nime ei ole.

1975. aasta aruandes on ideid, arvamusi, hüpoteese, mida mõnikord kinnitab statistika, kuid mis on mõnikord väärarusaamad või stereotüübid, mida statistika ümber lükkab.

Näide (punktist I-1) on eeldatav enamusreligioon eri riikides (lk 10)

Loogiliselt võib järeldada, et riikides, kus probleemi peetakse lahendamata, peetakse seda eriti oluliseks. Kõik need riigid on katoliiklikud traditsioonid.

1 Ball kirjutusmasinad eksisteerisid juba 1975. aastal ja tähemärkide tüüpi sai muuta palli muutmisega, kuid see nõudis mitu sekundit manipuleerimist.

Tuleb siiski märkida, et kuigi Belgia on katoliikliku traditsiooniga riik, on ta rohkem nende riikide poolel, kus probleemi ei peeta väga oluliseks, olles ühenduse keskmise lähedal.

Isegi kui on olemas joonealune märkus, mis viitab põhjusliku seose puudumisele, on siiski öeldud, et on riike, mida peetakse katoliiklikeks. Praegu peetakse sellist kõnet ebasobivaks. Ühest küljest ei ole riigis mitte ainult katoliiklased, teisest küljest võib seda pidada rühma häbimärgistamiseks väidetava religiooni alusel ning mitte alati ei ole riigid, kus probleemi peetakse lahendamata, need riigid, kus probleem on kõige tõsisem.

Veidi edasi, seoses muutuste kiirusega (lk 18) võime lugeda:

3° Itaalias on 30% meestest ja naistest nõus, et asjad lähevad liiga kiiresti kui mujal, kuid loomulikult ütlevad seda kõige tõenäolisemalt vanemad ja vähem haritud inimesed.

"Loomulikult" võib tõlgendada kui vanemate ja vähem haritud inimeste põlguse märki, mis on 21. sajandil sobimatu.

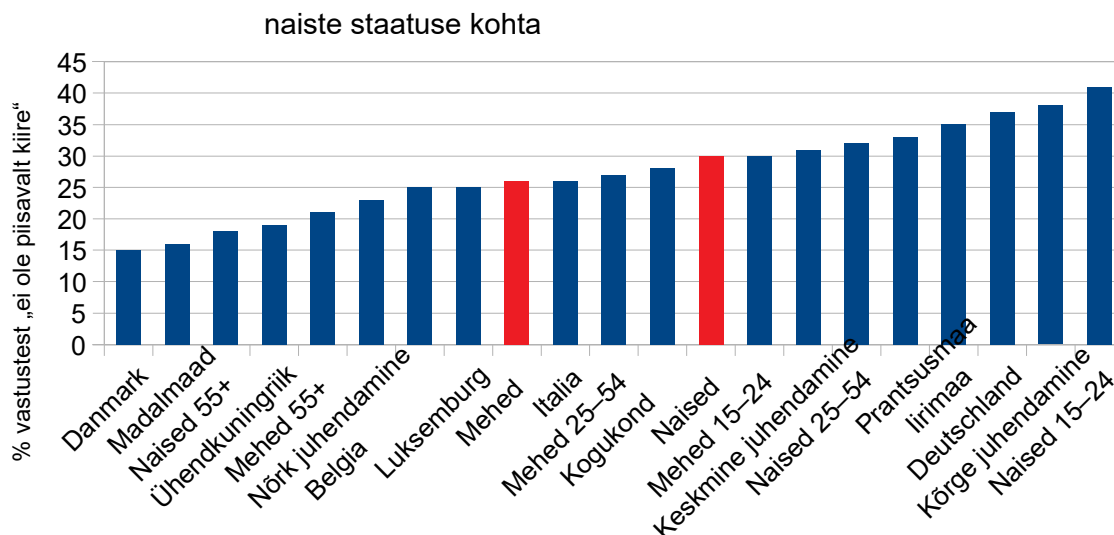
2024. aasta aruandes seda ei ole. Tekst on väga sujuv ega sisalda muid kinnitatud arvamusi peale selle, et Euroopa Liidu rahvas toetab Euroopa Komisjoni poliitikat.

Õnneks on 2024. aasta aruandes graafikud ja kaardid, mis stimuleerivad lugejate kujutlusvõimet ja mõtlemist.

Mõned graafikud, mis võimaldavad 1975. aasta andmeid visualiseerida

Muutuste kiirus

Asjad ei muutu piisavalt kiiresti.

On näha, et keskmiselt ei ole meeste ja naiste arvamused väga erinevad: vaid neli protsendipunkti. Teisest küljest on arvamused riigiti väga erinevad: 15 % Taani elanikest leiab, et muutused on liiga aeglasel, kuid 37 % Saksamaal elavatest inimestest leiab, et muutused on üle kahe korra aeglasemad.

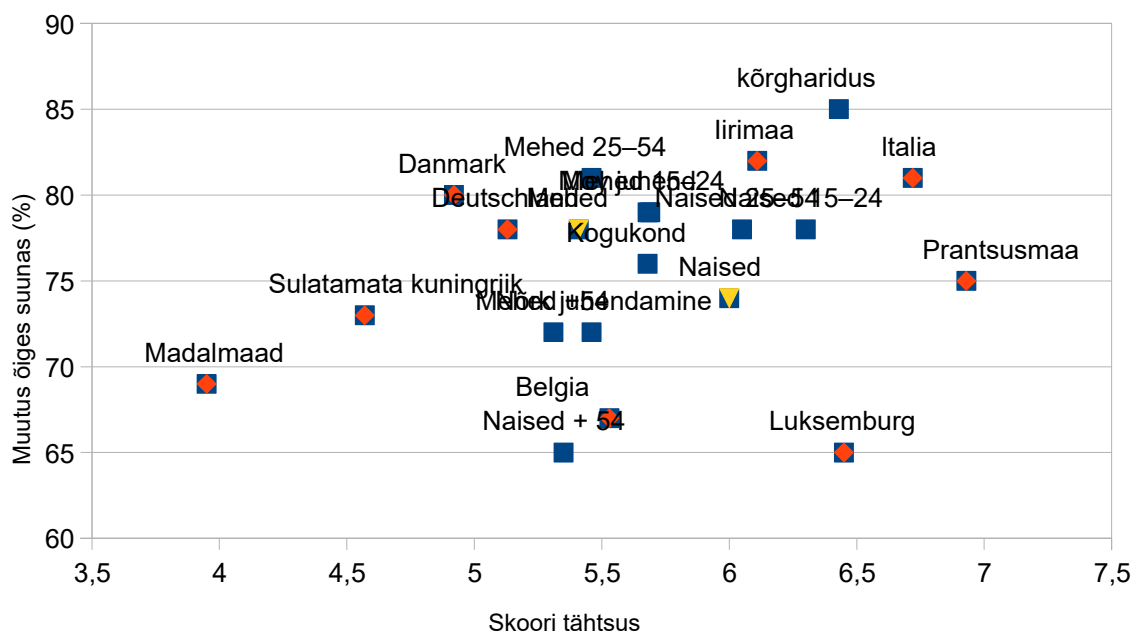
Muutuse tähendus ja tähendus

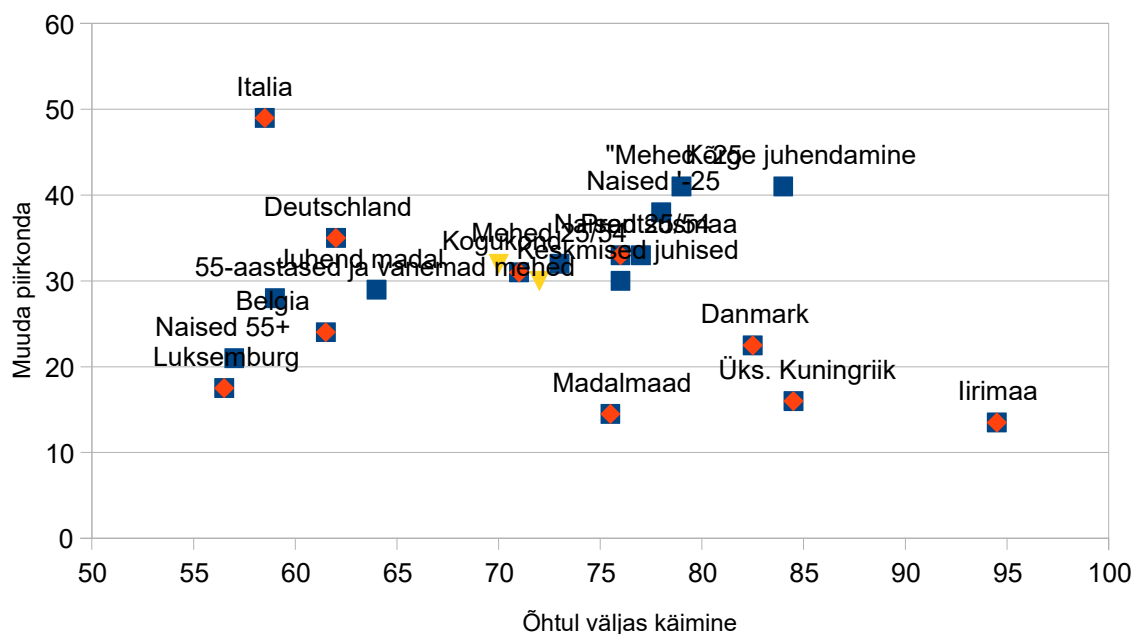
Tabelis 1 (lk 9on esitatud naiste staatuse probleemi tähtsuse punktid (10 on väga oluline, 0 ei ole oluline).

Eurobaromeetri eriuuring „Naised ja mehed Euroopas”, mai 1975

Tabelis 4 on esitatud küsimusele antud vastuste protsent: Kas see muutus on õige või vale?

Võidakse koostada graafik, mis näitab eri rühmade (riik, sugu, vanus, haridustase) reaktsiooni.

Meeste ja naiste vastused (kollased kolmnurgad) on väga sarnased. Nagu eelmisel joonisel, võib näha, et kõrge haridustasemega inimesed vastavad mõlemale ettepanekule tugevalt jaatavalt, samas kui üle 55-aastased naised vastavad sagedamini negatiivselt.

Erinevatel riikidel (punasega) on endiselt väga erinevad arvamused. Viiskümmend aastat hiljem näeme 2025. aasta Eurobaromeetri uuringutes sama asja: arvamused sõltuvad rohkem riigist, kus inimene elab, kui soost, vanusest või sotsiaalsetest rühmadest (üldiselt). Teisisõnu puudub ELi tasandil avalik arvamus: on ainult riiklikud arvamused, sest erinevad rahvad ei suhtle omavahel. Parema Euroopa integratsiooni poole liikumiseks peavad inimesed olema võimelised omavahel suhtlema ning oma naabritega teavet ja arvamusi vahetama. Aruteluks on vaja ühist keelt. Meil on esperantot vaja.

Kokkuvõtteks peame tänama Jacques-René Rabieri ja teisi selle raporti autoreid selle eest, et nad kirjutasid raporti huvitaval viisil, mõnikord küsitavate arvamustega, kuid esitlesid meetodeid, mida kasutati esitatud hüpoteeside kontrollimiseks.

LISAD

I. Uuringuinstituutide nimed ja intervjuude kuupäevad

Belgia	DIMARSO (INRA rühm)	9.–20. mai 1975
Luksemburg	“	15–27”
Danmark	GALLUP MARKEDSANALYSE	3–11”
Deutschland	EMNID-INSTITUT	12–13”
Prantsusmaa	Prantsuse AVALIKU ARVAMUSE INSTITUTSIOON (FIFG)”	12–20”
Iirimaa	IRISH TURVALISUSJUHENDID	1–16”
Italia	ISTITUTO PER LE RICERCHE STATISTICHE E L'ANALISI DELL'OPINIONE PUBBLICA (DOXA)	9–23”
Madalmaad	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR DE PUBLIEKE OPINIE (NIPO)	20 " - "
Ühendkuningriik	GALLUP POLL	9–20”

II. Tehnilised märkused

1. Sektorile tuletatakse meelde, et valikuuringutes tuleb arvesse võtta teatavat valikuvea määra. 1000 vastajast koosneva valimi puhul ei tohiks protsentuaalseid erinevusi alla 5 % tavaliselt pidada statistiliselt oluliseks.

2. Kõigis tabelites on real või veerus „Euroopa Ühendus” esitatud kõigi üheksa riigitöötajate keskmine, kaalutud keskmine vastavalt iga riigi 15aastastele ja vanematele elanikele:

	Tuhanded	%
Belgia	7492	3.91
Danmark	3804	1.99
Deutschland	47052	24.55
Prantsusmaa	38420	20.05
Iirimaa	2031	1.06
Italia	40601	21.19
Luksemburg	262	0.14
Madalmaad	9554	4.98
Ühendkuningriik	42412	22.13
	191628	100.00

3. Kõik uuringuga seotud andmed antakse hoiule Belgia sotsiaalteaduste arhiivi (Van Evenstraat 2A, B-3000 Leuven). Need tehakse kättesaadavaks Euroopa Poliitikauuringute Konsortsiumi (Essex) liikmesorganisatsioonidele, organisatsioonile Inter-University Consortium for Political Research (Michigan) jateadushuviga teadlastele.